

Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Deel 1 Voorjaarsnota 2025	5
1. Grote uitdagingen, stevige maatregelen	6
1.1 Een andere wereld	6
1.2 Financiële ontwikkelingen	8
1.3 Uitdagingen in meerdere opgaven	10
2. Financieel vertrekpunt en toelichting	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Toelichting op het startsaldo	13
2.3 Knelpunten en bijsturingen	16
2.4 Niet-angepaste onderwerpen	24
3. Inhoudelijke ontwikkelingen die aandacht en bijsturing vragen	26
3.1 Hervormingen sociaal domein	26
3.2 Asiel en integratie	27
3.3 Investerings in de groei van de stad	29
3.4 Netcongestie	36
4. Financiële strategie	38
4.1 Financieel-technisch beleid	38
4.2 Hervormingen en bezuinigingen	39
4.3 Inschattingen inkomsten Rijk	43
Bijlagen	
Bijlage 1 Hervormingen en bezuinigingen: totaallijst	47
Bijlage 2 Hervormingen en bezuinigingen: per maatregel toegelicht	49
Bijlage 3 Hervormingen en bezuinigingen: afgevallene maatregelen	62
Bijlage 4 Eerste monitor hervormingen en bezuinigingen (voortgang t/m 2024)	68

Deel 2 Eerste bestuursrapportage 2025	71
5. Inleiding	72
6. Majeure ontwikkelingen en bijstellingen	73
6.1 Majeure ontwikkelingen/ bijstellingen	73
6.2 Overige ontwikkelingen	73
7. Budgettair neutrale bijstellingen	74
7.1 Onttrekkingen en stortingen in (Bestemmings)reserves	74
7.2 Verhogen baten en lasten	75
7.3 Verlagen baten en lasten	79
7.4 Verschuiven gelden binnen een programma	80
7.5 Verschuiven gelden naar ander programma	81
7.6 Overhevelen via algemene dekkingsreserve	81
7.7 Bijstellingen investeringskredieten	82
8. Voortgang uitvoering coalitieakkoord	89
8.1 Mijlpalen in Q3 en Q4 2024	89
8.2 Wijzigingen in de planning	91
9. Corresponderende posten	93
10. Instellen reserves	97
Bijlagen	
Bijlage 1 Planning uitvoering coalitieakkoord	99
Bijlage 2 Aanpassing afschrijvingstermijn	101
Bijlage 3 Budgetneutrale bijstellingen	102
Bijlage 4 Geheime bijlage	119

Voorwoord

Raadsvoorstel kenmerk: 30252302

Utrecht, 15 mei 2025

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2025 van de gemeente Utrecht, inclusief de Eerste bestuursrapportage 2025. De voorjaarsnota maken we jaarlijks ter voorbereiding op de programmabegroting voor het komende jaar. Met de voorjaarsnota actualiseren we het financiële beeld en leggen we waar nodig nieuwe keuzes voor.

De secretaris,
Michiel J. Ruis

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijkema

Deel 1 | Voorjaarsnota 2025

1. Grote uitdagingen, stevige maatregelen

1.1 Een andere wereld

Een dag voor het sluiten van het coalitieakkoord, op 1 mei 2022, werden de allerlaatste coronamaatregelen afgeschaft. We konden weer naar het café en naar het museum. En nog belangrijker: we konden weer *normaal* bij en met elkaar zijn. Natuurlijk waren de meest ingrijpende maatregelen toen al enige tijd afgeschaft, maar nu was het echt: de wereld was weer open.

Hoe anders ziet de wereld er vandaag uit. Instabiel, meer gesloten en in zichzelf gekeerd dan in de voorbije decennia. Het is oorlog op ons continent en ook de oorlog in Gaza raakt onze stad. In eerste instantie de inwoners van Utrecht met familie en vrienden in oorlogs- en conflictsituaties. En de vele mensen die naar Utrecht komen om zich hier veilig te weten. Maar ook onze onderlinge verbondenheid wordt geraakt: waar we eens schouder-aan-schouder stonden voor Oekraïne zorgen andere conflicten en oorlogen er nu voor dat mensen tegenover elkaar komen te staan. Zachte waarden zijn in de verdrinking. Overal in de wereld. Ook in Utrecht.

Maatschappelijke en financiële ontwikkelingen

Dit is de laatste voorjaarsnota van dit college. We begonnen voortvarend, optimistisch en scherp aan wind zeilend: dit college wil investeren in de toekomst. Het einde van de coronaperiode en een zeer ambitieus coalitieakkoord gaven ook voldoende redenen voor optimisme. Het was Utrecht, in tegenstelling tot veel andere gemeenten, bovendien ook lang gelukt om de groeiende kosten van onder meer de zorg en de bezuinigingen van het Rijk het hoofd te bieden. Vanaf de Voorjaarsnota 2023 keerde de wal het schip en had ook Utrecht te maken met een stijgend tekort op de begroting.

Nieuwe ontwikkelingen en ook keuzes van het Rijk betekenden de afgelopen jaren nieuwe (financiële) uitdagingen voor inwoners en voor de gemeente. Denk aan de energiecrisis en netcongestie. En aan de onzekerheid over de kabinetsmaatregelen op het gebied van onder meer Jeugd, Asiel en Opvang en de Landelijke Vreemdelingen Voorziening. Feit is helaas ook, dat voor sommigen inwoners en ondernemers de coronacrisis nog lang, zelfs tot vandaag, door (heeft) (ge)werkt. En natuurlijk de dreiging van het ravijnjaar.

Drie bewogen jaren

In onze laatste voorjaarsnota kijken we dus terug op drie bewogen jaren en dat zien we ook terug in de financiële getallen. We hebben, inclusief het coalitieakkoord, structureel voor ruim 90 miljoen euro extra geïnvesteerd in de stad. Dat is bijvoorbeeld gegaan naar het tegengaan van ongelijkheid, bestrijden van de woningnood en maatregelen om te klimaatcrisis in de stad aan te pakken. In deze voorjaarsnota stellen we onder meer voor om te investeren in de LVV en in een gecoördineerde aanpak EU-arbeidsmigranten. Ook hebben we de afgelopen drie jaar voor ruim 80 miljoen euro aan structurele knelpunten opgelost, bijvoorbeeld voor de Jeugdzorg, om een aantrekkelijker werkgever te worden voor BOA's en om het programma Wervengebied goed uit te kunnen voeren.

Daarnaast zijn we geconfronteerd met 125 miljoen euro aan prijsstijgingen. Dit kwam onder andere door hoge inflatie, stijgende energiekosten en de gemeentelijke CAO. Om dit alles te kunnen dekken, hebben we ongeveer 80 miljoen euro aan concrete en structurele bezuinigingen en hervormingen doorgevoerd, waarbij we altijd oog hebben gehouden voor de gevolgen in de stad. We hebben onder andere zeer kritisch gekeken naar onze eigen gemeentelijke organisatie en naar de stapeling van ambities en de groei van de organisatie. Ook hebben we zo'n 20 procent van onze reserves aangesproken.

Dat was helaas niet voldoende. Daarom hebben we onze inkomsten met zo'n 50 miljoen euro structureel moeten verhogen. De keuze in de Voorjaarsnota 2024 om de lasten van inwoners en bezoekers te verzwaren, hebben we niet licht genomen. Dit hebben we gedaan volgens het principe van de zwaarste lasten voor de sterkste schouders.

Naast deze grote maatregelen, zijn we de afgelopen jaren fors blijven werken aan Utrecht. Jaarlijks besteden we 2 miljard euro om Utrecht duurzaam en leefbaar te ontwikkelen. Bovendien zetten we ook in financieel lastige tijden altijd een stap extra op thema's waarvan wij zelf willen bepalen wat de humanitaire ondergrens is, zoals bij de opvang van vluchtelingen. Kansengelijkheid, betaalbaar wonen en duurzaamheid zijn en blijven onze prioriteiten en worden altijd zoveel mogelijk ontzien.

Onzekerheid over structurele inkomsten Rijk

Ook deze Voorjaarsnota 2025 vraagt om stevige maatregelen om financieel gezond te blijven en om te kunnen blijven investeren in Utrecht en haar inwoners. In ons laatste jaar als stadsbestuur willen we de stad natuurlijk zo goed en stabiel mogelijk achterlaten voor inwoners en ondernemers. Daarom zorgen we voor een evenwichtig huishoudboekje voor de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college. Het creëren en bewaken van die financiële stabiliteit is een opgave op zichzelf, gelet op de onzekerheid die het Rijk creëert en de huidige ontwikkelingen in de wereld. Maar het is wel een opgave waarvoor we gesteld staan. We hebben, met de VNG en vele andere partijen, hard gelobbyd voor een demping van het ravijn in het gemeentefonds. We zijn voorzichtig optimistisch over het feit dat het kabinet zorgen van gemeenten serieus neemt, waardoor er nu meer geld voor gemeenten beschikbaar komt om jeugdzorguitgaven deels te dekken en om de terugval in het gemeentefonds deels te dempen. Maar hoewel de voorjaarsnota van het Rijk de meest urgente financiële problemen voor gemeenten de komende jaren verzacht, zijn zeker niet alle problemen opgelost. Het is helaas realiteit dat het financiële beeld voor alle gemeenten de komende jaren niet rooskleurig is, vooral als gevolg van het afvlakken van het gemeentefonds. Er blijft daardoor een gat in de gemeentefinanciën. Hier leggen we ons niet bij neer en we blijven ons onvermoeibaar inzetten voor een structurele oplossing door het Rijk.

Koersvast: vasthouden aan prioriteiten en uitgangspunten

Zolang deze structurele oplossing uitblijft, zullen gemeenten, gemeenteraden en inwoners hun verantwoordelijkheid moeten pakken. Wij zullen als gemeente onze ambities bij moeten stellen en dat geldt dus ook voor de verwachtingen die inwoners en ondernemers van de gemeente hebben; we kunnen als gemeente in deze financieel lastige tijden niet meer alles op dezelfde manier blijven doen.

De financiële tegenwind laat onverlet dat de belangrijkste prioriteiten en uitgangspunten nog steeds actueel zijn. We zijn daarom ook trots op de inzet van de afgelopen jaren: het coalitieakkoord is nagenoeg in uitvoering. Zoals we vanaf het begin hebben beloofd, voeren we steeds een duurzaam financieel beleid. Dat betekent dus ook dat we zorgen dat de volgende gemeenteraad niet met een achterstand begint. De stad groeit in balans, we blijven investeren in bijvoorbeeld groen en maatschappelijke voorzieningen. We investeren ongelijk voor gelijke kansen en we zijn er altijd voor diegenen die dit het hardste nodig hebben. We hebben bovendien extra aandacht voor het tegengaan van polarisatie in onze stad. Voor de vrijheid van meningsuiting en voor de vrijheid om van mening te verschillen.

Nu de gemeente een stap terug moet doen, vragen we aan de stad, aan inwoners en ondernemers, om een stap vooruit te doen. Utrechters zijn veelal creatief en initiatiefrijk en hebben een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Samen vormen we een gemeenschap van gemeente, inwoners, ondernemers en partners die verantwoordelijkheid willen en durven nemen om de uitdagingen het hoofd te bieden.

Maar misschien wel het belangrijkste principe is dat we altijd besturen in de geest van Sint Maarten, de beschermheilige van onze gemeenschap en de voorvechter van zachte waarden: barmhartig, rechtvaardig, gelijkwaardig.

1.2 Financiële ontwikkelingen

In deze Voorjaarsnota 2025 laten we zien hoe de financiële situatie van de gemeente is veranderd sinds de Programmabegroting 2025. We brengen in kaart welke (autonome) ontwikkelingen de financiële situatie hebben beïnvloed. Een belangrijk onderdeel van deze Voorjaarsnota 2025 is de uitwerking van de eerder aankondigde hervormingsbezuinigingen. In deze voorjaarsnota staan ook de knelpunten die weggenomen moeten worden omdat ze onvermijdelijk, onoplosbaar en onuitstelbaar zijn.

Financieel beeld Voorjaarsnota 2025

In de Programmabegroting 2025 hebben we een sluitend financieel beeld gepresenteerd. Door autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen hebben we op dit moment een structureel tekort van 27,9 miljoen euro. Dit zijn ontwikkelingen zoals de september- en decembercirculaire 2024, loon- en prijsontwikkelingen, het achterblijven van de verwachte gemeentefondsuitkering voor de groei van de stad en het uitblijven van passende compensatie van het Rijk voor inburgering. Daarnaast gaat het ook om het brandveilig houden van onze gebouwen, de groei van de vraag naar en de kosten van jeugdhulp, de gevolgen van netcongestie en het opvangen van prijsstijgingen in contracten voor het beheer van onze stad. Hoofdstuk 2 geeft het financiële vertrekpunt van deze voorjaarsnota gedetailleerd weer.

Financiële strategie

Om op korte en op langere termijn het tekort op te lossen, is een financiële strategie uitgewerkt. Daarbij is het uitgangspunt dat Utrecht financieel stabiel beleid voert en dus een sluitende begroting presenteert, ook om te kunnen blijven investeren in de stad. De financiële strategie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Financieel-technisch beleid
- Hervormingen en bezuinigingen
- Inschattingen inkomsten Rijk en overig

Financieel-technisch beleid

Met dit onderdeel kijken we naar mogelijkheden van financieel-technische aard, zoals de inzet van het eigen vermogen (reserves) om met name het tekort voor de korte termijn op te lossen. Ook is inbegrepen de inzet van de beschikbare weerstandscapaciteit boven de norm van 1,0 voor het weerstandsvermogen conform [motie 415](#).

Hervormingen en bezuinigingen

In de Voorjaarsnota 2024 was het tekort op de gemeentelijke begroting opgelopen tot 76 miljoen euro. Er is daarom een aantal stevige maatregelen genomen om dat tekort op te lossen, waaronder 25 miljoen euro hervormingsbezuinigingen. Bij de invulling van deze hervormingsbezuinigingen hebben we vooral kritisch naar de gemeente en de gemeentelijke organisatie gekeken: wat kan minder en wat kan beter? De hervormingsbezuinigingen hebben de volgende uitgangspunten: zo min mogelijk impact op de stad, de uitvoering zoveel mogelijk ontzien, prioriteren van beleid en werk, de vitale organisatie bewaken en hervormen vóór bezuinigen.

Als gevolg van de financiële situatie is het nodig om bovenop de 25 miljoen euro aan hervormingsbezuinigingen ook 8,8 miljoen euro extra bezuinigingsmaatregelen te nemen. Deze voorstellen voldoen in mindere mate aan de eerdergenoemde uitgangspunten. De lasten voor inwoners worden, naast de reguliere indexatie, niet verhoogd.

In deze Voorjaarsnota 2025 staan alle hervormingsbezuinigingsvoorstellen en extra bezuinigingen. Deze tellen op tot een structureel bedrag van 33,8 miljoen euro in 2029 (waarvan 25 miljoen euro reeds is verwerkt in de Programmabegroting 2025) en zullen vanaf 2026 in werking treden.

Inschattingen inkomsten Rijk

In deze voorjaarsnota worden aanvullende middelen vanuit het Rijk geraamd voor jeugd, inburgering en de landelijke vreemdelingenvoorziening. De aanvullende middelen voor jeugd zijn gebaseerd op de extra middelen die het Rijk aankondigt bij zijn voorjaarsnota. In diezelfde voorjaarsnota worden extra rijksmiddelen beschikbaar gesteld voor de demping van de terugval van het gemeentefonds in 2026 ('het ravijn'). Ook hiermee is rekening gehouden in deze voorjaarsnota.

Tabel 1: Overzicht financieel beeld en financiële strategie

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Programmabegroting 2025	0	0	0	0	0	0
Autonome ontwikkelingen	12.675	-5.196	-7.883	-8.227	-7.024	-7.660
Groeikader - baten	0	2.514	2.731	2.279	2.184	2.184
Groeikader - lasten	-704	-2.661	-4.951	-8.376	-8.376	-8.376
Knelpunten	-18.152	-30.089	-23.594	-18.857	-14.740	-12.240
Bijsturingen	-13.133	-3.250	-3.300	-2.250	-1.850	-1.850
Startsaldo Voorjaarsnota 2025	-19.314	-38.682	-36.997	-35.431	-29.806	-27.942
1. Financieel-technisch beleid	5.836	0	0	0	0	0
2. Hervormingen en bezuinigingen	858	3.168	6.629	8.822	9.062	8.820
3. Inschattingen inkomsten Rijk	25.094	31.501	30.952	19.186	19.122	19.122
4. Kasschuif	-12.474	4.013	-584	7.423	1.622	0
Financiële strategie	19.314	38.682	36.997	35.431	29.806	27.942
Eindsaldo Voorjaarsnota 2025	0	0	0	0	0	0

Financiële positie

Utrecht is een gemeente met een grote investeringsambitie zodat we kunnen groeien in balans. De omvang van het investeringspakket heeft gevolgen voor de financiële kengetallen van de gemeente. Bij de Programmabegroting 2025 werd dit wederom zichtbaar omdat de signaalwaarde voor de solvabiliteit in zicht kwam. Om deze reden wordt vooruitlopend op de Programmabegroting 2026 nu al gekeken naar de impact van de keuzes op de ontwikkeling van de solvabiliteit en de netto-schuldquote in de komende jaren. Met het programma Grip op Investeringspakket maken we een zo adequaat mogelijke inschatting van de daadwerkelijke investeringsuitgaven in de komende jaren. In paragraaf 3.3 gaan wij hier nader op in. Bij de Programmabegroting 2026 zullen de financiële kengetallen en het weerstandsvermogen zoals gebruikelijk opnieuw geactualiseerd worden.

1.3 Uitdagingen in meerdere opgaven

In deze Voorjaarsnota 2025 staat een aantal grote opgaven die om bijsturing vragen en daarom om financiële en inhoudelijke keuzes. Financiën en inhoud voor deze opgaven in de Voorjaarsnota 2025 worden uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 3.

Hervormingen sociaal domein

Wij hebben de afgelopen jaren een stevige basis gelegd voor een Gezond Stedelijk Leven voor iedereen. Utrecht is een stad waarin het met veel mensen goed gaat. Er zijn ook mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben en die mensen kunnen op ons rekenen.

De afgelopen jaren zijn we geconfronteerd met de stijgende kosten van de zorg, een stijgende vraag naar zorg en met een personeelstekort, vooral in het kader van de Wmo en voor onze jeugd. Om te zorgen dat de zorg beschikbaar en betaalbaar blijft, is in 2023 besloten tot hervormingen in het sociaal domein. De afgelopen tijd hebben we voortgebouwd op de maatregelen die zijn ingezet in 2024. In een brief die u parallel aan deze voorjaarsnota wordt aangeboden informeren we u over de laatste stand van zaken met betrekking tot de hervormingen sociaal domein. Als gevolg van de genomen maatregelen verwachten we de bezuinigingstaakstelling voor het zorg- en ondersteuningsaanbod voor volwassenen te halen. Bij de zorg en ondersteuning van jeugdigen verwachten we een structureel tekort, ondanks onze hervormingen. Dit komt vooral doordat de duur en intensiteit van trajecten in de jeugdzorg stevig blijven stijgen.

Als gevolg van het kabinetsbeleid zijn er nog veel financiële onzekerheden. We gaan ervan uit dat het Rijk zijn financiële verplichtingen nakomt, zodat wij nu en in de toekomst jeugdzorg kunnen blijven bieden. Meer over de hervormingen sociaal domein leest u in hoofdstuk 3.1.

Asiel en integratie

De plannen en het beleid van dit kabinet op het gebied van asiel en integratie staan op onderdelen haaks op het Utrechtse beleid. Met de huidige plannen dreigt het kabinet zelfs door de humanitaire ondergrens te gaan en daarmee de universele rechten van de mens te schenden. Dat is voor Utrecht als mensenrechtenstad niet acceptabel.

Utrecht loopt dus niet weg van haar verantwoordelijkheid voor vluchtelingen, statushouders en EU-arbeidsmigranten. We blijven consequent barmhartig, humanitair en solidair beleid voeren. In een [brief](#) van 20 maart 2025 hebben we de gemeenteraad geïnformeerd over de impact van het huidige kabinetsbeleid op asiel en migratie voor Utrecht en hoe we daarmee omgaan.

Ook in deze Voorjaarsnota 2025 laten we zien, dat we alles doen wat we kunnen binnen de afnemende financiële mogelijkheden. Dit betekent concreet dat we ons hard blijven maken voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), Asiel & Integratie en Inburgering.

Utrecht neemt altijd haar verantwoordelijkheid en daarom blijven we het kabinet er stevig op aanspreken als het voor zijn verantwoordelijkheid weg blijft lopen. Het Rijk moet als stelselverantwoordelijke zorgen voor een reële compensatie voor de opvang, begeleiding en inburgering van vluchtelingen en statushouders. Gemeenten voelen zich hierin gesteund door veel politieke partijen. Meer over de maatregelen op het gebied asiel en migratie in deze Voorjaarsnota 2025 leest u in hoofdstuk 3.2.

Groei in balans

Utrecht is de afgelopen jaren hard gegroeid, vooral als gevolg van autonome ontwikkelingen: in Utrecht worden meer kinderen geboren, dan dat er Utrechters overlijden. Deze som is in Utrecht veel groter dan in andere gemeenten. Dit maakt dat we samen hard werken om te zorgen voor voldoende

betaalbare woningen. Met ons nieuwe volkshuisvestingsbeleid 2025 – 2030 willen we meer mensen de kans geven op betaalbare woonruimte. Ook willen we dat meer mensen gaan wonen in een woning die bij hun situatie past.

Dit college kiest vanaf het begin voor het principe Groeien in Balans. Dit betekent concreet dat de groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen gepaard gaat met de groei van groen, duurzame mobiliteit en energie en maatschappelijke voorzieningen. De afgelopen jaren hebben we veel ambities waar kunnen maken: we willen dat Utrecht een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad is en blijft, met oog voor de bestaande inwoners en met een verwelkomende houding richting nieuwe Utrechters. Zoals ook uit deze Voorjaarsnota 2025 blijkt: helaas staan onze ambities inmiddels onder druk, onder meer vanwege een tekort aan middelen, mensen en materialen en vanwege netcongestie.

Groei en groeien in balans zijn ook de komende jaren belangrijke vraagstukken die alle Utrechters raken: inwoners en ondernemers, de politiek en het stadsbestuur. Dit college houdt vast aan groei in balans en daarom doen we in deze Voorjaarsnota 2025 een aantal concrete bijstuuringsvoorstellen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 3.3.

Netcongestie

In Utrecht werken we vol ambitie aan schone energie. Dat doen we door energie duurzaam op te wekken, door middel van de inzet van elektrisch vervoer, door gebouwen te verduurzamen, door te werken aan alternatieven voor aardgas en door het versterken van het elektriciteitsnet. Op dit moment hebben we te maken met een steeds grootschaliger uitdaging: er is te weinig capaciteit op het hoogspanningsnet in Nederland. Ook in Utrecht nadert de belasting van het elektriciteitsnet een kritische grens. Er is tekort aan capaciteit voor stroomtransport op piekmomenten. Ook is er al een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootverbruikers en dreigt er een wachtlijst voor kleinverbruikers. Zonder snelle aanvullende maatregelen komen veel ontwikkelingen tot stilstand, zoals de bouw van woningen en voorzieningen, de vestiging van bedrijven en van verduurzaming. Ook neemt het risico op stroomuitval aanzienlijk toe. Dit alles heeft grote impact op het woon- en werkklimaat, de werkgelegenheid en de leefbaarheid in Utrecht. Daarnaast heeft netcongestie hele grote financiële consequenties voor de gemeente.

In deze Voorjaarsnota 2025 stellen we daarom een pakket aan maatregelen voor. Alle maatregelen die we nemen in het kader van netcongestie helpen ons ook om beter voorbereid te zijn op mogelijke gevolgen van hybride oorlogsvoering op onze stroomvoorziening. De geopolitieke situatie vraagt daarnaast naar verwachting meer dan dat. We verkennen dan ook op korte termijn maatregelen om de weerbaarheid van de stad te versterken en maatschappelijke ontwrichting te voorkomen. Lees meer over de knelpunten die door netcongestie optreden in hoofdstuk 2.3 en over netcongestiemaatregelen in hoofdstuk 3.4.

Tot slot

Sinds de start van dit college ziet de wereld er totaal anders uit. Daarbij zijn ook financieel zware jaren voor Utrecht, voor inwoners en voor de organisatie. We hebben er desondanks voor gekozen om consequent stabiel financieel beleid te blijven voeren, zodat we kunnen blijven investeren in de stad. Als gevolg hiervan hebben we het grootste deel van het coalitieakkoord uitgevoerd en daar kunnen we ook het komende jaar mee doorgaan.

Ondanks alle maatschappelijk-, (geo)-politieke en financiële ontwikkelingen is het gelukt om ons nooit af te laten leiden van dat waar het echt om gaat: de inwoners en ondernemers van Utrecht. Voor hen werken we samen met alle collega's van de gemeente iedere dag aan een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad.

Ook in deze Voorjaarsnota 2025 nemen we verantwoordelijkheid en maken we lastige keuzes om de financiële huishouding van de gemeente netjes achter te laten. En dit doen we zoals Utrecht van ons mag verwachten: realistisch en optimistisch naar de toekomst.

2. Financieel vertrekpunt en toelichting

2.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is het vertrekpunt van deze voorjaarsnota, een structureel tekort van 27,9 miljoen euro, al kort aangeduid. Onderstaande tabel geeft nogmaals dit financiële vertrekpunt weer. In de volgende paragrafen geven we een specificatie en toelichting op het startsaldo van deze voorjaarsnota, waaronder de autonome ontwikkelingen, het groeikader en de knelpunten. In hoofdstuk 4 lichten we vervolgens onze oplossingsrichtingen toe, waarmee we voor 2026 een sluitend saldo realiseren en voor de periode daarna een structureel sluitende begroting.

Tabel 2: financiële vertrekpunt

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Programmabegroting 2025	0	0	0	0	0	0
Autonome ontwikkelingen	12.675	-5.196	-7.883	-8.227	-7.024	-7.660
Groeikader - baten	0	2.514	2.731	2.279	2.184	2.184
Groeikader - lasten	-704	-2.661	-4.951	-8.376	-8.376	-8.376
Knelpunten	-18.152	-30.089	-23.594	-18.857	-14.740	-12.240
Bijstellingen	-13.133	-3.250	-3.300	-2.250	-1.850	-1.850
Startsaldo Voorjaarsnota 2025	-19.314	-38.682	-36.997	-35.431	-29.806	-27.942

2.2 Toelichting op het startsaldo

Onderstaande tabel geeft het financiële vertrekpunt van deze voorjaarsnota meer gedetailleerd weer. Het vertrekpunt is de Programmabegroting 2025. Daarna volgen de autonome ontwikkelingen, het groeikader, de knelpunten en de bijstellingen. Deze onderdelen worden onder de tabel verder toegelicht.

Tabel 3: opbouw startsaldo

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Programmabegroting 2025 - Eindsaldo	0	0	0	0	0	0
Actualiseren inkomsten						
Gemeentefonds actualiseren circulaires	-8.007	-12.773	-11.380	-12.651	-12.362	-12.362
Gemeentefonds herijking laatste tranche			-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Doorwerking groeikader in gemeentefonds 2025	-5.414	-7.369	-7.369	-7.369	-7.369	-7.369
OZB woningen	1.276	1.276	1.276	1.276	1.276	1.276
OZB niet-woningen	2.760	2.760	2.760	2.760	2.760	2.760
OZB niet-woningen, obv trendanalyse	3.900	3.900	3.900	3.900	3.900	3.900
Toeristenbelasting	600	850	850	850	850	850
Toeristenbelasting, obv trendanalyse	443	995	1.474	2.142	2.861	3.635

<u>Overige autonome ontwikkelingen</u>						
Resultaat 2024	32.614	0	0	0	0	0
Besteding & Dekkingsvoorstellen	-19.873	0	0	0	0	0
Indexatie begroting 2026 incl. dekking gemeentefonds en OZB	4.376	5.165	3.606	3.865	4.060	4.060
Nota Beheer openbare ruimte	0	0	0	0	0	-950
Uitvoeringsprogramma Werken aan de werf	0	0	0	0	0	-460
Subtotaal autonome ontwikkelingen	12.675	-5.196	-7.883	-8.227	-7.024	-7.660
<u>Groekader 2026 (nieuwe stijl)</u>						
Referentiekader: inkomsten OZB	0	765	765	765	765	765
Referentiekader: bijstelling budget wettelijke taken	0	-723	-723	-723	-723	-723
Investeringsbudget: bijstelling investeringsbudget groei	-704	-1.938	-1.938	-1.938	-1.938	-1.938
Bijstelling investeringsbudget vanaf 2027			-2.290	-5.715	-5.715	-5.715
Investeringskader: groei gemeentefonds	0	1.749	1.966	1.514	1.419	1.419
Subtotaal groekader 2026	-704	-147	-2.220	-6.097	-6.192	-6.192
<u>Knelpunten en bijsturingen</u>						
Knelpunten	-18.152	-30.089	-23.594	-18.857	-14.740	-12.240
Bijsturingen	-13.133	-3.250	-3.300	-2.250	-1.850	-1.850
Startsaldo Voorjaarsnota 2024	-19.314	-38.682	-36.997	-35.431	-29.806	-27.942

Eindsaldo begroting 2025

Het eindsaldo van de vastgestelde Programmabegroting 2025 is voor alle jaren 0, rekening houdend met ingeboekte taakstellingen (hervormingen sociaal domein en hervormingsbezuinigingen).

Gemeentefonds: circulaires

Het financiële effect van de september- en decembercirculaire 2024 is meegenomen in het financiële beeld. Het nadelige effect wordt veroorzaakt door een lagere uitkeringsfactor en actualisatie van de WOZ-waarden. De ontvangen prijscompensatie en 50% van de volumegroei worden gereserveerd voor (toekomstige) compensatie van de begroting voor het effect van inflatie (zie: indexeringen).

Herijking Gemeentefonds (laatste tranche 2022)

In 2022 is de verdeling van het gemeentefonds over gemeenten gewijzigd. Het financiële effect per gemeente is toen gemaximeerd. Inmiddels is al 13,5 miljoen euro aan nadelig herverdeeleffect voor Utrecht verwerkt (structureel). Eveneens in 2022 zijn aanvullende onderzoeken gestart naar andere grootstedelijke kosten en de centrumfunctie Sociaal domein om het nieuwe model beter passend te laten zijn bij de ontwikkeling van de kosten van gemeenten. In de Voorjaarsnota 2024 is melding gemaakt van een risico van een extra nadeel voor Utrecht van 3 miljoen euro vanaf 2027 als de oorspronkelijke herverdeling wordt voortgezet. In deze voorjaarsnota is dit nadeel verwerkt.

Doorwerking oude groekader in gemeentefonds

Actualisatie van het gemeentefonds op basis van de verwachte groei in 2025 leidt tot een nadelig effect, onder andere door een lagere groei van het aantal inwoners en woningen dan verwacht. De groei voor het jaar 2026 wordt betrokken bij het groekader nieuwe stijl. Zie paragraaf 3.3 voor een

integrale toelichting op het groeikader voor zowel het onderdeel autonome ontwikkelingen (doorwerking oude groeikader in het gemeentefonds) als het onderdeel als gevolg van de voorgestelde nieuwe systematiek.

OZB en Toeristenbelasting

Het voordeel op de OZB wordt voor een derde deel veroorzaakt door de toename van het aantal woningen en voor tweederde deel door een hogere toename van het aantal niet-woningen (kantoren, winkels etc.) dan volgens de prognose die is gebruikt voor het begroten van de OZB-inkomsten. Uit een trendanalyse blijkt dat de BghU over de afgelopen jaren te voorzichtige ramingen afgeeft over nog te ontvangen OZB-inkomsten uit oude jaren. Deze hebben daarmee ook invloed op inkomsten in de daaropvolgende jaren. Het verschil tussen de voorzichtige ramingen en de realisatie in de afgelopen jaren gebruiken we voor de actueel verwachte OZB-inkomsten voor 2025 en verder. In het belastingjaar 2024 is een voordeel behaald op toeristenbelasting. Dit voordeel is structureel en werkt daarmee autonoom door naar de volgende jaren in het financieel beeld. De raming voor de toeristenbelasting wordt in de begroting bijgesteld op basis van gerealiseerde resultaten. Uit een trendanalyse blijkt dat het aantal overnachtingen de afgelopen jaren toeneemt. Deze opwaartse trend nemen we mee vanaf de begroting voor 2025 en verder, waarbij we kiezen voor een toename van 6%, waarbij de toename van hotelkamers en verkochte kamernachten in balans is.

Resultaat 2024

Het voorlopige resultaat over 2024 is, zoals gebruikelijk, betrokken bij de integrale afweging van de voorjaarsnota. Dit resultaat bestaat uit het voorlopige saldo van de jaarrekening (32,6 miljoen euro) verminderd met de voorstellen voor resultaatbestemming (19,9 miljoen euro). Het definitieve resultaat van de jaarrekening is later bekend, als de accountant de controle over 2024 geheel heeft afgerond. De voorstellen voor resultaatbestemming worden in een apart voorstel voorgelegd aan de raad voor besluitvorming.

Indexeringen

De begroting wordt gecompenseerd voor de verwachte effecten van prijsstijgingen (inflatie) van het jaar 2026. Vanaf de Voorjaarsnota 2024 is een gewijzigde systematiek ingevoerd en vindt indexatie plaats op basis van de indexatiepercentages van het gemeentefonds, zodat de indexatie van de uitgaven aansluit op de indexatie van de inkomsten. Omdat in 2026 de indexering van het gemeentefonds wijzigt, als gevolg van een overgangsregeling naar de nieuwe Bbp-systematiek, is het indexcijfer toegepast dat voor 2024 werd gebruikt: IMOC (index materiële overheidsconsumptie). Omdat tijdens het opstellen van de doorrekeningen nog geen nieuwe cao-afspraken waren gemaakt met de vakbonden voor 2026, hebben we hiervoor een inschatting gemaakt op basis van de verwachte inflatie voor huishoudens (consumentenprijsindex, CPI). Inmiddels zijn de nieuwe cao-afspraken bekend en de effecten daarvan betrekken we bij de opstelling van de Programmabegroting 2026.

De indexatie wordt bepaald op de [CPB ramingen van september](#) zowel voor de inschatting van het jaar 2026 als voor de nacalculatie van 2025. Wij hebben de onderstaande percentages gehanteerd:

In schema:

Jaar	Omschrijving	Indexatie	Toelichting
2025	Nacalculatie loonkosten	PM	Nieuwe cao was nog niet bekend
2026	Loonkosten	3,2%	Inschatting o.b.v. CPI, nieuwe cao was nog niet bekend
2025	Nacalculatie materiële kosten	0,7%	IMOC
2026	Materiële kosten	2,7%	IMOC

2026	Subsidiebudget/verbonden partijen	4,1%	70% loonvoet sector overheid en 30% IMOC
2026	Belastingen en heffingen	4,1%	70% loonvoet sector overheid en 30% IMOC

Nota Beheer openbare ruimte en het Uitvoeringsprogramma Werk aan de werf

In het vastgestelde beleid voor beheer openbare ruimte en Werk aan de werf gaan we uit van een jaarlijkse stijging van lasten (1,41 miljoen euro, waarvan 0,95 miljoen euro voor beheer openbare ruimte en 0,46 miljoen euro aan kapitaallasten voor Werk aan de werf). Deze stijgende lijn is meegenomen in het financiële beeld door een verhoging van het structurele budget na 2029.

Rente

Ten opzichte van de eerdere aannames is er voor de rente geen aanleiding om de ramingen aan te passen. We blijven de renteontwikkelingen kritisch volgen, ook in relatie tot de kapitaallasten en het planningsoptimisme daarbinnen. Zo nodig actualiseren we de renteberekeningen bij de Programmabegroting 2026.

2.3 Knelpunten en bijstellingen

Op een aantal financiële ontwikkelingen hebben wij geen invloed. Deze onvermijdelijke kosten noemen we knelpunten. Dit zijn ontwikkelingen die voldoen aan drie criteria:

- Onvermijdbaar: de activiteit is een wettelijke taak of verplichting;
- Onoplosbaar: binnen doelstelling of programma;
- Onuitstelbaar: de activiteit moet starten in 2025/2026.

We hebben 25 knelpunten verwerkt, voor een totaalbedrag van structureel 12,2 miljoen euro. De financiële effecten van deze knelpunten zijn onderdeel van het financiële startsaldo van deze voorjaarsnota, dat in de financiële strategie van dekking wordt voorzien.

Algemeen beeld van de knelpunten:

- Relatie met eerdere bezuinigingsmaatregelen: indexering, aanbesteding groen, jeugdzorg (deels);
- Ontoereikende of wegvallen bekostiging: Jeugd, Inburgering, opvang, begeleiding en activering ongedocumenteerde mensen, JGZ-zorg nieuwkomers;
- Lagere inkomsten: reclame-inkomsten, exploitatie zwembaden, leges vergunningen (netcongestie);
- Claims verbonden partijen (ondanks dat deze zijn ontzien bij bezuinigingen): Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf, VRU, RUD;
- ICT-investeringen: aanpassing op grond van regelgeving;
- Een aantal knelpunten is (meerjarig) incidenteel, bijvoorbeeld tekort Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf (het structurele beeld is nog onzeker);
- Een aantal knelpunten is incidenteel omdat er mogelijkheid tot bijsturen is, door het nemen van maatregelen (verbonden partijen, leges) of het nader uitwerken van scenario's voor handelingsperspectief (exploitatie zwembaden, aanpak essentaksterfte);
- Onzekerheid m.b.t. het structurele karakter van het knelpunt, omdat dit wordt beïnvloed door ontwikkelingen die voor een deel buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen (energiekosten, netcongestie).

Tabel 4: knelpunten

Nr.	Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
1	Lagere productiviteitsnorm vanwege hoger verlof (cao) Publiekszaken	0					
2	Lagere productiviteitsnorm vanwege hoger verlof (cao) Volksgezondheid	0					
3	Verlaging reclame-inkomsten	500	500	500	500	500	500
4	Tekort Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf 2025 en 2026	500	600				
5	Borging brandveiligheid Gebouwen	2.000	4.000	3.000	2.500	2.500	
6	Gewijzigde systematiek indexering Vastgoedorganisatie	513	513	513	513	513	513
7	Jeugd	3.089	6.136	5.124	4.252	4.252	4.252
8	Kadernota VRU 2026		1.200				
9	Licentiekosten toekomstig CAD-systeem	739	739	739	739	739	739
10	Resultaat nieuwe aanbesteding groenwerkzaamheden	724	724	724	724	724	724
11	Aanpak essentaksterfte	417					
12	Exploitatie van de zwembaden		1.469				
13	Indexering Stadsbedrijven	3.118	3.118	3.118	3.118	3.118	3.118
14	Japanse duizendknoop verwijderen begraafplaatsen	523					
15	Uitvoering taken door RUD	510	310				
16	Inburgering	2.078	3.216	3.216			
17	Opvang, begeleiding en activering ongedocumenteerde mensen			1.300	1.300	1.300	1.300
18	Compensatie energie - stijging energielasten vanaf 2026		4.000	4.000	4.000		
19	Meevaller project staatsloosheid	-60	-60				
20	Gevolgen Netcongestie voor legesinkomsten	2.000	2.000				
21	Begroting VNG-bijdrage ophogen	290	290	290	290	290	290
22	Digitalisering Erfgoed		419	266	117		
23	Faciliteren demonstraties en preparatie op openbare ordeverstoringen	488					
24	JGZ-zorg aan nieuwkomers, niet zijnde Oekraïners of COA-kinderen	442					
25	Inrichten huidige zorgorganisatie naar zorgwetgeving en kwaliteitseisen	281	915	804	804	804	804
	Totaal	18.152	30.089	23.594	18.857	14.740	12.240

Daarnaast stellen we voor structureel 1,9 miljoen euro te bestemmen voor bijsturingen, die wij in aanvulling op de knelpunten als noodzakelijk beoordelen.

Tabel 5: bijsturingen

Nr.	Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
26	Werven: aanpassing methodiek						
27	Aanpak voor verhogen vaccinatiegraad						
28	Asiel en opvang: LVV		200	1.500	1.500	1.500	1.500
29	Netcongestie	2.000	1.800				
30	Binnensport capaciteit		250	250	250	250	250

31	Jaarwisseling	500	500				
32	Asiel en opvang: EU-arbeidsmigranten	150	400	400	400		
33	ROM		100	100	100	100	100
34	Leegstand en opkoopregeling			1.050			
35	Parkeren	5.000					
36	Gebiedsontwikkeling: groei in balans	5.483					
	Totaal	13.133	3.250	3.300	2.250	1.850	1.850

Toelichting knelpunten en bijsturingen

Knelpunten:

1 en 2 Productiviteitsnorm organisatiebreed (cao)

In de cao is er een lager aantal productieve uren beschikbaar dan voorheen, wat met name uitvoerende organisatieonderdelen zoals Volksgezondheid en Publiekszaken raakt, omdat die beperkte prioriteringsmogelijkheden hebben voor de inzet van personeel. Het (structurele) effect en de consequenties daarvan worden nader uitgewerkt. Bij de Resultaatbestemming 2024 wordt voorgesteld het restant van een in de Voorjaarsnota 2024 toegekend incidenteel budget voor de lagere productiviteitsnorm in 2024 (in totaal 1,1 miljoen euro) beschikbaar te houden om de inzet in 2025 te continueren en nu nog niet vooruit te lopen op een nader uit te werken systematiek voor de toekomst.

3. Verlaging reclame-inkomsten

Dit structurele knelpunt is bij de Tweede Bestuursrapportage 2024 gemeld. Verwerking heeft incidenteel voor 2024 plaatsgevonden. De inkomsten zijn beperkt beïnvloedbaar, de lopende contracten kunnen niet worden verhoogd en voor nieuwe (aanvullende) contracten zijn geen of slechts beperkte mogelijkheden. Het tekort is onvermijdelijk niet elders binnen het programmabudget op te vangen.

4. Tekort Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf UW 2025 en 2026

In 2023 en 2024 was sprake van forse tekorten bij het Utrechtse sociaal ontwikkelbedrijf UW. De gemeente heeft deze tekorten met aanvullende subsidies voor de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgedekt. UW voert in 2025 het herstelplan van de Galan Groep uit. Daarnaast werken we samen met de Galan Groep en UW toekomstscenario's uit. Ondanks deze inspanningen worden zeker voor 2025 en 2026 nog tekorten verwacht. Dit wordt o.a. verklaard door de voortschrijdende uitstroom uit de Wsw die financieel nadelig is.

5. Borging brandveiligheid gebouwen

Om de brandveiligheid van de gemeentelijke gebouwen te laten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, worden binnen het onderhoud t/m 2028 brandscans uitgevoerd. De resultaten van deze scans op brandveiligheid leiden tot aanvullende werkzaamheden/maatregelen in gebouwen om de brandveiligheid te borgen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Dit voorkomt dat panden moeten worden gesloten. Er is een aanvullende dotatie aan de onderhoudsreserve nodig om deze kosten af te dekken, totdat de inhaalslag is afgerond.

6. Gewijzigde systematiek indexeren Vastgoedorganisatie Utrecht

Bij de Voorjaarsnota 2024 is besloten tot een andere manier van indexeren, waarbij de indexering is gemaximeerd op de prijscompensatie in het gemeentefonds. Een neveneffect van de andere manier van indexeren is dat de Vastgoedorganisatie een hoger indexeringspercentage zou moeten toepassen

op de huuropbrengsten dan is afgesproken in de huurcontracten. Dit is echter niet toegestaan. Hierdoor ontstaat een financieel knelpunt. Bij de Voorjaarsnota 2024 was het niet meer mogelijk om dit financiële neveneffect mee te nemen als knelpunt.

7. Jeugd

In de Voorjaarsnota 2023 is besloten tot hervormingen in het sociaal domein om de zorg en ondersteuning beschikbaar te houden voor de inwoners die dit nodig hebben. We constateren nu echter dat de financiële kaders voor Jeugd te krap zijn, zoals in heel Nederland het geval is. De vraag naar jeugdhulp blijft groeien (met name in intensiteit en duur), en de middelen zijn structureel niet voldoende om op een passende manier aan de vraag te voldoen. Niet bijsturen op de financiële taakstelling leidt tot het niet voldoen aan onze zorgplicht met juridische en ethische consequenties of het ondermijnen van de preventieve aanpak waardoor de kosten in de aanvullende zorg verder kunnen stijgen. Zie ook hoofdstuk 3.1.

8. Kadernota VRU

Bij de zienswijze op de Kadernota 2026 is geconstateerd dat de mutaties in de kadernota conform afspraak zijn en dat er geen geld voor nieuw beleid gevraagd wordt. Op basis van de kadernota van de VRU gaat onze bijdrage omhoog. Bijsturing voor het jaar 2026 is gezien de besluitvorming over de kadernota niet mogelijk. Voor de jaren 2027 en verder wordt een risico genomen om voor te sorteren op het verlagen van de kosten door de verbonden partij. Dit sluit aan op onze inzet om de verbonden partijen ook een besparing te laten realiseren als onderdeel van de hervormingsbezuinigingen. De VRU heeft hier nog geen invulling aan gegeven.

9. Licentiekosten toekomstig CAD-systeem

Er is op dit moment geen goed systeem waarin CAD-bestanden (technische tekeningen) opgeslagen en beheerd kunnen worden. Dit systeem is nodig om te kunnen voldoen aan wet- en regelgeving omtrent informatiebeheer.

10. Resultaat nieuwe aanbesteding groenwerkzaamheden

De aanbestedingen van de groencontracten leiden tot structureel hogere contractwaarden. De gemeentebrede indexering op basis van een gehanteerde GWW-index van 2% biedt hiervoor onvoldoende dekking.

11. Aanpak essentaksterfte

In 2017 door de raad toegekende geld voor de uitvoering van het vastgestelde Plan van aanpak essentaksterfte is bijna volledig benut. Essentaksterfte is niet verdwenen. De maatregelen kunnen niet vanuit de reguliere begroting voor boomonderhoud worden gedekt. De incidentele middelen voor het monitoren van en behoud van de essen zijn uitgeput. Om behoud van de bomen te realiseren zijn extra middelen noodzakelijk. In elk geval voor een jaar om zo de tussenliggende periode te gebruiken voor onderzoek naar alternatieve scenario's en/of aanpassen van het beleidskader.

12. Exploitatie van de zwembaden

Er is een tekort in financiële middelen om de programmering van de zwembaden op een verantwoorde manier te kunnen blijven draaien. Het knelpunt geldt voor 2026 en bestaat uit lagere inkomsten (van het Rijk), minder ruimte binnen andere budgetten en een tekort op de personeelsbegroting. Op de langere termijn is het mogelijk om maatregelen te nemen om te komen tot een sluitende exploitatie. Dit vraagt om aanpassing van huidige beleidskaders en/of tariefstelling. In de periode naar 2026 kunnen alternatieve scenario's en bijsturingsmaatregelen worden uitgewerkt om tot een afgewogen keuze te komen. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met het effect van de renovatie van de zwembaden (bijvoorbeeld lagere energiekosten als gevolg van duurzaamheidsmaatregelen).

13. Indexering Stadsbedrijven

Bij de Voorjaarsnota 2024 is de keuze gemaakt om op een andere manier te indexeren. Dat bracht een risico met zich mee, dat de taakstellende budgetten voor specifieke contracten ontoereikend zijn. Voor de uitvoering van specifieke beheeractiviteiten, zoals groenonderhoud is dat het geval. Met de noodzakelijke extra middelen worden onveilige situaties, het niet volledig kunnen uitvoeren van de wettelijke taken, een teruglopend kwaliteitsbeeld en achterstallig onderhoud voorkomen.

14. Japanse duizendknoop verwijderen van begraafplaatsen

Op begraafplaats Kovelswade is in het depot grondopslag Japanse duizendknoop geconstateerd. Het is de wettelijke taak van de gemeente verspreiding van deze plant te voorkomen en de plant structureel en definitief te vernietigen, waar deze opkomt. De gemeente overtreedt de Omgevingsverordening, als de aangetroffen planten niet worden verwijderd.

15. Uitvoering taken door RUD

De gemeente is wettelijk verplicht om bepaalde vergunning-, toezicht en handhavingstaken uit te laten voeren door de RUD. Het pakket met verplicht over te dragen taken naar de omgevingsdienst is uitgebreid per 1 januari 2025 (Omgevingswet). Tegelijk zijn bestaande door de RUD uitgevoerde taken per 1 januari 2024 een beetje veranderd als gevolg van de komst van de omgevingswet. De RUD rekent een hogere prijs voor de uitvoering van deze taken, met name veroorzaakt door overhead en dit betekent in 2026 extra lasten voor onze gemeente. Deze meerkosten kunnen niet worden opgevangen binnen de begroting van de opgave Gezond Leefklimaat. Voor de jaren 2027 en verder wordt een risico genomen door voor te sorteren op het verlagen van de kosten door de verbonden partij. Dit sluit aan op onze inzet om de verbonden partijen ook een besparing te laten realiseren als onderdeel van de hervormingsbezuinigingen.

16. Inburgering

Het Rijk komt bestuurlijke afspraken over passende bekostiging van de Wet inburgering 2021 niet na. Hierover hebben wij met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag een [brandbrief](#) gestuurd aan de verantwoordelijke bewindspersonen. Het uitvoeringsbudget voor 2025 en 2026 is gebaseerd op de verwachte instroom in 2022. In werkelijkheid is de instroom voor zowel statushouders als gezinsmigranten op dit moment twee keer zo groot. Hier komt bij dat de middelen voor begeleiding naar werk of participatie voor statushouders via de Participatiewet ook ontoereikend zijn. Voor 2025 en 2026 is er hiermee sprake van een knelpunt. Vanwege de grote risico's door onzekerheid vanuit het Rijk trekken we dit uitvoeringsbudget door naar 2027.

17. Opvang, begeleiding en activering ongedocumenteerde mensen

Het knelpunt betreft het bewaken van de humanitaire ondergrens voor ongedocumenteerde mensen in Utrecht vanaf 2026. Het knelpunt is het gevolg van een tekort dat is ontstaan door de beëindiging van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening per 31 december 2024 en heeft als gevolg dat er vanaf 2025 geen Rijksbijdrage aan de LVV-steden beschikbaar zal zijn. Er is een wettelijke verplichting voor een minimale opvang, dit is bevestigd in gerechtelijke uitspraken. De extra middelen zijn nodig om te voorkomen dat deelnemers in zo'n situatie terechtkomen dat hun grondrechten volgens Europese mensenrechtenverdragen en de Europese Terugkeerrichtlijn geschonden worden.

18. Compensatie energie - stijging energielasten vanaf 2026

Hoewel de termijnmarkt voor energie de afgelopen jaren enigszins genormaliseerd is, zijn de energieprijzen nog steeds aanzienlijk hoger dan voor de inval in Oekraïne en de explosie aan de Nordstreampijplijn. Naast de termijnmarkt zijn er echter nog andere factoren die een blijvend

prijsverhogend effect hebben, met name netcongestie en onbalanskosten (vanwege de sterke toename van zon- en windenergie).

De stijgende prijzen voor energie zijn in de afgelopen periode opgevangen uit de tijdelijke compensatiemiddelen in de Voorjaarsnota 2023. We schatten in dat de prijzen niet structureel hoog blijven en nemen daarom een risico om de begroting t/m 2028 te verhogen en niet voor de periode daarna.

19. Meevaller project staatsloosheid

Door de afronding van het project Statenloosheid vallen de restende bedragen voor het project vrij.

20. Gevolgen Netcongestie voor legesinkomsten

Netwerkbeheerders kunnen op korte en middellange termijn niet voldoen aan de capaciteitsvraag en dus worden op dit moment geen grote projecten aangesloten op het elektriciteitsnet. Aanvragers voor grote bouwplannen stellen daarom de beslissing om een aanvraag in te dienen uit. Eind 2022 is in de Provincie Utrecht een wachtlijst ingesteld voor nieuwe grootverbruik-aansluitingen op het elektriciteitsnet. Dat heeft in het laatste kwartaal van 2024 geleid tot minder inkomsten bij de gemeente. Doordat grotere plannen niet langer aangesloten worden, worden er minder aanvragen voor een omgevingsvergunning ingediend voor grotere bouwplannen. Dit heeft vanwege de kruisbestuiving (de grote aanvragen bekostigen de werkelijke kosten van de behandeling van de vele kleine aanvragen) een direct effect op de bekostiging van de kleine aanvragen. De verwachting is dat de trend van 2024 doorzet. Die kwam pas eind 2024 in beeld doordat de eerder ingediende aanvragen allemaal al over een aansluiting beschikten voordat aanvragen bij ons ingediend werden. Het effect van de beslissing in 2022 werd daardoor pas eind 2024 zichtbaar.

De wachtlijst voor netcongestie resulteert in lagere vergunningsaanvragen en daarmee inkomsten uit vergunningen. Deze ontwikkeling is op de kortere termijn niet beïnvloedbaar. Voor de lange termijn is onzeker voor welke periode de netcongestie beperkingen geeft voor de Utrechtse grootverbruikers. Vooralsnog verlagen we de legesinkomsten voor 2 jaar.

21. Begroting VNG-bijdrage ophogen

Dit betreft de verhoging van de bijdrage aan het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Dit is besloten tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 26 juni 2024.

22. Digitalisering Erfgoed

We zijn sinds 2021 bezig met een monsteroperatie: het digitaliseren, ontsluiten en archiveren van 300 meter strekkende archief en vijf miljoen digitale bestanden. Deze Utrechtse erfgoeddata zijn het resultaat van meer dan 50 jaar onderzoek naar de archeologie, gebouwde monumenten en ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Dit materiaal vormt de basis voor uitvoering van de wettelijke taken in het kader van de monumentenzorg. Het dient ook als onderbouwing van publiekrechtelijke beperkingen ten aanzien van gebouwde monumenten en archeologische terreinen. Zeker met de nieuwe Omgevingswet moet dit materiaal kenbaar en toegankelijk zijn voor initiatiefnemers. Inmiddels zijn de meeste onderdelen conform planning en budget uitgevoerd dan wel ver gevorderd.

Al in 2021 zijn enkele risico's benoemd, zoals de verwerkingsnelheid van het papieren archief en vervanging van software en de afrondende module van implementatie van de kaartviewer-annex-documentenbibliotheek. Voor het afronden van dit project zijn daarom tot en met 2028 aanvullende middelen nodig.

23. Faciliteren demonstraties en preparatie op openbare ordeverstoringen

Het aantal demonstraties is het afgelopen jaar gestegen van 388 naar 522. De verwachting is dat het aantal demonstraties ook de komende jaren zal toenemen. Demonstreren is een grondrecht dat bescherming verdient. Het faciliteren van demonstraties is een wettelijke taak van de burgemeester.

Extra capaciteit en budget voor materiële kosten in 2025 is noodzakelijk om aan de vereisten van de invulling van onze wettelijke taak te kunnen blijven voldoen en adequaat te kunnen optreden bij mogelijke verstoringen van de openbare orde.

24. JGZ-zorg aan nieuwkomers

We krijgen onvoldoende geld voor Jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor nieuwkomers, zowel voor kinderen die in Utrecht als in een van de regiogemeenten wonen.

De instroom op de Ithaka-school (VO-school waar nieuwkomers tussen 12 en 18 jaar heen gaan) is naar verwachting in 2025 ongeveer gelijk aan 2024. Landelijk is afgesproken dat de zorg van de Jeugdgezondheidszorg wordt geboden door de JGZ in de gemeente waar de kinderen op school zitten en wij volgen deze lijn.

We krijgen geld voor kinderen die van Oekraïense afkomst zijn, dan wel woonachtig zijn op een COA of een AMV (kleinschalige woonvoorziening). Voor de andere groep nieuwkomers krijgen we alleen bekostiging voor Utrechtse kinderen. Ruim de helft van de kinderen op de Ithaka-school komt niet uit Utrecht. Daarnaast is het tarief voor Utrechtse nieuwkomerskinderen te laag om deze groep de benodigde zorg te bieden.

Wij hebben inmiddels opties onderzocht voor andere dekkingsbronnen, namelijk of de andere gemeenten in de regio of de GGDrU kunnen bijdragen. Ook zij ontvangen een te laag bedrag om de zorg van de JGZ aan de groep nieuwkomers te bekostigen. Het bedrag dat we van de gemeenten moeten terugvorderen staat niet in verhouding tot de inspanningen, omdat het tarief dat zij ontvangen ook te laag is. Voor 2025 worden we geconfronteerd met extra lasten, maar we zetten verder in op dekking vanuit regiogemeenten en op mogelijkheden om de kosten meer in lijn te brengen met de vergoedingen op basis van het wettelijk minimum.

25. Inrichten huidige zorgorganisatie naar zorgwetgeving en kwaliteitseisen

De organisatorische en juridische randvoorwaarden voor de primaire zorgprocessen vanuit de gemeente (jeugdgezondheidszorg en sociaal medische zorg aan kwetsbare volwassenen) zijn onvoldoende ingericht om (blijvend) aan zorgwetgeving en zorgkwaliteitseisen te voldoen. Dit is opgenomen als beleidsrisico in de Programmabegroting 2025. De stapeling van veranderingen in de zorgwetgeving en kwaliteitseisen in de afgelopen jaren, geven nu het besef en de noodzaak om deze uitvoeringsorganisaties als zorgentiteit te versterken.

Bijsturingen

26. Werven: aanpassing methodiek

Bij het vaststellen van het programmaplan Werk aan de Werf in 2021 is aangegeven dat de jaarlijkse kosten voor herstel in de eerste jaren hoger zijn dan in de latere jaren van de looptijd van het programma. Dit komt doordat voor de veiligheid en het behoud van het erfgoed deze eerste jaren zowel de wal- en kluisuren als de kelders worden hersteld (de muren zijn over 10 jaar klaar) en omdat er gestart is met de slechtste muren en kelders met de meeste schade en daarmee ook de hoogste herstelkosten. Herstel van de schades is nu nodig voor behoud van het erfgoed en om onveilige situaties te voorkomen. In totaal blijft het programma binnen de financiële kaders.

In het [Raadsvoorstel Regeling Risicovolle Projecten](#) wordt u voorgesteld hoe wij de kosten en beschikbare middelen per jaar in evenwicht brengen. In het te actualiseren uitvoeringsprogramma 2025-2028 zullen we een en ander verder uitwerken.

27. Aanpak voor verhogen vaccinatiegraad

De vaccinatiegraad in Utrecht daalt (zie raadsbrief november 2024). We zien dat de verschillen tussen wijken toenemen. In Overvecht en Kanaleneiland ligt de vaccinatiegraad onder zuigelingen rond de 70%. Dit is veel lager dan de grens van 90% voor groepsimmuniteit. Ook zien we grote verschillen

naar land van herkomst, met name Marokkaanse en ook Turkse kinderen worden minder vaak gevaccineerd. Zij hebben hiermee grotere risico's op het oplopen van ernstige infectieziekten. Dit vraagt extra inzet en dus extra financiële middelen. Er loopt een actieve lobby richting het Rijk. Er is door de Tweede Kamer een amendement aangenomen voor extra middelen voor de G4 en voor 2025 verwachten we extra middelen via het gemeentefonds (decentralisatie uitkering). Voor 2026 en 2027 is dit onzeker, zetten we onze lobby voort, en gaan uit van een budgettair neutraal scenario.

28. Asiel en opvang: LVV

We stellen voor de voorziening voor opvang van ongedocumenteerden in sobere vorm voort te zetten, zie paragraaf 3.2. De vorm waar we voor kiezen gaat verder dan de absolute ondergrens, zoals beschreven in knelpunt 17. Deze extra middelen zorgen ervoor dat we een realistischer aantal mensen op sobere manier kunnen opvangen en die bovendien ook (iets) meer perspectief kunnen bieden.

29. Netcongestie

Vanwege de hoge mate van onzekerheid over de verdere ontwikkeling van netcongestie en het verwachte rijksbeleid om dit landelijke probleem aan te pakken, zetten we in deze voorjaarsnota een eerste stap voor de komende twee jaar. Deze bestaat in het kort uit het beschikbaar hebben van voldoende opwekgeneratoren voor zowel nieuwbouw als renovatie, het faciliteren van de realisatie van extra trafostations, de inrichting van een doorbraakteam om onorthodoxe veranderingen mogelijk te maken en het organiseren van een crisisteam ter voorbereiding op stroomuitval. Zie verder hoofdstuk 3.4.

30. Binnensportcapaciteit

We hebben te maken met onvoldoende binnensportcapaciteit en het niet halen van het vastgestelde kengetal voor binnensport (1 sporthal op 15.000 inwoners). Door de groei van de stad komen we in 2030 een sporthal tekort en in 2040 vijf sporthallen. Een deel van de binnensportverenigingen kan nu al weinig of geen nieuwe leden meer aannemen, er zijn wachtlijsten en gewenste groei van de sport wordt beperkt. We zetten in op het verruimen van de capaciteit voor binnensport.

31. Jaarwisseling

Om recht te doen aan de uitkomst van het burgerberaad en in relatie tot het verwachte landelijke vuurwerkverbod, willen wij een vervolg geven aan de feestelijke jaarwisseling. Tradities veranderen kost tijd. Het voorstel is om de feestelijke jaarwisseling voor de komende twee jaren voort te zetten in een sobere variant. De nieuwe coalitie kan daarna opnieuw een keuze maken. We stellen hiervoor twee jaar 500.000 euro beschikbaar (2024: 1,3 miljoen euro) en zetten in op meer samenwerking met partners in de stad.

32. Asiel en opvang: EU-arbeidsmigranten

In lijn met het coalitieakkoord stellen we een coördinator aan voor de (preventieve) aanpak voor EU-(arbeids)migranten met een werkbudget. Zie ook paragraaf 3.2.

33. ROM

De (regionale) aandeelhouders van de ROM werken gezamenlijk toe naar een financieel stabiele ROM met een revolverend fondskapitaal. Dit om te kunnen blijven investeren in innovatieve startups en scale-ups in de regio, die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Deze afspraak is gemaakt bij oprichting van de ROM. Omdat het fonds nog niet revolverend is, wat gezien de korte looptijd ook niet de verwachting was, dreigt het fondskapitaal leeg te raken, waardoor geen

investeringen meer mogelijk zijn. Een aanvullende fondsstorting is noodzakelijk en gaat gepaard met rentelasten.

34. Leegstand en opkoopregeling

Op basis van de Leegstandswet is de Leegstandsverordening ingevoerd in oktober 2023, in de overtuiging dat dit bestaande woningen beter benut wat helpt om de druk op de bestaande woningvoorraad te verlichten. In de context van de huidige (schaarste op de) woningmarkt zien we dit als onmisbaar. Beleid en handhaving op leegstand is een onherroepelijk gevolg van de vastgestelde Leegstandsverordening. Dit betreft eigen Utrechts beleid, waarvan de incidenteel toegekende middelen uit het coalitieakkoord aflopen.

De gemeente Utrecht heeft op basis van de Wet opkoopbescherming de regeling voor opkoopbescherming ingevoerd in maart 2022. Door de opkoopbescherming worden woningen beschermd tegen het opkopen door ondernemingen of particulieren die dergelijke woningen willen omzetten in huurwoningen. Doel van de opkoopbescherming is de kansen voor met name starters en mensen met een middeninkomen op een koopwoning in Utrecht te vergroten.

35. Duurzame oplossing parkeren

Vanwege het belang om in het parkeerdossier de basis op orde te brengen, stellen wij voor incidenteel 1,5 miljoen euro vrij te maken, om op korte termijn de benodigde acties en maatregelen in gang te zetten, waaronder het functioneel krijgen van het parkeermanagementsysteem. En we reserveren incidenteel 3,5 miljoen euro om risico's in de parkeerexploitatie af te dekken. Zie voor meer toelichting paragraaf 3.3.1.

36. Gebiedsontwikkeling: groei in balans

In het MPR hebben we scherpe keuzes gemaakt om de uitvoerbaarheid te bewaken en om het financiële beeld sluitend te maken. Na een dip in de woningbouwproductie zien we een herstel in het aantal woningen dat in aanbouw wordt genomen. Tegelijkertijd zien we verschillende risico's urgenter worden, zoals netcongestie, de betaalbaarheid van maatschappelijke voorzieningen en businesscases die onder druk staan. Bovendien besluit u in deze voorjaarsnota over een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek voor investeringen in nieuwe woningen, buurten en voorzieningen. Vanwege de urgente opgaven die verband houden met gebiedsontwikkeling en de transitie naar een nieuwe bekostigingssystematiek voegen we incidenteel circa 5,5 miljoen euro toe aan de reserve grondexploitaties. Zie voor meer toelichting paragraaf 3.3.

2.4 Niet-ingepaste onderwerpen

Sinds de vaststelling van de Voorjaarsnota 2024 in juli 2024 is een aantal beleidsnota's en andere voorstellen door de raad vastgesteld of een motie aangenomen, waarin aan de raad is toegezegd om nadere benodigde middelen te betrekken bij de integrale afweging in de Voorjaarsnota 2025. Gelet op de financiële ontwikkelingen zijn alleen de noodzakelijke knelpunten en bijstellingen ingepast. De volgende wensen vanuit de raad zijn niet meegenomen in het financieel beeld:

- Ontzie plan Einstein (motie 360): "Terugdraaien bezuinigingen Plan Einstein en Samen stad maken", draagt op om de bezuiniging op Plan Einstein en Samen de stad maken zoveel als mogelijk terug te draaien en daarvoor dekking te zoeken binnen de concessievergoeding voor laadpalen vanaf 2028 of binnen hetzelfde programma. Op dit moment wordt de financiële dekking niet haalbaar geacht;
- Maatschappelijk en betaalbaar leegstandsbeheer (motie 125): "Leegstandsbeheer goed borgen" hieraan wordt uitvoering gegeven met uitzondering van het waar mogelijk bruikleen te gebruiken gedurende 6 tot 24 maanden;

- Wijkgerichte invoering verhuurvergunning (motie 48): “Een verhuurverordening met invoering van de verhuurvergunning te onderbouwen”, deze niet gelijk stadsbreed in te voeren en bij de invoering kostendekkende leges te hanteren. Hieraan wordt uitvoering gegeven, maar het is niet mogelijk een actieve handhavingsstrategie toe te passen;
- Beleidsnota Stadswater (vastgesteld 14 november 2024): wij zien voor de nog ongedekte kosten van uitvoering, toezicht en handhaving geen dekkingsmogelijkheden in de Voorjaarsnota 2025;
- Beleidsnota Utrecht circulair 2030 (vastgesteld 12 december 2024): voor de ongedekte kosten van activiteiten (structureel 1,4 miljoen euro vanaf 2025) zal de komende jaren nog dekking gevonden moeten worden. Pas wanneer dekking is gevonden, kunnen we de activiteiten ervoor starten of opschalen. Op dit moment zien we hiervoor geen mogelijkheden.

3. Inhoudelijke ontwikkelingen die aandacht en bijsturing vragen

We hebben de afgelopen jaren met name ingezet op de uitvoering van de belangrijkste ambities uit het coalitieakkoord: kansengelijkheid, oplossingen voor de woningnood en het tegengaan van de klimaatcrisis. Deze opgaven zijn onverminderd van belang en blijven leidraad voor onze voorstellen in ons laatste jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen 2026.

Tegelijkertijd zorgen politieke keuzes door het Rijk, maatschappelijke ontwikkelingen én de verslechtering van de financiële uitgangspositie voor een aantal urgente vraagstukken in het sociaal domein en de ruimtelijke investeringen. Daarom leggen wij onderstaande bijsturingen voor.

3.1 Hervormingen sociaal domein

In de Voorjaarsnota 2023 beschreven we de toenemende druk op het sociaal domein als gevolg van afnemende financiële middelen, arbeidsmarktkrapte in de zorg en gebrek aan zowel ruimte voor passende voorzieningen als woningen voor aandachtsgroepen. Destijds werd een structureel tekort van 21 miljoen euro vanaf 2026 voorzien, waarvan 16,1 miljoen euro als taakstelling werd gekoppeld aan hervormingen in het sociaal domein. Vorig jaar lichtten we toe dat we op schema zaten om de taakstelling te halen, met een onzekerheid op het gebied van jeugdzorg. In december 2024 hebben we u een [nadere stand van zaken](#) gestuurd. In de brief die parallel aan deze voorjaarsnota aan uw raad wordt verzonden, schetsen we de actuele stand van zaken en gaan we uitgebreid in op de hervormingen sociaal domein. Hieronder worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen uitgelicht.

Zorg en ondersteuning volwassenen

We verwachten de bezuinigingstaakstelling voor het zorg- en ondersteuningsaanbod voor volwassenen te halen. Dat doen we door voort te bouwen op voortzetting van de maatregelen die zijn ingezet in 2024, het uitrollen en opschalen van de hervormingen die zijn uitgewerkt en verdere versterking van het opdrachtgeverschap. Een belangrijke stap is de [inkoop aanvullende zorg Wmo](#), waarmee we per 2027 de Wmo-begeleiding eenvoudig en wijkgericht gaan organiseren, met één aanbieder. Omdat de afschaffing van het abonnementstarief Wmo is vertraagd, kent het Rijk in 2025 incidentele compensatie toe aan gemeenten.

In onze verwachtingen zit nog wel een aantal onzekerheden. Zo is onzeker hoe de bekostiging vanuit het Rijk zich ontwikkelt, hoe de autonome groei eruitziet, hoeveel besparing we kunnen realiseren met de inkoop aanvullende zorg Wmo en wat de effecten van de hervormingen precies zullen zijn. In de begroting is een inschatting gemaakt van de compensatiemiddelen Wmo vergrijzing voor de komende jaren. Aangezien het prognoses zijn, kunnen de daadwerkelijke middelen daarvan afwijken. Daarom blijft het van belang daarop alert te zijn en waar nodig bij te sturen.

Zorg en ondersteuning jeugdigen

Bij de zorg en ondersteuning voor jeugdigen voorzien we een structureel tekort (zie paragraaf 2.3, Knelpunten) dat optreedt ondanks onze hervormingen en de verwachtingen dat het Rijk de financiële en inhoudelijke adviezen van de [Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd](#) opvolgt. De vraag naar jeugdhulp blijft groeien, met name in intensiteit en duur, met oplopende wachttijden en wachtlijsten tot gevolg. We zien dat de financiële kaders structureel te krap zijn, wat wordt bevestigd door de Deskundigencommissie.

Hoewel de voorjaarsnota van het Rijk voor 2026 en 2027 de grootste financiële druk voor gemeenten de eerstkomende jaren wegneemt, zijn zeker niet alle problemen opgelost en resteert er een gat in de

duurzame bekostiging van de jeugdzorg. We gaan ervan uit dat het Rijk zijn financiële en inhoudelijke verplichtingen ook langjarig nakomt, zodat de druk van het tekort op jeugd op onze middelen vermindert. In het hoofdstuk Financiële strategie (paragraaf 4.3) gaan we hier nader op in.

Transitiereserve

In de Programmabegroting 2025 heeft u besloten om een transitiereserve voor de hervormingen in te stellen, met een maximum van 4 miljoen euro. Bij het instellen van de reserve is deze met 2 miljoen euro gevoed. Momenteel worden de voorstellen voor voeding en inzet van de transitiereserve uitgewerkt. Zie voor nadere toelichting de brief over de hervormingen in het sociaal domein, die u parallel aan de voorjaarsnota wordt gestuurd. Bij de tweede bestuursrapportage zullen we de voorstellen aan uw raad voorleggen.

3.2 Asiel en integratie

Op het gebied van asiel en integratie staat het rijksbeleid op gespannen voet met het Utrechtse beleid, en op onderdelen ook met de uitgangspunten van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het kabinet heeft een ingrijpend asielprogramma, dat stevige gevolgen heeft voor de opgaven op het gebied van opvang van ongedocumenteerde mensen, EU-(arbeids)migranten en asielzoekers en op het gebied van inburgering. Omdat veel voornemens van het kabinet niet zijn omgezet in wet- en regelgeving is het onzeker wat de precieze gevolgen van het rijksprogramma zijn.

Hieronder treft u per deelopgave de actuele ontwikkelingen en indien nodig ons voorstel tot bijsturing.

LVV

Per 1 januari 2025 heeft het Rijk de financiering van de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) stopgezet. We vangen in de LVV 245 ongedocumenteerde mensen op en leiden hen naar perspectief. Met het stopzetten van deze voorziening verwachten we dat deze mensen op straat belanden. Dat is voor ons geen optie omdat dit grote gevolgen heeft voor zowel deze mensen als voor de veiligheid in de stad. Ook schatten we in dat de kosten van een toename van de onveiligheid en te laat behandelen van zieke mensen hoger zijn dan de kosten van de opvang.

In afwachting van de huidige juridische procedures, stellen we nu voor om naast de absolute ondergrens (knelpunt 17) ook een bedrag van 0,2 miljoen euro in 2026 en 1,5 miljoen euro structureel vanaf 2027 beschikbaar te stellen. Met deze middelen kunnen we de huidige voorziening in afgeslankte vorm voortzetten.

Opvang asielzoekers

De budgetten van het Rijk voor asiel en migratie worden vanaf 2027 sterk versoberd, met grote gevolgen voor het COA. Het is een risico dat het COA nieuwe of tijdelijke voorzieningen in Utrecht - op dit moment zes, waarvan twee specifiek voor alleenstaande minderjarigen - niet meer kan bekostigen. Daarnaast komen onze lokale beleidsuitgangspunten voor een kwalitatieve, duurzame en kleinschalige opvang, mede op basis van het Plan Einstein concept, onderdruk. We blijven inzetten op een opvang inclusief Plan Einstein. Dit is conform kaders van de raad en past bij Utrecht mensenrechtenstad.

De taakstelling voor huisvesting van statushouders is onverminderd hoog, maar de uitvoering ervan wordt bemoeilijkt door het landelijke verbod op urgentie voor deze doelgroep bij woningtoewijzing. Vanuit de Voorjaarsnota 2023 en het Rijk (via het Faciliteitenbesluit) zijn er middelen beschikbaar voor de extra inzet die dit vraagt.

Afschaffen van de Spreidingswet betekent dat de wettelijke taken van gemeenten om asiellooties te vinden en beschikbaar te stellen vervallen. Dat geldt ook voor de bijbehorende budgetten. Dat heeft tot gevolg dat we de ambtelijke inzet voor de zoektocht naar nieuwe locaties niet meer kunnen dekken.

Inburgering

Het Rijk komt bestuurlijke afspraken over passende financiering van de Wet inburgering 2021 niet na. Hierover hebben wij met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag een [brandbrief](#) gestuurd aan de verantwoordelijke bewindspersonen. Het uitvoeringsbudget voor 2025 en 2026 is gebaseerd op de verwachte instroom in 2022. In werkelijkheid is de instroom voor zowel statushouders als gezinsmigranten op dit moment twee keer zo groot. Hier komt bij dat de middelen voor begeleiding naar werk of participatie voor statushouders via de Participatiewet ook ontoereikend zijn. Voor 2025 en 2026 is er hiermee sprake van een knelpunt (16). Vanwege de grote risico's door onzekerheid vanuit het Rijk trekken we dit uitvoeringsbudget door naar 2027.

Het Rijk voert dit jaar een bekostigingsonderzoek uit naar de kosten voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. We verwachten dat het Rijk op basis daarvan in 2026 een besluit neemt over structurele bekostiging: ofwel door aanpassing van de middelen of door het aanpassen van de wettelijke taken. Tegelijkertijd nemen we maatregelen om de kosten van onze dienstverlening te verminderen met 0,6 miljoen euro. Tijdige en passende ondersteuning blijft hierbij het uitgangspunt. Hierbij kijken we naar de duur en intensiteit van de begeleiding, meer differentiatie in de dienstverlening afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte én naar wat collectief kan.

(Dakloze) EU – (arbeids)migranten

Onze inzet is erop gericht een kleine, zeer kwetsbare, groep dakloze EU-arbeidsmigranten op te vangen vanuit het borgen van de humanitaire ondergrens op basis van internationale mensenrechten. Hiervoor zijn pilotmiddelen vanuit het Rijk tot en met eind 2025 beschikbaar en heeft uw raad in de Voorjaarsnota 2024 een aanvullend budget beschikbaar gesteld. Zeer recent hebben we vernomen dat het Rijk de middelen hiervoor voortzet, maar onzeker is of we als stad Utrecht extra middelen zullen ontvangen. De invulling door het Rijk wordt later bekend gemaakt.

In 2024 heeft het Rijk de *checklist gelijke behandeling EU-burgers* gepubliceerd. Deze checklist maakt vanuit Europees recht duidelijk, dat een groep EU-arbeidsmigranten onder specifieke voorwaarden recht heeft op de Wmo en daarbinnen een beroep kan doen op de maatschappelijke opvang. Het kabinet ziet dit niet als een taakverzwaring en biedt gemeenten geen compensatie. Voor ons betekent dit dat er onder meer 40 extra opvangplekken nodig zijn voor deze groep. In 2025 kunnen wij dit opvangen binnen de begroting. Doordat wij de checklist nader uitwerken dit jaar hebben we in de Voorjaarsnotabrief 2026 een beter zicht op eventuele knelpunten. In de tussentijd zetten wij onze lobby richting het Rijk voort.

Als uitwerking van het coalitieakkoord werken we aan de uitwerking van een gecoördineerde (preventieve) aanpak voor EU-(arbeids)migranten. Dit is in lijn met [motie 416](#). We stellen voor een coördinator aan te stellen die verantwoordelijk is voor de afstemming tussen de organisatieonderdelen, voor extra inzet (onderzoek, beleidsontwikkeling, opzetten van aanvullende uitvoering / regelingen) en de integrale communicatie naar Raad en College. Bij aanvullende regelingen kan gedacht worden aan vergunningen, handhaving voor woonoplossingen, specifieke mentale hulpverlening en vroegsignalering. We stellen voor hiervoor 150.000 euro beschikbaar te stellen voor 2025 en 400.000 euro voor 2026-2028.

3.3 Investerings in de groei van de stad

Utrecht is een snelgroeiende stad. Aan het begin van deze eeuw had Utrecht 250.000 inwoners. Inmiddels zijn dat er 375.000. We verwachten dat Utrecht in 2029 het aantal van 400.000 passeert. En ook in het volgende decennium voorzien we verdere groei. De afgelopen jaren stonden in het teken van groei in balans zodat de voorzieningen en dienstverlening meegroeien met het aantal inwoners. Die ambitie staat inmiddels onder druk vanwege een beperkte haalbaarheid van de uitvoering (door gebrek aan mensen en materialen, netcongestie, complexiteit en stapeling van ambities) en vanwege het feit dat we over minder geld beschikken dan eerder voorzien, met name vanwege bezuinigingen en aanpassing van de gemeentefondssystematiek door het Rijk. Hierdoor is de bekostiging vanuit het groeikader niet meer houdbaar. Ook de begrote parkeerinkomsten staan onder druk.

Voor nu doen we er alles aan om ervoor te zorgen dat de geplande gebiedsontwikkelingen door blijven gaan, zoals met de Utrechtse Aanpak, oplossingen voor netcongestie en een lobby op de cofinanciering van grote (gebieds)ontwikkelingen. In deze voorjaarsnota stellen we een aantal bijsturingen voor. Die hebben betrekking op achtereenvolgens het groeikader en de parkeerinkomsten, het Meerjarenprogramma Ruimte inclusief de bekostiging van de Merwedelijn en onze aanpak om meer grip te krijgen op de investeringen, in lijn met de motie [grip op investeringen](#). Deze onderwerpen worden hieronder nader toegelicht.

3.3.1 Groeikader en parkeerinkomsten

De ambitie om Utrecht in balans te laten groeien werd de afgelopen jaren voor een belangrijk deel bekostigd uit ons groeikader. Uitgangspunt bij dat groeikader was dat we inkomsten door toename van het aantal inwoners en woningen bestemden voor het opvangen van de gevolgen van de groei van de stad. De verwachte baten door toename van de algemene uitkering en OZB-inkomsten als gevolg van de verwachte groei op basis van de Utrechtse bevolkingsprognose werden jaarlijks bij de voorjaarsnota beschikbaar gesteld voor lasten die samenhangen met deze groei van de stad.

Bij de Voorjaarsnota 2024 constateerden we al dat de manier van ramen geleidelijk steeds meer beslag is gaan leggen op de begrotingsruimte die de gemeente uit het gemeentefonds ontvangt. Daarom is voor de Programmabegroting 2025 een behoedzamere raming gehanteerd. Nu blijkt dat de huidige systematiek van het groeikader inderdaad niet langer houdbaar is.

Het groeikader heeft ons in de afgelopen jaren van snelle groei geholpen om de basiskwaliteit van de stad in stand te houden. Zo groeiden de uitgaven voor bijvoorbeeld beheer en onderhoud van de openbare ruimte en voor de bijzondere bijstand mee met het aantal inwoners. Het investeringspakket groeien in balans met onder andere extra groen en sportvoorzieningen, was mede mogelijk dankzij het investeringsdeel van het groeikader. We zetten daarom het groeikader in aangepaste vorm door. In deze paragraaf leggen we uit waarom het oude groeikader niet langer houdbaar is, welke aanpassingen noodzakelijk zijn en welke effecten dat heeft.

Parkeren op orde

Een andere belangrijke dekkingsbron voor de investeringen ten behoeve van groei in balans zijn de inkomsten uit de parkeerexploitatie. De Jaarstukken 2024 laten een hogere opbrengst van de parkeerexploitatie zien dan begroot, bestaande uit een tegenvaller bij het straatparkeren en een veel hogere meevaller op het parkeren in gemeentelijke garages. Dit voordeel is zoals gebruikelijk toegevoegd aan de reserve parkeren. In 2025 lijken de tegenvallende opbrengsten van het straatparkeren zich voort te zetten. Het beeld is zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant nog niet stabiel, mede doordat het parkeersysteem nog niet optimaal werkt. Wij werken aan verbetering van de ramingsfunctie en nemen de bredere parkeeropgave verder onder de loep, zoals toegelicht in

de [Raadsbrief Stand van zaken uitvoering Parkeren](#). In samenhang daarmee zetten wij erop in het verdienpotentieel van de gemeentelijke parkeergarages te verbeteren. Mogelijkheden daartoe zijn onder andere het verbeteren van de bezettingsgraad, uitbreiding van het aantal parkeerproducten, meervoudig gebruik en aanpassing van de tarieven in relatie tot de straattarieven.

Vanwege het belang om in het parkeerdossier de basis op orde te brengen, zetten wij op korte termijn de benodigde acties en maatregelen in gang. Wij stellen voor hiervoor incidenteel 1,5 miljoen euro vrij te maken en toe te voegen aan de reserve parkeereexploitatie. Hiermee willen wij op korte termijn de basisfunctionaliteiten en ‘bezoeker betaalt’ in het parkeermanagementsysteem functioneel maken en intensief werken aan parkeerbeleid dat duurzaam en uitvoerbaar is. Voor de langere termijn blijft de parkeereexploitatie risicovol en daarom stellen we voor de reserve parkeereexploitatie aan te vullen met 3,5 miljoen euro.

Techniek van het groeikadermechanisme

De groei van de stad brengt met zich mee dat de gemeente voor steeds meer Utrechtse diensten verleent en voorzieningen aanbiedt. Om dienstverlening op peil te houden is het nodig dat exploitatiebudgetten meebewegen met het aantal inwoners. Voor de ontwikkeling van nieuwe woningen, buurten en voorzieningen is investeringsbudget nodig. Tegelijkertijd levert de groei van de stad extra inkomsten op, uit het gemeentefonds en uit de OZB.

Verwerking van de kosten van de groei naar de begroting gebeurt volgens het uitgangspunt “groei voor groei”. Inkomsten als gevolg van de groei van de stad worden bestemd voor uitgaven vanwege de groei van de stad. Dit uitgangspunt passen we niet alleen toe bij inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling (denk aan grondexploitatie, kostenverhaal en erfpacht), maar ook in het groeikader. Het groeikader is het financiële mechanisme voor raming van inkomsten uit OZB die voortkomen uit groei van de stad, en van extra inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds, voor zover deze voortkomen uit groei. Ook biedt dit mechanisme een raamwerk voor verdeling van budget over groei-gerelateerde uitgaven (hogere dienstverleningskosten en investeringsuitgaven vanwege het groeiende aantal inwoners) en overige gemeentelijke activiteiten. Op deze manier hebben we de groei financieel ingekaderd om te investeren in groei in balans en om het kwaliteitsniveau van de gemeentelijke dienstverlening op niveau te houden.

De laatste jaren zien we dat de uitkering uit het gemeentefonds fors achterblijft bij de groei van de stad. Dit heeft verscheidene redenen. Naast de algemene afname van het gemeentefonds is een van die redenen dat het gemeentefonds sinds 2024 is gekoppeld aan de Bbp-ontwikkeling. Die wijkt af van de landelijke inwonersontwikkeling. Wanneer het gemeentefonds in omvang toeneemt door de koppeling aan het Bbp, wordt deze toename verdeeld over alle gemeenten in Nederland, niet alleen over gemeenten met een groeiende bevolking. Voor Utrecht is dat relatief ongunstig. “Bevolkingsgroei”, waarop Utrecht goed scoort, is slechts een van de 49 maatstaven in de verdeling van het gemeentefonds. Andere verdeelmaatstaven werken voor Utrecht minder goed uit. Per saldo betekent dit dat de algemene uitkering achterblijft bij de groei van de stad, en dat herijking nodig is van het groeikader-mechanisme. Voortzetting van de huidige systematiek in de gewijzigde omstandigheden rondom het gemeentefonds zou ertoe leiden dat we in 2040 ongeveer een kwart van onze inkomsten inzetten voor het groeikader. Dit brengt de ontwikkeling van de gemeentelijke begroting uit balans.

Wijzigingen in groeikadersystematiek

Voor een mechanisme dat ook financieel toekomstbestendig is, stellen we de volgende aanpassingen voor:

- A. Begrenzing van het referentiekader groei
- Taken die autonoom met de ontwikkelingen van de stad groeien, laten we nog steeds budgettair mee-ademen met de groei van stad. Zo voorkomen we uitholling van het kwaliteitsniveau van de dienstverlening.
 - Nieuw is dat we de dekking voor het referentiekader we vanaf 2027 koppelen aan een deel (50%) van het accres voor reële groei in het gemeentefonds. Dit betekent dat we de middelen die beschikbaar worden gesteld voor het referentiekader jaarlijks maximeren. Hiermee sluiten we aan bij de nieuwe berekeningssystematiek van het Rijk met betrekking tot het gemeentefonds. De autonome groei van de OZB blijft beschikbaar voor het groeikader.
 - We herijken de budgetaanpassing via het referentiekader, zodat het beroep op deze autonome ontwikkelingen in lijn is met de dekking die hiervoor gemiddeld over de jaren verwacht wordt (uiterlijk Voorjaarsnota 2026).
- B. Bekostiging van groei-investeringen
- De omvang van het budget voor investeringen die verband houden met de groei van de stad, koppelen we los van het groeikader. Dat betekent dat de groei-investeringen een zelfstandig onderdeel worden van de integrale afweging bij de voorjaarsnota.
 - In aanloop naar de volgende raadsperiode werken we een bestendige bekostigingssystematiek uit voor investeringen in nieuwe woningen, buurten en voorzieningen. Deze kan vanaf 2027 en daarna worden toegepast bij de integrale afweging.
 - De tot en met 2028 geprogrammeerde groei-investeringen blijven in stand.
 - De bijdragen die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde 'Realisatiestimulans woningbouw' reserveren we binnen de reserve Grondexploitaties tot de raad over de bestendige bekostigingssystematiek heeft besloten.
 - Ook voegen we een bedrag van 5,483 miljoen euro toe aan de reserve Grondexploitaties ten behoeve van de transitie naar de nieuwe bestendige bekostigingssystematiek en de urgente opgaven verbonden aan gebiedsontwikkeling.

Impact wijzigingen systematiek groeikader op Voorjaarsnota 2025

Tabel 6: Referentiekader groei

Tabel: Referentiekader groei

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Volumeaccres Gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
Groeikader OZB	0	765	765	765	765	765
Subtotaal baten groei	0	765	765	765	765	765
<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Referentiekader Voorjaarsnota 2025	1.251	-723	-723	-723	-723	-723
Subtotaal lasten groei	1.251	-723	-723	-723	-723	-723
Totaal referentiekader groei	1.251	42	42	42	42	42

Toelichting tabel:

- Volumeaccres Gemeentefonds: De geprognostiseerde volumegroei van het gemeentefonds (op Bbp gebaseerd volumeaccres) is tot en met 2028 reeds verwerkt in het meerjarenbeeld bij de Voorjaarsnota 2023 en 2024. Vanaf 2029 wordt het volumeaccres gemeentefonds gereserveerd als inkomsten voor het groeikader nieuwe stijl.
- De berekende autonome groei OZB wordt in 2026 ingezet als dekking van het referentiekader.
- Het referentiekader omvat de kosten voor uitvoering van taken die meebewegen met groei (en krimp) van de stad. Voor de begrotingsprogramma's waarvan de omvang meebeweegt met het aantal inwoners betekent dit een aanpassing van de budgetten.
- In de berekening van het groeikader gemeentefonds bij de Voorjaarsnota 2024 is uitgegaan van een groei van het aantal inwoners van 7.325 voor 2025. Hierbij werd rekening gehouden met een geprognostiseerd aantal inwoners per 1-1-2025 van 377.938. De werkelijke stand per 1-1-2025, is met 376.735 inwoners 1.203 lager dan geprognostiseerd. Door deze bijstelling van de aantallen is het noodzakelijk het referentiekader groei 2025 aan te passen. Immers de verwachting is dat we de bij de Voorjaarsnota 2024 geprognostiseerde baten uit het gemeentefonds niet realiseren. Het budget voor het referentiekader wordt daarom voor 2025 eveneens neerwaarts bijgesteld met 1,251 miljoen euro.

Tabel 7: Verdeling referentiekader groei

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Aantrekkelijke groene leefomgeving en erfgoed	-488	516	516	516	516	516
Betrouwbare overheid	-52	52	52	52	52	52
Duurzame bereikbaarheid	-2	2	2	2	2	2
Kansrijk opgroeien	-234	-205	-205	-205	-205	-205
Levendige en gezonde stad	-49	-178	-178	-178	-178	-178
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-33	33	33	33	33	33
Passende ondersteuning en opvang	-281	405	405	405	405	405
Veilige stad	-10	-3	-3	-3	-3	-3
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	-101	101	101	101	101	101
Totaal	-1.251	723	723	723	723	723

A. Investeringsagenda

De inzet van de middelen voor de investeringsagenda Groei worden toegelicht in het Meerjarenprogramma Ruimte (MPR). Bij het raadsbesluit over de RSU 2040 is bepaald dat het meerjarenbeeld van het investeringsdeel van het groeikader wordt betrokken bij afwegingen over de jaarlijkse investeringsopgave. Zoals hiervoor toegelicht stellen wij voor om het volume van het investeringskader los te koppelen van de ontwikkeling van het gemeentefonds. Daarmee ontstaat in principe vanaf 2025 een dekkingstekort in de geprogrammeerde groei-investeringen tot en met 2028. Het is niet mogelijk de programmering op korte termijn aan te passen. Niet alleen omdat dit ten koste zou gaan van groei in balans, maar ook omdat de programmering deel uitmaakt van lopende gebiedsontwikkelingen, zoals in de Merwedekanaalzone. Daarom blijft de dekking van deze investeringen in stand en wordt het financiële nadeel daarvan verwerkt in het financiële beeld, deels gedekt vanuit de verwachte toename van het gemeentefonds vanaf 2026. Voor de begrotingsjaren

vanaf 2027 zal een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek uitgewerkt worden voor investeringen in nieuwe woningen, buurten en voorzieningen.

Tabel 8: Investerings

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029**	Structureel
Investeringsagenda 2025*	-704			-	-	-
Investeringsagenda 2026 -2028	-	-1.938	-4.228	-7.653	-7.653	-7.653
Actualisatie Gemeentefonds 2026	-	1.749	1.966	1.514	1.419	1.419
Totaal investeringen t.l.v. financieel beeld	-704	-189	-2.262	-6.139	-6.234	-6.234

*Neerwaartse bijstelling i.v.m. aanpassing in groei bevolkingsaantallen Utrecht voor 2025.

** Geen verhoging i.v.m. nieuwe jaarschijf 2029.

3.3.2 Meerjarenprogramma Ruimte (MPR)

In het MPR komen de verschillende ruimtelijke opgaven samen. Per opgave geven we in het MPR aan wat onze ambities en doelstellingen zijn, hoe ver we daarmee zijn en wat onze concrete plannen zijn voor de komende jaren. Zo worden in de opgaven duurzame mobiliteit en groen een aantal knelpunten in de uitvoering van projecten opgelost en nieuwe projecten ingepast. Naast de in de vorige paragraaf beschreven ontwikkelingen van het investeringsdeel van het groeikader en de parkeerinkomsten zijn relevant:

- Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling
- Verlaging structurele middelen voor investeringsprojecten Duurzame mobiliteit

Het investeringsdeel van het groeikader is nu met name de dekkingsbron voor nieuwe investeringen in maatschappelijke voorzieningen. De laatste jaren zijn er geen nieuwe financiële middelen beschikbaar gesteld voor het investeringsdeel, terwijl de kosten van het bestaande programma voor maatschappelijke voorzieningen toenamen. Dit betekent dat we om de geprogrammeerde maatschappelijke voorzieningen in stand te houden, voorstellen het budget “investerings randvoorwaardelijk voor woningbouw op de korte termijn” in te zetten. Zoals eerder beschreven, wordt gewerkt aan een nieuwe robuuste systematiek om de uitgaven verbonden aan de groei van de stad (inclusief bijbehorende noodzakelijke investeringen zoals die in de OV-schaalsprong en maatschappelijke voorzieningen) te kunnen betalen.

Wij houden nog geen rekening met extra inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling die nu ingezet kunnen worden voor ruimtelijke investeringen. Wel wordt door de rijksoverheid gewerkt aan de zogeheten realisatiestimulans woningbouw: met de realisatiestimulans ontvangen gemeenten straks een vast bedrag per betaalbare woning op het moment dat de woningen gerealiseerd zijn. De bijdragen die de gemeente hieruit ontvangt, reserveren we binnen de reserve Grondexploitatie tot de raad over de bestendige bekostigingssystematiek heeft besloten.

Vanuit het traject van de hervormingsbezuinigingen is bezuinigd op de investeringsmiddelen voor Duurzame mobiliteit. In dit MPR 2025 bedraagt de structurele bezuiniging jaarlijks 1,76 miljoen euro.

Merwedelijn

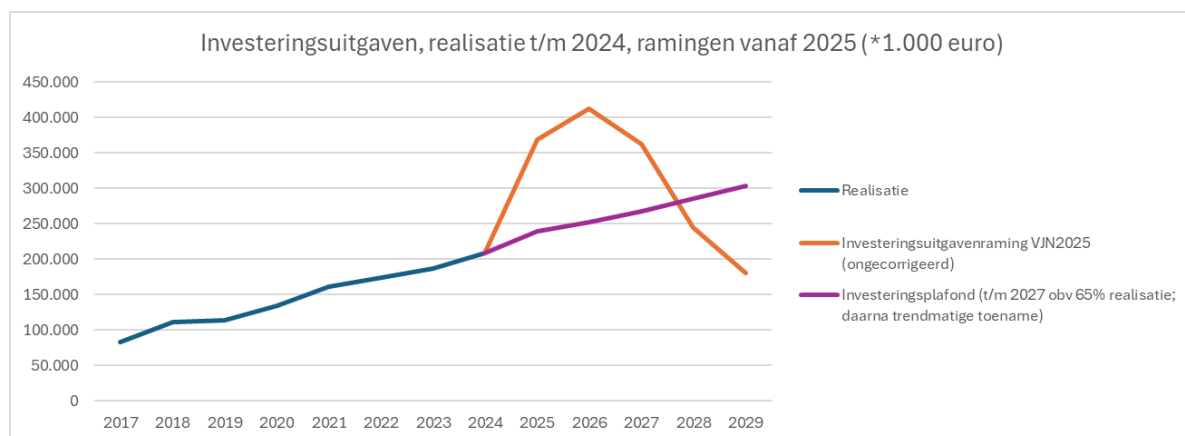
Groot-Merwede en Rijnenburg vormen samen de grootste woningbouwlocatie van Nederland met 75.000 nieuwe woningen. De aanleg van de Merwedelijn is nodig om deze woningbouw te kunnen realiseren. Bij het BO-MIRT in het najaar 2025 worden naar verwachting afspraken gemaakt over een voorkeurs-alternatief voor de Merwedelijn t/m Nieuwegein (onderdeel MIRT-verkenning ov en wonen). Daarvoor is méér budget nodig dan de 1,2 miljard euro die tot nu toe is toegezegd door de rijksoverheid, provincie en gemeenten. Daarvoor doen we een beroep op het Rijk, maar gaan we ook

zelf op zoek naar een verhoging van de gemeentelijke cofinanciering voor de Merwedelijn met 100 miljoen euro (raadsbrief van 12 november 2024), bovenop de eerder toegezegde 200 miljoen euro. Voor onze bijdrage aan de Merwedelijn kunnen we 10 miljoen euro per jaar beschikbaar stellen binnen het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (onderdeel van het MPR). Daarmee kunnen we de eerder toegezegde 200 miljoen euro bekostigen plus een gedeelte van de verhoging met 100 miljoen euro. Welk gedeelte van de 100 miljoen euro hiermee kan worden gedekt, kan nog niet worden bepaald. Dat is afhankelijk van externe factoren (zoals renteontwikkeling) en van afspraken over aanleg, toekomstig eigendom en financieringsconstructies, die nog moeten worden uitgewerkt. Per saldo is er nog geen volledig zekere dekking in beeld voor deze extra 100 miljoen euro. We nemen dit mee bij de uitwerking van een bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad.

3.3.3 Grip op investeringen

Utrecht is een gemeente met een grote investeringsambitie. We investeren veel in voorzieningen voor een groeiend aantal inwoners (denk aan onderwijshuisvesting, sport, cultuur, mobiliteitsinfrastructuur en groen). We doen in toenemende mate vervangingsinvesteringen, met name in de naoorlogse uitbreidingswijken. En we staan voor nieuwe investeringsopgaven, zoals klimaatadaptatie, energietransitie en de ov-schaalsprong. De gemeentelijke investeringsprogrammering is opgesteld met een scherp oog voor betaalbaarheid en dekking, onder andere uit de parkeerexploitatie (zie ook paragraaf 3.3.1). We nemen alleen investeringen op in onze meerjaren-investeringsprogramma's als daarvoor voldoende budget beschikbaar is in de meerjarenbegroting, zoals voor rente en afschrijving van de investeringen. Daarmee komen we uit op een investeringsuitgavenraming van gemiddeld 380 miljoen euro per jaar in de periode 2025-2027 en daarna circa 200 miljoen euro per jaar. In de periode 2025-2029 heeft de actuele totale investeringsprogrammering een omvang van circa 1,6 miljard euro. Deze bedragen zijn niet gecorrigeerd voor beperkingen in uitvoerbaarheid.

De omvang van het investeringspakket is zo groot dat dit merkbare gevolgen heeft voor financiële kengetallen van de gemeente. Voor een goede raming van financiële kengetallen is een inschatting nodig van de daadwerkelijke investeringsuitgaven in de komende jaren. Dit vergt een inschatting van de uitvoerbaarheid van investeringen. In de ervaringscijfers zien we dat de gerealiseerde investeringsuitgaven van jaar op jaar gestaag toenemen. In de periode 2017-2024 nam het volume jaarlijks met gemiddeld 18 miljoen euro toe. We gaan ervan uit dat we deze lijn kunnen voorzetten. Deze stijging gebruiken we als uitgangspunt voor de berekening van financiële kengetallen. In vergelijking met de investeringsuitgavenraming voor 2025-2027 komt dit overeen met een realisatiepercentage van 65%. Dit komt overeen met het realisatiepercentage over 2024. In onderstaande grafiek is de realisatie tot en met 2024 weergegeven en vanaf 2025 de ongecorrigeerde actuele totale investeringsvolumes voor de komende jaren en de gecorrigeerde investeringsvolumes die in lijn zijn met de realistische verwachtingen.

Bij grote investeringsportefeuilles is een lagere gemiddelde realisatie dan 100% een bekend fenomeen. Dat geldt ook voor Utrecht. Een realisatiepercentage lager dan 100% wil zeggen dat de gemiddelde doorlooptijd van investeringen langer is dan in de programmering is opgenomen. Aan die langere doorlooptijden liggen veel verschillende redenen ten grondslag. Ze kunnen bijvoorbeeld ontstaan door externe factoren (capaciteitstekorten in de bouwsector), juridische procedures, scope-wijzigingen en beperkt beschikbare capaciteit in de eigen organisatie. Verder kan ook netcongestie leiden tot langere doorlooptijd. Van tevoren is niet goed in te schatten bij welke investeringsprojecten de langere doorlooptijden precies gaan optreden en in hoeverre dat veroorzaakt zal zijn door externe of interne factoren. De correctie voor langere doorlooptijden (passend bij een verwacht realisatiepercentage lager dan 100%) is niet direct reden om minder projecten te programmeren. De programmering van investeringsprojecten baseren we op inhoudelijke doelstellingen zoals vastgelegd in visiedocumenten en beleidsnota's en op de beschikbaarheid van budget in de betreffende begrotingsprogramma's. Pas gedurende het begrotingsjaar blijkt bij welke projecten vertraging optreedt.

Met de realistische verwachtingen voor daadwerkelijke investeringsuitgaven beweegt de solvabiliteitsratio de komende jaren richting de signaalwaarde van 20% (zie onderstaande tabel). De netto schuldquote ligt weliswaar nog niet in de buurt van de grenswaarde voor de meest risicovolle categorie (meer dan 130%), maar de schuldquote neemt in de komende jaren wel fors toe. Daarmee kan financierbaarheid van de investeringsopgave in de volgende raadsperiode een knellende factor gaan worden.

Tabel 9: Prognose solvabiliteitsratio en netto schuldenquote

	2025	2026	2027	2028	2029
Solvabiliteit	23,5%	21,5%	21,4%	20,5%	19,8%
Netto schuldquote	79,2%	92,1%	94,5%	104,3%	106,3%

Toepassing van realistische uitgangspunten voor ontwikkeling van investeringsuitgaven heeft ook gevolgen voor lasten in de programmabegroting. In sommige gevallen leidt vertraging van investeringsprojecten tot een besparing van de kapitaallasten. Vertraging kan ook leiden tot hogere kosten voor beheer en onderhoud of tot andere bijkomende kosten, zoals kosten voor het gebruik van noodlokalen bij vertraging van de bouw van een extra school. Bij de Voorjaarsnota 2024 is al een verlaging van de kapitaallasten ingeboekt in het kader van reëel ramen. Besparingen op kapitaallasten door grip op investeringen en in samenhang daarmee vermindering van planningsoptimisme zijn in deze voorjaarsnota meegenomen in de hervormingsbezuinigingen, oplopend naar 4,1 miljoen euro structureel (zie bijlage 2 - Hervormingen en bezuinigingen: per maatregel toegelicht; Thema 2: Scherp prioriteren in beleid en werk; 11. Algemene middelen en overhead).

Met bovenstaande inschattingen zetten we een stap in de richting van een hard investeringsplafond, om college en raad in staat te stellen om ook in de volgende raadsperiode scherp te sturen op duurzaam gezonde gemeentefinanciën. Implementatie van een hard investeringsplafond betekent dat de gemeentelijke investeringsprogrammering bestuurlijk wordt ingekaderd. Die kaders worden bepaald op basis van economische criteria als betaalbaarheid, financierbaarheid en uitvoerbaarheid en inhoudelijke criteria (gewenste ontwikkeling van onze stad). Binnen die kaders zal integraal moeten worden afgewogen welke (typen) investeringen de hoogste prioriteit verdienen.

3.4 Netcongestie

De belasting van het elektriciteitsnet in Utrecht nadert een kritische grens. Er is tekort aan capaciteit voor stroomtransport op piekmomenten. Daardoor is er al een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootverbruikers en dreigt er een wachtlijst voor kleinverbruikers. Zonder onmiddellijke aanvullende maatregelen komen veel ontwikkelingen tot stilstand. En daarmee de ontwikkeling van woningen en voorzieningen, de vestiging van bedrijven, verduurzaming. Ook neemt het risico op frequente stroomuitval aanzienlijk toe.

Dit alles kan grote impact hebben op het woon- en werkklimaat, de werkgelegenheid en de leefbaarheid in Utrecht. Daarnaast heeft de dreigende stilstand grote financiële consequenties voor de gemeente. Om verdere netcongestie en verlies aan inkomsten te voorkomen, ontwikkelingen mogelijk te maken en voorbereidingen te treffen voor geval van stroomuitval stellen we een pakket van maatregelen voor. Die maatregelen kosten geld, maar voorkomen hogere kosten of lagere inkomsten. Vanwege de hoge mate van onzekerheid over de verdere ontwikkeling van netcongestie en het verwachte rijksbeleid om dit landelijke probleem aan te pakken, zetten we in deze voorjaarsnota een eerste stap voor de komende twee jaar, waarbij wel structurele verplichtingen worden aangegaan terwijl de financiële dekking incidenteel van aard is. Dit betekent dat er een overwogen risico wordt genomen, dat deels verwerkt is in het weerstandsvermogen. Hieronder worden de voorgestelde maatregelen toegelicht.

- Fysieke maatregelen: maatregelen die nodig zijn om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en de stroomvraag in de piek op te vangen. Bijvoorbeeld oplossingen die nodig zijn voor de nieuwbouw of renovatie van gemeentelijk vastgoed, voor gebiedsontwikkelingen en de inpassing van elektriciteitshuisjes. De kosten ramen we op 3,1 miljoen euro in 2025 en 4,1 miljoen euro in 2026,
- Doorbraakteam: noodzakelijke onorthodoxe veranderingen mogelijk maken, het organiseren van doorbraakdossiers en escaleren als noodzakelijke maatregelen stagneren. De kosten, vooral onderzoek en personeel, ramen we op 1,5 miljoen euro in 2025 en 1,8 miljoen euro in 2026.
- Voorbereiding op stroomuitval: voorbereiding van de gemeentelijke crisisorganisatie op frequente, langdurige en grootschalige uitval van stroom die kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting. De kosten hiervoor ramen we op 1 miljoen euro in 2025 en 0,8 miljoen euro in 2026.

Een deel van deze kosten wordt gedekt door het inzetten van middelen die in de vorige voorjaarsnota beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast is er binnen het programma Klimaatvriendelijke stad incidenteel 1 miljoen euro vrijgemaakt. Ook hevelen we middelen over vanuit het project Overvecht Noord Aardgasvrij. Door een andere aanpak van dit project, wordt het projectbudget van 8,5 miljoen euro voorlopig niet ingezet, waarvan 3,7 miljoen euro aan middelen van de gemeente zelf. Aanvullend maken we voor 2025 en 2026 incidenteel dekking vrij voor respectievelijk 2 en 1,8 miljoen euro. Vanaf 2026 nemen we een risico op, uitgaande van compensatie van de fysieke maatregelen door projectontwikkelaars of Rijk en compensatie van de personele kosten van het doorbraakteam door het Rijk. Onderdeel van dit risico zijn de verplichtingen die we na besluitvorming aangaan voor de fysieke maatregelen voor het gemeentelijke vastgoed. Deze leiden tot structurele (kapitaal) lasten, die na 2026 verder toenemen tot een bedrag van circa 1,6 miljoen euro in 2028.

Onderstaande twee tabellen zetten respectievelijk de kosten van de voorgestelde maatregelen en voorgestelde dekking op een rij.

Tabel 10 kosten van de voorgestelde maatregelen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026
Kosten van de maatregelen		
Fysieke maatregelen	3.100	4.100
Doorbraakteam	1.500	1.800
Vorbereiding op stroomuitval	1.000	800
Totaal kosten	5.600	6.700

Tabel 11 voorgestelde dekking

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026
Dekking		
Middelen uit Voorjaarsnota 2024	-750	-750
Budget programma Klimaatvriendelijke stad / Energie	-1.000	
Vrijval warmtenet Overvecht Noord	-1.850	-1.850
Totaal dekking	-3.600	-2.600
Risico nemen op compensatie door Rijk en of projectontwikkelaars	0	-2.300
Resterende tekort (bijsturing)	2.000	1.800

4. Financiële strategie

Het financiële vertrekpunt van de voorjaarsnota vraagt om keuzes om het structureel tekort op te lossen. De financiële strategie die we hebben uitgewerkt om weer tot een sluitend financieel beeld te komen, bestaat uit onderstaande onderdelen:

1. Financieel-technisch beleid
2. Hervormingen en bezuinigingen
3. Inschattingen inkomsten Rijk
4. Kasschuif

Tabel 12: Financiële strategie

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Startsaldo Voorjaarsnota 2025	-19.314	-38.682	-36.997	-35.431	-29.806	-27.942
1. Financieel-technisch beleid	5.836	0	0	0	0	0
2. Hervormingen en bezuinigingen	858	3.168	6.629	8.822	9.062	8.820
3. Inschattingen inkomsten Rijk	25.094	31.501	30.952	19.186	19.122	19.122
4. Kasschuif	-12.474	4.013	-584	7.423	1.622	0
Financiële strategie	19.314	38.682	36.997	35.431	29.806	27.942
Eindsaldo Voorjaarsnota 2025	0	0	0	0	0	0

Het verwachte overschot in 2025 wordt niet direct besteed voor wensen van dit college, maar gebruikt om de meerjarenbegroting op orde te brengen voor de volgende raadsperiode. Dit gebeurt door middel van de zogenaamde kasschuif. De kasschuif verrekenet overschotten en tekorten in de afzonderlijke jaren en werkt neutraal over de jaren. Daarom lichten wij de kasschuif hieronder niet verder toe.

4.1 Financieel-technisch beleid

In het financieel-technische beleid kijken we naar financieel technische mogelijkheden, zoals inzet van het eigen vermogen (reserves), om met name het tekort voor de korte termijn op te lossen.

Onderstaande tabel geeft een specificatie van de verschillende onderdelen.

Tabel 13: Financieel-technisch beleid

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Beschikbare ruimte weerstandsvermogen	2.600	0	0	0	0	0
Vrijval reserves (4 jaar geen mutatie)	204	0	0	0	0	0
Reserve bouwleges > maximum: vrijval surplus	2.572	0	0	0	0	0
Overige vrijval reserves	460	0	0	0	0	0
Totaal Financieel-technisch beleid	5.836	0	0	0	0	0

4.1.1 Beschikbare ruimte weerstandsvermogen

Uit de actualisatie van het weerstandsvermogen voor de jaarrekening 2024 blijkt de beschikbare weerstandscapaciteit 2,6 miljoen euro boven de benodigde weerstandscapaciteit te liggen. Uitgaande van de norm van minimaal 1,0 is er ruimte om de beschikbare weerstandscapaciteit te verlagen. Voorgesteld wordt om het surplus in te zetten voor incidentele dekking van de opgaven in de stad. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens van de raad ([motie 415](#)).

4.1.2 Vrijval reserves

Op basis van de nota reserves vallen middelen uit bestemmingsreserves automatisch vrij als een bestemmingsreserve gedurende vier opeenvolgende jaren niet is gebruikt. Om deze reden kunnen de volgende reserves vrijvallen: reserve energiemaatregelen Utrechtse Scholen (185.000 euro) en de reserve geactiveerde investeringen vastgoed (19.000 euro). Daarnaast valt een bedrag van 2,572 miljoen euro vrij uit de egalisatiereserve bouwleges, aangezien deze boven het gestelde maximum uitkomt. Tot slot is de bestemming komen te vervallen van het revolverende fonds woningrenovatie en van het revolverende fonds jongerschulden, waardoor een bedrag van in totaal 460.000 euro vrijvalt.

4.2 Hervormingen en bezuinigingen

In de Voorjaarsnota 2024 is besloten hervormingsbezuinigingen uit te werken met een ingroei-pad van 20 miljoen euro in 2026 tot en met tenminste 25 miljoen euro structureel vanaf 2029. Bij de hervormingsbezuinigingen gaat het om bezuinigingen die tijd kosten om door te voeren en hervormingen van de gemeentelijke organisatie: wat kan minder en beter?

Van dit pakket aan hervormingsbezuinigingen van in totaal circa 25 miljoen euro kan worden gesteld dat het grotendeels voldoet aan de gekozen uitgangspunten die we hebben toegelicht in de [raadsbrief](#) over de hervormingsbezuinigingen:

- Zo min mogelijk impact op de stad
- Uitvoering zoveel mogelijk ontzien
- Prioriteren van werk
- Vitale organisatie bewaken
- Hervormen vóór bezuinigen

Naast de hervormingsbezuinigingen wordt nog eens 8,8 miljoen euro aan aanvullende bezuinigingsmaatregelen voorgesteld. Dit betreffen echte bezuinigingen waar de stad ook wat van gaat merken en die ook de uitvoering raken, zoals het sluiten van het klantcontactcentrum op woensdag- en vrijdagmiddag en het verminderen van het toekomstig budget Anders Reizen. Deze voorstellen doorkruisen grotendeels de uitgangspunten, maar vinden wij toch noodzakelijk om de financiën op orde te krijgen.

Onderstaande tabel laat zien hoe deze twee pakketten op totaalniveau optellen.

Tabel 14: hervormingen en bezuinigingen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Hervormingen	505	14.333	21.470	24.492	25.492	24.992
Aanvullende bezuinigingen	353	8.836	8.159	8.330	8.570	8.828
<i>Subtotaal</i>	<i>858</i>	<i>23.168</i>	<i>29.629</i>	<i>32.822</i>	<i>34.062</i>	<i>33.820</i>
AF: Verwerkt in begroting 2025		-20.000	-23.000	-24.000	-25.000	-25.000
Totaal extra VJN 2025	858	3.168	6.629	8.822	9.062	8.820

Deze twee pakketten zijn verdeeld over de afgesproken hoofdrichtingen en thema's. In de Programmabegroting 2025 hebben we u een tussenstand gegeven. We hebben daarbij kansrijke hervormingsthema's genoemd met een financiële bandbreedte, die in onderstaande tabel zijn weergegeven. Daarin is aangegeven welke voorstellen per thema worden gedaan. Daarbij moet worden opgemerkt dat er overlap tussen de thema's is. Sommige voorstellen gaan bijvoorbeeld zowel over efficiëntie als over prioriteren van beleid en werk.

Tabel 15: totaal hervormings- en bezuinigingsvoorstellen per thema

Totaal voorstellen (x € 1.000)	Begroting 2025	Netto besparing hervormingen (structureel)	Netto-besparing aanvullende bezuinigingen (structureel)
Hoofdrichting 1 - Aanpassen ambtelijke organisatie	9.600 - 14.400	22.870	4.280
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgericht werken		8.829	
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening		2.458	
Thema 2: Scherper prioriteren van beleid en werk		8.092	4.280
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties		2.111	
Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken		1.380	
Hoofdrichting 2 - Minder ambitie en kwaliteit	400 - 600	52	336
Thema 5: Versoberen vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners		52	103
Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies			233
Hoofdrichting 3 - Verdienvermogen benutten	2.800 - 4.200	2.071	4.212
Thema 7: Verdienvermogen benutten		2.071	4.212
PM	7.200 - 10.800		
Totaal	20.000 - 30.000	24.992	8.828

Thema 1: Efficiënter, zakelijker en klantgericht werken

De gemeentelijke organisatie is de afgelopen jaren in omvang toegenomen om de groei van de stad en de groei van de gemeentelijke taken te kunnen faciliteren. Bij de hervormingsbezuinigingen zetten we in op een andere manier van werken en slimmer organiseren. Daarmee willen we een organisatie blijven die betrouwbaar, open, wendbaar en scherp is. Dat doen wij door processen te standaardiseren en te vereenvoudigen. Maar ook door, waar dat kan, scherpe keuzes te maken over de inzet van capaciteit, efficiënter te werken en taken te herverdelen. Daarnaast versoberen we de interne dienstverlening die de bedrijfsvoering levert aan de organisatie. Dit zal tot gevolg hebben dat onze overhead, die nu al in vergelijking met andere gemeenten relatief klein is, nog kleiner wordt. Dit is tevens ook de ondergrens voor een vitale organisatie. Hierop meer bezuinigen dan nu wordt gedaan vinden we daarom onverantwoord. Structureel wordt voorgesteld 11,3 miljoen euro aan efficiëntie- en interne dienstverleningsvoorstellen door te voeren. Daarnaast blijven we natuurlijk continu aandacht houden voor efficiënt en zakelijk werken en het verder beperken van de groei van de organisatie, verlagen van inhuur en het verminderen van het doen van externe onderzoeken.

Thema 2: Scherper prioriteren in beleid en werk

We hebben duidelijke keuzes gemaakt wat prioriteit heeft en wat getemporeerd of gestopt moet worden. We kijken daarbij ook kritisch naar bestaande en nieuwe werkzaamheden en beleid. Daarmee willen we 12,3 miljoen euro besparen. Daarbij focussen we onze keuzes waar kan op

effectiviteit. Het prioriteren van werk vraagt ook iets van ons en van uw raad nu en in de toekomst: iets erbij is iets eraf. Prioriteren van beleid en werk raakt ook de uitvoering en soms de dienstverlening aan de stad. Als we ruimer in ons financiële jasje hadden gezeten hadden we de stad uiteraard willen ontzien, maar we hebben nu naast een aantal hervormingen ook een aantal aanvullende bezuinigingen moeten opvoeren onder dit thema.

Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties

We willen bedrijfsvoeringsfuncties centraliseren om daarmee niet alleen 2 miljoen euro te besparen maar ook beter te kunnen sturen op prioriteiten en gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen en zo tevens de kwaliteit van de interne dienstverlening te kunnen verhogen. Het betreft hier in beginsel de functies IPM, Business Control en onderzoek.

Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken

Voor wat betreft “werkzaamheden overlaten aan de stad” staat hieronder een aparte tekst opgenomen. Daarnaast stellen we een bezuiniging voor door het differentiëren van de dienstverlening van wijkbureaus en slim ruimtegebruik van panden in de stad.

Thema 5: Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners

We hebben een klein aantal voorstellen om vastgoed te versoberen. We stellen voor het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone uit te stellen en te versoberen. En bij maatschappelijke vastgoedprojecten zullen we alleen aanvullende ambities meenemen als vóór de start van een project duidelijk is dat er extra geld voor ambities beschikbaar is. Hiermee voorkomen we dat er onnodig capaciteit wordt ingezet.

Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies

Naast onze eigen organisatie hebben we onderzocht of het mogelijk en haalbaar is om de verbonden partijen efficiënter te organiseren en zo de bijdrage van de gemeente te verlagen. Op dit moment is het niet gelukt overeenstemming binnen de regio of samenwerkingsverbanden te vinden op het korten van de verbonden partijen. Veelal omdat er ook al rijkskortingen neerdalen in deze organisaties (voor GGD en VRU). Wel is afgesproken met de regiopartners het overleg over verlaging van de bijdragen te blijven voeren of kostenstijgingen af te wenden.

Bij de Voorjaarsnota 2024 is al een forse korting gedaan op diverse subsidies. Omdat we de stad zo veel mogelijk willen ontzien hebben we nauwelijks voorstellen om te bezuinigen op subsidies. Dit betreffen ‘aanvullende bezuinigingen’.

Thema 7: Verdienvermogen benutten

In de Voorjaarsnota 2024 hebben we afgesproken in het kader van de hervormingsbezuinigingen ook aandacht te besteden aan opbrengstverhogingen. We hebben hierbij niet gekeken naar directe lastenverzwaring voor inwoners, maar stellen wel bezuinigingen (of eigenlijk inkomstenverhogingen) voor ten aanzien van: a) private financiering van de cultuursector, b) de expertise uitbreiden om externe subsidies aan te trekken c) commerciële verhuur van ons eigen vastgoed en d) de inkomsten verpakkingsafvalheffing (SUP) uit de egaliseringsreserve afvalstoffenheffing. Ook gaan we het budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting ontkoppelen waardoor er meer ruimte ontstaat in de begroting.

Impact organisatie

Na een aanzienlijke krimp van de organisatie door bezuinigingen in de periode 2010 t/m 2015 is de omvang van de organisatie afgelopen jaren bewust toegenomen om de groei van de stad en de groei van de (verplichte) gemeentelijke taken te kunnen faciliteren. Deze groei vlakt af. Ondanks de groei zitten we op dit moment met 14,6 fte per 1.000 inwoners onder het gemiddelde van de G4-gemeenten van 18,6 fte per 1.000 inwoners. Het verwachte gevolg van de hervormingsbezuinigingen is dat de organisatie op een aantal plekken weer zal krimpen. Qua formatiereductie op concernniveau gaat het structureel om ongeveer 140 fte vanaf 2029. We willen de personele bezuinigingen zoveel mogelijk opvangen door het verminderen van externe inhuur, in combinatie met natuurlijk verloop (o.a. pensionering) en het niet voorzetten van tijdelijke contracten. Naar verwachting gaat dit om 80 fte van de 140 fte.

Omdat we een organisatie zijn in een groeiende stad en met een toenemend aantal taken, hebben we op dit moment ook overal in de organisatie mensen nodig. Daarbij hebben we te maken met moeilijk vervulbare vacatures als gevolg van een krappe arbeidsmarkt. In het eerste kwartaal van 2025 ging het om ongeveer 250 vacatures, waarvan ongeveer de helft schaars. Dit betekent dat er hoe dan ook extra moeite nodig is om geschikte kandidaten te vinden die reageren. In april stonden ruim 150 vacatures nog steeds open.

We kunnen niet voorkomen dat er consequenties zijn voor medewerkers met een vast contract. Voor hen volgt een zorgvuldig herplaatsingsproces, waarin we ons inspannen om medewerkers van werk naar werk te begeleiden, in afstemming met de medezeggenschap. Daarbij zetten we ons in om zo veel mogelijk medewerkers binnen de gemeente te herplaatsen naar plekken waar medewerkers nodig zijn. Onze huidige inschatting is dat de bezuinigingen circa 60 fte met een vast contract gaan raken. We hebben een reserve ingesteld voor het opvangen van de personele frictiekosten, onder meer bedoeld om boventallige mensen van werk naar werk te begeleiden en eventuele loonkosten in die periode te betalen. De verwachting is dat deze reserve voldoende is om de personele frictiekosten van de bezuinigingen Voorjaarsnota 2024 en de hervormingsbezuinigingen (Voorjaarsnota 2025) op te vangen.

Werkzaamheden overlaten aan de stad

Zoals aangekondigd in de Voorjaarsnota 2024 hebben we onderzocht of het overlaten van werkzaamheden aan inwoners en ondernemers kan leiden tot een bezuiniging, naast dat inwoners daarmee meer verantwoordelijkheid krijgen over hun eigen leven en omgeving. We hebben veel gesprekken gevoerd in de stad, met o.a. vrijwilligersorganisaties, bewonersinitiatieven, maatschappelijke organisaties en ondernemers, zoals in motie [196/2024](#) 'Gebruik de kracht van de samenleving' wordt gevraagd. Telkens is de vraag gesteld welke taken, werkzaamheden of inkoop van de gemeente goedkoper zou kunnen worden uitgevoerd als de stad het overneemt of anders invult en wat dat vervolgens vraagt van de gemeente.

De conclusie uit die gesprekken is dat het niet werkt als de gemeente aan deze partijen vraagt om een bezuiniging te realiseren of taken over te nemen, maar dat er wel kansen liggen in een andere manier van samenwerken tussen gemeente, markt en inwoners. Utrechters (inwoners en maatschappelijke en commerciële organisaties) geven aan dat zij meer willen en kunnen doen, maar dat dat ook andere samenwerkingsvormen en een andere rol van de gemeente vraagt. Het beleid van Samen stad maken, Geen Utrecht zonder U, geeft daar met de leidende principes voor houding en gedrag en met het kompas voor zeggenschap al de richting voor en stuurt op meer eigenaarschap voor Utrechters. Naast de samenwerkingsvormen waarin de gemeente eigenaar blijft, willen we extra inzetten op de vormen waar de Utrechter eigenaar is (overheidsparticipatie) of waar er gezamenlijk eigenaarschap mogelijk is (samen aan zet). Uit de gesprekken komt naar voren dat dit voor de gemeente betekent

dat we vooral richting geven en ruimte bieden met kaders op hoofdlijnen en dat we meer durven los te laten, ondernemerschap stimuleren, sturen op een gelijkwaardig speelveld en inzetten op mensgerichte duurzame relaties.

Op dit moment levert dat geen bezuinigingsvoorstel op. Maar als wij als gemeente in sommige gevallen een stap terug doen en inwoners en organisaties meer ruimte geven, kan dit mogelijk wel leiden tot minder proceskosten voor de gemeente en meer subsidies en bijdragen van derden in de toekomst. De komende periode willen we inzetten op meer samenwerking met fondsen en bedrijven (o.a. voor matchfunding en social return), en onderzoeken we kansen voor meer eigenaarschap voor Utrechters in concrete projecten, zoals “Samen voor Overvecht” en “Windmolens Lage weide”.

Peilen

Bij bezuinigingsvoorstellen die de dienstverlening aan de stad raken hebben we het [Utrechtse Kompas voor zeggenschap](#) gehanteerd om Utrechters te betrekken. Naast bovenstaand onderzoek hebben we daarom voor het opstellen van een aantal voorstellen gepeild bij partners in de stad. Dit is gebeurd voor het voorstel voor slimmer en efficiënter ruimtegebruik van gemeentelijk vastgoed en commerciële verhuur. Een aantal ideeën voor besparingen bij veiligheid hebben we voorgelegd aan OM en Politie.

In bijlage 1 staan alle maatregelen uitgesplitst voor wat betreft hervormingsbezuinigingen en aanvullende bezuinigingen.

In bijlage 2 staan de maatregelen toegelicht en zijn ze uitgesplitst naar begrotingsprogramma.

In bijlage 3 staan de afgevalen maatregelen.

In bijlage 4 staat de eerste monitor van de bezuinigingen over het jaar 2024, waarover we u in de [raadsbrief](#) hebben geïnformeerd. In 2024 was een beperkt aantal bezuinigingsmaatregelen en opbrengstverhogingen van kracht, waardoor de omvang van deze monitor beperkt is. De volgende monitor zal een grotere omvang hebben in aansluiting op de raadsbrief.

4.3 Inschattingen inkomsten Rijk

De afgelopen periode stond in het teken van grote onzekerheid over de inkomsten uit het gemeentefonds. De meest omvangrijke onzekerheid is het herstel van de korting op het gemeentefonds vanaf 2026 (landelijk 2,3 miljard euro), het zogenoemde ravijn. We willen een reële compensatie voor de uitvoering van onze gemeentelijke (medebewinds-) taken. Voor nieuwe taken als de Omgevingswet, voor de huidige taken zoals inburgering, de landelijke vreemdelingenvoorziening, de vervanging van oude infrastructuur, uitvoering van de Jeugdwet en voor het realiseren van de opgaven voor woningbouw, netcongestie en klimaat. In deze voorjaarsnota wordt een aantal inschattingen gemaakt van aanvullende middelen van het Rijk (tabel 16). Hieronder lichten we de gemaakte inschattingen nader toe.

Tabel 16: Inschattingen inkomsten Rijk

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
1. Inschatting inkomsten Jeugd	20.516	16.885	15.936	7.686	7.722	7.722
2. Demping terugval Gemeentefonds	0	8.900	9.300	9.000	8.900	8.900
3. Specifieke uitkering woonplaatsbeginsel jeugd	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
4. Landelijke Vreemdelingen Voorziening	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
5. Aanvullende rijksmiddelen inburgering	2.078	3.216	3.216	-	-	-
Totaal inschattingen inkomsten Rijk	25.094	31.501	30.952	19.186	19.122	19.122

Bij de inschatting van de inkomsten van het Rijk is rekening gehouden met de in de recent verschenen Voorjaarsnota 2025 van het Rijk aangekondigde extra middelen voor Jeugd en de demping van de terugval van het gemeentefonds. Voor deze inschattingen in tabel 16 is daarmee niet zozeer de vraag of er aanvullende middelen komen, maar wat het precieze bedrag zal zijn. De vertaling van deze extra middelen in de meicirculaire wordt verwerkt in de Programmabegroting 2026.

1. Inschatting inkomsten Jeugd

Toereikende compensatie voor de medebewindstaken voor de jeugdzorg is lange tijd onderwerp van overleg met het Rijk. Een [commissie van Wijzen](#) heeft in 2021 naar aanleiding van een gerechtelijke uitspraak richting gegeven aan de oplossing van problematiek: extra middelen en het uitvoeren van een hervormingsagenda. De gezamenlijk met het Rijk opgestelde [hervormingsagenda jeugd](#) is in 2023 vastgesteld, met een inspanningsverplichting voor Rijk en gemeenten om de kosten van de jeugdzorg te beperken.

Begin 2025 heeft de [deskundigencommissie Van Ark](#) een rapport opgesteld over de ontwikkeling van de kosten voor jeugdzorg, de hervormingsagenda en met adviezen over verbetering van het stelsel. Onderdeel van deze adviezen is een financiële compensatie voor gemeenten vanaf 2023 voor de groei van het zorggebruik en een automatische indexatie van de budgetten op basis van de in de zorg gebruikelijke OVA/PPC (in plaats van het Bbp-prijs). Dit rapport was onderwerp van gesprek bij het Overhedenoverleg. Hierbij is nauw opgetrokken met de G4 en de VNG. In de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn aanvullende middelen aangekondigd. Dit betreft:

- Het structureel doortrekken van de compensatie van 50% van het over 2024 vastgestelde landelijke tekort (circa 7,7 miljoen euro structureel vanaf 2025).
- Een verzachting van de besparingen die op basis van de reeks van de Commissie van Wijzen, als onderdeel van de bestuurlijke afspraken over de Hervormingsagenda Jeugd, waren ingeboekt voor 2026 en 2027 van 9,2 respectievelijk 8,3 miljoen euro. Deze verzachting stopt per 2028. Het kabinet gaat ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan het beoogde effect hebben. Die aanname wijkt af van de Commissie Van Ark, die stelt dat per 2028 voorsnog een PM taakstelling moet worden opgenomen tot het moment dat deze beter is onderbouwd. Hierin hebben Rijk en gemeenten een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

In de voorjaarsnota van het Rijk is nog geen sprake van compensatie met terugwerkende kracht van de (helft van de) tekorten over 2023 en 2024. Het kabinet heeft toegezegd aan de VNG om de komende maanden naar ruimte te zoeken om gemeenten alsnog daarvoor te compenseren. In deze voorjaarsnota hebben wij een inschatting gemaakt van een nabetaling hiervoor van circa 12,8 miljoen euro in 2025.

Per saldo komen er tot en met 2027 aanvullende middelen beschikbaar voor gemeenten, waarmee een aanzienlijk deel van het rapport van de Commissie Van Ark financieel wordt opgevolgd, en voor de korte termijn recht wordt gedaan aan het principe dat medebewindstaken worden vergoed. Hoe het Rijk de komende tijd uitvoering geeft aan de inhoudelijke aanbevelingen van de Commissie van Ark wordt niet duidelijk in de voorjaarsnota. Daarmee lopen gemeenten het risico dat de compensatie op de korte termijn de lasten dekt, maar investeringen in grondoorzaken op de lange termijn uitblijven. Daarmee wordt het structurele probleem van de almaar groeiende vraag naar jeugdzorg (nog) niet opgelost. Het in voorliggende voorjaarsnota opgevoerde knelpunt jeugd (7) is gebaseerd op de verwachting dat het Rijk van kaft tot kaft uitvoering geeft aan het rapport van de commissie van Ark (dus inclusief minder vrijblijvende aanpak van grondoorzaken). We gaan ervan uit dat het Rijk de gemaakte afspraken nakomt; als dit niet het geval is dan ontstaat er een nieuwe situatie. Hier past ook bij dat de VNG de Staat in gebreke zal stellen als niet aan de wettelijke verplichting op basis van de

Gemeentewet wordt voldaan om gemeenten te compenseren voor de uitgaven die zijn gedaan voor de jeugdzorg in de jaren 2023 en 2024.

2. Damping terugval gemeentefonds

Het Rijk heeft in de voorjaarsnota een compensatie (circa 9 miljoen euro structureel vanaf 2026) aangekondigd voor de effecten van de introductie van de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek. Dit betreft slechts een gedeeltelijke compensatie, maar het is een stap in de goede richting.

3. Risico-inschatting SPUK woonplaatsbeginsel

Jeugdzorg wordt niet altijd geleverd door de gemeente waar een jeugdige staat ingeschreven. De gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven is wel verantwoordelijk voor deze zorg en bijbehorende kosten. Ook Utrecht levert zorg aan jeugdigen die niet in Utrecht wonen. Met de specifieke uitkering woonplaatsbeginsel wordt de gemeente Utrecht voor deze kosten gecompenseerd. De afgelopen drie jaar hebben wij hiervoor middelen ontvangen van circa 2 miljoen euro per jaar. Wij verwachten dat we ook in de komende jaren middelen zullen ontvangen en daarom nemen we een voorschot op de nog te ontvangen compensatie uit deze regeling.

4. Landelijke vreemdelingen voorziening en 5. Inburgering

Wij gaan er vanuit dat het Rijk zich houdt aan de beginselen van goed bestuur en de afspraken uit de financiële verhoudingswet. In onze risico-inschatting gaan wij er vanuit dat het Rijk de gemeenten compenseert voor de uitvoering van de medebewindstaak voor de opvang van ongedocumenteerden en inburgering.

Bijlagen

Bijlage 1 | Hervormingen en bezuinigingen: totaallijst

Tabel 17: totaallijst hervormingen en bezuinigingen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Struct.	Hervorming/ bezuiniging
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgericht werken	-731	5.244	8.215	8.515	8.829	8.829	Hervorming
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening	0	1.665	2.458	2.458	2.458	2.458	Hervorming
Thema 2: Scherper prioriteren van beleid en werk	2.453	10.322	11.872	12.372	12.872	12.372	
Afschaffen verhuisadviseur, afschaffen huurdersparticipatie	0	84	84	84	84	84	Bezuiniging
Afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie	0	93	93	93	93	93	Bezuiniging
Afschalen budget evaluatie taxibeleid	0	31	31	31	31	31	Bezuiniging
Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap	0	47	47	47	47	47	Bezuiniging
Basisniveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren	0	53	53	53	53	53	Hervorming
Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie	120	124	124	124	124	124	Bezuiniging
Beëindigen programmakosten touringcars	0	41	41	41	41	41	Hervorming
Beleid Energietransitie	0	562	562	562	562	562	Bezuiniging
Beleidscapaciteit verminderen VTH	113	117	117	117	117	117	Hervorming
Beperken regie op de ondergrond	50	103	103	103	103	103	Hervorming
Bezuiniging gezondheidsadvies en –beleid, gezondheidsonderzoek en efficiency	0	490	518	518	518	518	Hervorming
Bezuiniging innovatie Fiets	0	26	26	26	26	26	Hervorming
Geen advisering meer voor bodemenergie t.b.v. warmtetransitie	0	106	154	154	154	154	Bezuiniging
Herprioriteren, schrappen én gefaseerd uitvoeren van beleidsambities Werk & Inkomen	0	220	220	220	220	220	Hervorming
Herprioritering strategische capaciteit	0	139	139	139	139	139	Hervorming
Inzet niet-focusgebieden stopzetten Energie	0	52	52	52	52	52	Bezuiniging
Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening	0	51	51	51	51	51	Hervorming
Middelen MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) structureel met 1 miljoen verlagen	0	1.029	1.029	1.029	1.029	1.029	Hervorming
Minder investeren in fietsbewegwijzering (temporiseren)	0	0	257	257	257	0	Bezuiniging
Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit	0	0	191	191	191	191	Hervorming
Minder speelruimte-scans Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte (GGiOR)	0	12	12	12	12	12	Hervorming
Niet verhogen bijdragen multimodaal verkeersmanagement	0	267	267	267	267	267	Bezuiniging
Planningsoptimisme / onder-uitputting gemeentebreed (investeringen en lopende budgetten)	2.170	2.768	3.568	4.068	4.568	4.068	Hervorming
Prioriteren planvorming gebiedsontwikkeling	0	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064	Bezuiniging
Registratie Niet Ingezetten kostendekkend uitvoeren	0	89	89	89	89	89	Hervorming
Sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag	0	479	545	545	545	545	Bezuiniging
Stoppen herbestemmingsprofiel religieus erfgoed	0	35	35	35	35	35	Bezuiniging
Stoppen met projectspecifieke beoordeling van verkeersplannen voor kleine projecten met weinig verkeershinder	0	103	103	103	103	103	Bezuiniging
Stoppen strategische onderzoeksadvisering publiek domein	0	118	118	118	118	118	Hervorming
Sturing in balans: van ontwikkel- naar realisatiekracht Maatschappelijke Ontwikkeling	0	585	700	700	700	700	Hervorming
Taken Data op Orde bij energietransitie	0	103	103	103	103	103	Hervorming
Temporiseren voorbereiding Dom-tot-dam inclusief Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal)	0	213	257	257	257	0	Bezuiniging
Reductie formatie uitvoering W&I (conform amendement 144)	0	515	515	515	515	515	Hervorming
Verminderen toekomstig budget Anders Reizen - programma mobiliteitsmanagement	0	0	0	0	0	514	Bezuiniging

Verminderen uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn we Samen 2.0	0	131	131	131	131	131	Bezuiniging
Versoberen interne en externe dienstverlening primair proces Erfgoed	0	120	120	120	120	120	Bezuiniging
Weesfietsen	0	331	331	331	331	331	Bezuiniging
Verminderen kennis- en collectiebeheer	0	24	24	24	24	24	Bezuiniging
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties	-1.025	-539	452	2.111	2.111	2.111	Hervorming
Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken	0	572	1.247	1.247	1.380	1.380	
Differentiëren dienstverlening wijkbureaus	0	309	309	309	309	309	Hervorming
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	0	263	938	938	1.071	1.071	Hervorming
Thema 5: Versoberen vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners	0	257	206	154	154	154	
Betaalbaarheid maatschappelijke voorzieningen	0	52	52	52	52	52	Hervorming
Versoberen wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	0	205	154	103	103	103	Bezuiniging
Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies	85	1.433	233	233	233	233	
Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators	35	103	103	103	103	103	Bezuiniging
Stoppen subsidie aan Stichting USP (Utrecht Science Park)	50	51	51	51	51	51	Bezuiniging
Verlagen bijdragen aan subsidie politiekeurmerk Veilig Wonen	0	79	79	79	79	79	Bezuiniging
Veiligheidsregio Utrecht: overschot 2024 inzetten ter dekking van knelpunt VRU	0	1.200	0	0	0	0	Bezuiniging
Thema 7: Verdienvermogen benutten	76	4.214	4.946	5.732	6.025	6.283	
Commerciële verhuur	-10	470	970	1.470	1.500	1.500	Hervorming
Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven	-100	70	93	116	139	139	Hervorming
Plankosten Merwedelijin dekken uit spaarbedragen OV-schaalsprong	0	257	257	257	257	257	Hervorming
Private financiering Culturele zaken	38	85	136	175	175	175	Hervorming
Verpakkingsafvalheffing	0	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	Bezuiniging
Ontkoppeling budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting	148	332	491	714	954	1.212	Bezuiniging
Eindtotaal	858	23.168	29.629	32.822	34.062	33.820	

Bijlage 2 | Hervormingen en bezuinigingen: per maatregel toegelicht

Thema 1: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken

Tabel 18: totaal maatregelen efficiency per begrotingsprogramma

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	-731	5.244	8.215	8.515	8.829	8.829
01. Betrouwbare overheid	-100	497	550	550	550	550
02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-	385	385	385	385	385
03. Klimaatvriendelijke stad	-	31	31	31	31	31
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	-188	22	903	1.080	1.080	1.080
06. Veilige stad	-	230	363	363	364	364
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	-	1.139	1.139	1.139	1.139	1.139
10. Levendige en gezonde stad	-	-	-	-	313	313
11. Algemene middelen en overhead	-228	2.642	3.655	3.778	3.778	3.778
Meerdere programma's	-215	342	1.189	1.189	1.189	1.189
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening	-	1.665	2.458	2.458	2.458	2.458
06. Veilige stad	-	69	69	69	69	69
11. Algemene middelen en overhead	-	1.414	2.207	2.207	2.207	2.207
Meerdere programma's	-	181	181	181	181	181
Totaal	-731	6.909	10.673	10.973	11.286	11.286

We gaan efficiënter werken door processen te standaardiseren en te vereenvoudigen. Maar ook door, waar dat kan, scherpe keuzes te maken over de inzet van capaciteit en herverdelen van taken. Voorbeelden zijn:

- (Klant)processen optimaliseren, bijvoorbeeld bij burgerzaken door verdere digitalisering van huwelijken, automatisering van het postarchief en het vereenvoudigen van de correctieverzoeken in de Basisregistratie Personen (BRP).
- Op enkele plekken is op management bezuinigd (daar waar de span of control niet te groot is)
- Externe inhuur vervangen daar waar mogelijk door vast personeel
- Verminderen en standaardiseren van brieven over subsidies
- Efficiënter werken in de keten van ruimtelijke regionale lobby door focus te leggen op een beperkt aantal prioritaire regionale dossiers en generieke regionale activiteiten af te schalen

Daarnaast versoberen we de interne dienstverlening die de bedrijfsvoering levert aan de organisatie. Voorstellen die hiermee gemoeid zijn:

- Op diverse plekken verminderen van directiesecretarissen of managementondersteuning
- Risicogerichte prioritering van de juridische toetsing
- Verlagen van het cateringaanbod binnen de gemeente
- Prioritering van communicatie inzet
- Stoppen met exposities op het stadskantoor en stadhuis
- Als gemeente van 'voorloper' naar 'volger' op enkele ontwikkelingen, zoals common ground (de structurele hervorming van de gemeentelijke informatievoorziening in VNG-verband)

Bij een aantal procesoptimalisaties willen we gebruik maken van automatisering. We maken daarbij onder andere gebruik van businesscases om te bepalen of de investering zichzelf terugverdient en

leidt tot een netto besparing. Bij een aantal voorstellen is dit al ingeboekt (zie bijvoorbeeld het voorstel voor verlagen formatie burgerzaken). Voor de meeste voorstellen vraagt de uitwerking meer tijd, waardoor deze voorstellen geen onderdeel uitmaken van de hervormingsbezuinigingen. Indien blijkt dat de automatisering alsnog leidt tot een besparing, dan zal het nieuwe college deze aan u voorleggen.

We gaan in totaliteit van alle voorstellen, ook door centralisatie van de overhead, meer bezuinigen op de overhead dan de geldende overhead-systematiek (34,6%) voorschrijft omdat ook de overhead efficiënter en soberder zou kunnen. Dit zal tot gevolg hebben dat onze overhead, die nu al in vergelijking met andere gemeenten relatief klein is, nog kleiner wordt.

Structureel wordt voorgesteld 11,3 miljoen euro aan efficiëntievoorstellen door te voeren. Deze maken onderdeel uit van diverse begrotingsprogramma's. Deze zijn niet in detail uitgesplitst, omdat deze maatregelen een ambtelijke bevoegdheid zijn.

Conform [amendement 156](#) wordt een bedrag van 100.000 euro vrijgemaakt voor de uitvoering van M422 inzake het instellen van een jongerenraad. Dit bedrag wordt gedekt met een aanvullende bezuinigingstaakstelling op de gemeentebrede afdelingskosten. Aangezien tegenover deze bezuinigingstaakstelling ook een besteding staat voor hetzelfde bedrag, zijn de bedragen in bovenstaande tabel hier niet op aangepast. De verwerking zal plaatsvinden in de begroting 2026.

Thema 2: Scherper prioriteren in beleid en werk

01. Betrouwbare overhead

Tabel 19 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Betrouwbare overhead

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
01. Betrouwbare overhead	-	619	685	685	685	685
Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening	-	51	51	51	51	51
Registratie Niet Ingezetten kostendekkend uitvoeren	-	89	89	89	89	89
Sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag	-	479	545	545	545	545

Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening: Dit investeringsbudget is bedoeld om generieke dienstverlening door te ontwikkelen. We blijven investeren in de randvoorwaarden die nodig zijn om de organisatie beter te laten leren van inwonerssignalen, maar we zullen door de korting wel temporiseren in het ontsluiten van nieuwe bronnen (in- en extern) om de pallet aan inwonerssignalen te verrijken. Daardoor vertraagt de realisatie van de gehele ambitie van de visie op dienstverlening 2022-2032.

Registratie Niet Ingezetten kostendekkend uitvoeren: Voor de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) krijgen we een vergoeding. We gaan deze taak voortaan uitvoeren voor het bedrag dat we ervoor ontvangen, d.w.z. met inzet van 2 fte. Hierdoor komen er minder afspraak mogelijkheden. Inwoners die in aanmerking komen voor een inschrijving in de RNI, zoals arbeidsmigranten, kunnen ook uitwijken naar andere RNI-loketten in Nederland.

Sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag: We sluiten het Klantcontactcentrum (KCC) op de dagdelen waarop er minder contact wordt opgenomen: woensdag- en vrijdagmiddag na 13 uur. Dit is dan tevens een oplossing voor het capaciteitsvraagstuk op deze (mid)dagen. Het contract met onze externe partner voor opvang van spoedmeldingen buiten bereikbaarheidstijden zal worden aangepast, zodat deze dan wel bereikbaar is, zoals nu ook buiten kantoortijden. Deze bezuiniging is randvoorwaardelijk voor een besparing op management die onderdeel uitmaakt van de voorstellen onder Thema 1 efficiency. Indien het voorstel om het klant contactcentrum toch niet te sluiten op woensdag- en vrijdagmiddag kan de besparing op het management van 55.000 euro ook niet doorgevoerd worden.

02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Tabel 20 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen	233	1.580	1.580	1.580	1.580	1.580
Afschaffen verhuisadviseur, afschaffen huurdersparticipatie (conform amendement 154)	-	54	84	84	84	84
Verlagen onderzoeksbudget wonen (conform amendement 154)	-	30	-	-	-	-
Basisniveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren	-	53	53	53	53	53
Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie	120	124	124	124	124	124
Beleidscapaciteit verminderen VTH	113	117	117	117	117	117
Herprioritering strategische capaciteit	-	139	139	139	139	139
Prioriteren planvorming gebiedsontwikkeling	-	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064

We doen er alles aan om bestaande en geplande gebiedsontwikkelingen door te laten gaan (o.a. door oplossingen voor maatschappelijke voorzieningen binnen MPR en investeringen in netcongestie). Tegelijkertijd zijn we helaas genoodzaakt om structureel te bezuinigen op:

Afschaffen verhuisadviseur, afschaffen huurdersparticipatie: Vanuit de vigerende Woonvisie (Utrecht beter in balans) uit 2019 en het Uitvoeringsplan Thuis voor Ouderen (geen wettelijke taak) worden verhuisadviseurs ingezet ter bevordering van de doorstroming op de woningmarkt. Het voorstel is te stoppen met deze inzet. De Wet op het 'overleg huurders verhuurder' verplicht verhuurders om huurders duidelijk te informeren over het beleid en beheer van hun woningen. Met dit voorstel stoppen we de bovenwettelijke inzet en beperken we ons tot de wettelijke verplichting die we hierin als gemeente hebben (i.e. woningcorporaties en commerciële verhuurders met ten minste 25 woningen). De verhuisadviseur en de huurdersparticipatie zijn ook als instrument opgenomen in de nieuwe beleidsnota wonen. Zij vallen echter in het ongedekte gedeelte van de nota en kunnen dus alleen opnieuw worden ingezet als er dekking komt.

Conform [amendement 154](#) wordt de woonadviseur Ouderen behouden voor het komende jaar 2026. Dit betreft niet alleen de bezuiniging uit de Voorjaarsnota 2025 van 30.000 euro (zie bovenstaande tabel) maar ook de bezuiniging voor hetzelfde bedrag uit de Voorjaarsnota 2024 (pagina 40). Dit wordt mogelijk gemaakt door 60.000 euro vrij te maken in het onderzoeksbudget van de overkoepelende post van het programma Wonen en ontwikkeling voor iedereen.

Basisniveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren: Het contractbeheer op bovenwettelijke (privaatrechtelijke) afspraken binnen gebiedsontwikkelingsprojecten brengen we terug naar een basisniveau. Dit richt zich inhoudelijk op: de zelfbewoningsplicht, de Utrechtse regulering van huurprijsniveaus exclusief specifieke afspraken m.b.t. studentenhuisvesting, en enkele project specifieke afspraken over deelmobiliteit.

Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie: Het stimulerend toezicht was ondergebracht bij VTH. Per 1 januari zijn de handhavingstaken overgedragen aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht. Zij doen voornamelijk geen stimulerend toezicht. Het bedrag dat wij jaarlijks reserveerden, 75.000 euro is te weinig om stimulerend toezicht bij VTH goed uit te voeren. Daarom is er besloten om geen vacature open te zetten en te stoppen met stimuleren toezicht.

Beleidscapaciteit VTH verminderen: Minder beleid maken op toezicht en handhaving voor de bebouwde omgeving. De consequentie is dat er een scherpere keuze gemaakt moet worden wat we wel en niet oppakken of eventueel later in de tijd oppakken. Dit kan bijvoorbeeld gaan om het handhavingsbeleid ten aanzien van de opkoopbescherming.

Herprioritering strategische capaciteit bij ruimte: We stoppen met de deelname aan de stuurgroep en het kernteam van de data en kennishub gezond stedelijk leven. Dit betreft een

samenwerking met de betrokken partners (provincie, HU, RIVM, UU, en enkele private partijen). We blijven wel lid en daarmee op de hoogte van de ontwikkelingen. Daarnaast verminderen we de inzet in Gebiedsallianties en rijk-regio samenwerking. De alliantie Groot Merwede Rijnenburg zullen we met de hoogste prioriteit wel blijven bemensen.

Prioriteren planvorming gebiedsontwikkeling: Concreet gaat het om het verlagen van kosten voor het opstellen van ontwikkelstrategieën, gebiedsgerichte (omgevings-) visies, en onderzoeken. Daarnaast gaat het om het verlagen van structurele personeelslasten van de gebiedsorganisatie. We prioriteren continu zodat binnen het budget zoveel mogelijk gebiedsontwikkelingen mogelijk blijven.

03. Klimaatvriendelijke stad

Tabel 21 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Klimaatvriendelijke stad

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
03. Klimaatvriendelijke stad	-	717	717	717	717	717
Beleid Energietransitie	-	562	562	562	562	562
Inzet niet-focusgebieden stopzetten Energie	-	52	52	52	52	52
Taken Data op Orde bij energietransitie	-	103	103	103	103	103

Beleid energietransitie: We stellen voor om de bezuinigingen als volgt in te vullen:

1. We stoppen met het klimaatpanel (van vier naar twee keer per jaar en alleen over energie-onderwerpen), trekker arbeidsmarkt en energie en stimulerend toezicht bij bedrijven
2. Coalitieambities die zijn behaald, of die door externe belemmeringen niet op korte tijd te realiseren zijn schroeven we terug in capaciteit: bijvoorbeeld het onderzoek en ontwikkeling van Solar carports.
3. Efficiënt en zakelijker werken waaronder de bovenlokale ambities op een aantal taken uit het Klimaatakkoord schroeven we terug.

Inzet niet-focusgebieden stopzetten Energie: In de nota opwekgebieden schone energie is onderscheid gemaakt tussen focusgebieden (gebieden waar in principe geen technische belemmeringen zijn om met zon en/of wind aan de slag te gaan) en zoekgebieden. In de zoekgebieden zijn vooral belemmeringen op het gebied van erfgoed geconstateerd en daarmee is het onzeker of het lukt om hier zon en/of wind te gaan ontwikkelen. De politieke ambitie was om hier alsnog inzet op te plegen, maar met deze bezuiniging gaan we hier dus mee stoppen.

Taken Data op Orde bij energietransitie: Efficiënter inzetten van de capaciteit om de data rondom de energietransitie op orde te krijgen. Hiervoor zullen we meer aansluiten bij de landelijke standaarden die in ontwikkeling zijn.

Eventuele structurele toekenning en ophoging van de uitkering voor decentrale overheden om de capaciteit voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en/of extra aan te vragen planfinanciering kunnen bovenstaande bezuinigingen eventueel deels dempen.

04. Duurzame bereikbaarheid

Tabel 22 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Duurzame bereikbaarheid

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
04. Duurzame bereikbaarheid	-	2.040	2.533	2.533	2.532	2.532
Afschalen budget evaluatie taxibeleid	-	31	31	31	31	31
Beëindigen programmakosten touringcars	-	41	41	41	41	41

Bezuiniging innovatie Fiets	-	26	26	26	26	26
Middelen MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) structureel met 1 miljoen verlagen	-	1.029	1.029	1.029	1.029	1.029
Minder investeren in fietsbewegwijzering (temporiseren)	-	-	257	257	257	-
Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit	-	-	191	191	191	191
Niet verhogen bijdragen multimodaal verkeersmanagement	-	267	267	267	267	267
Stoppen met projectspecifieke beoordeling van verkeersplannen voor kleine projecten met weinig verkeershinder	-	103	103	103	103	103
Temporiseren voorbereiding Dom-tot-dam inclusief Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal)	-	213	257	257	257	-
Verminderen toekomstig budget Anders Reizen - programma mobiliteitsmanagement	-	-	-	-	-	514
Weesfietsen	-	331	331	331	331	331

Afschalen budget evaluatie taxibeleid: Afschalen van het taxibudget betreft het beperken (minimaal uitvoeren) van de toegezegde onderzoeken en maatregelen. De onderzoeken en maatregelen betreffen: a) Verbetering van de toetredingseisen b) Versterking van handhaving c) Verbetering van communicatie aan reizigers d) Onderzoek naar de gevolgen van de toename van ritten door platformbedrijven e) Aanpassing van de huidige taxiverordening.

Beëindigen programmakosten touringcars: Betreft structureel budget voor planontwikkeling en uitvoering van parkeerplekken voor touringcars rond de binnenstad. Inmiddels zijn de plekken gerealiseerd en betreft de inzet een beperkt aantal uren voor de nazorg.

Bezuiniging innovatie Fiets: De afgelopen jaren zijn verschillende proefprojecten uitgevoerd. Deze hebben geen doorbraken opgeleverd. Fietsers laten zich maar moeilijk sturen. Toch gaan we op kleine schaal door met innovatie. We stellen een bezuiniging voor omdat het met iets minder geld kan.

Middelen MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) structureel met 1 miljoen euro verlagen: Er liggen in deze VJN verschillende bezuinigingen voor op mobiliteitsinvesteringen. Vanwege de voorwaardelijkheid voor woningbouwopgave achten we het onwenselijk om daar op korte termijn nog meer op te bezuinigen. Er is wel ruimte om de middellange termijn te bezuinigen. We passen een kasschuif toe voor wat betreft de gereserveerde middelen voor de NRU (jaarlijks 1 miljoen euro), omdat op dit moment onzeker is of de investeringen op korte termijn noodzakelijk zijn. Mocht onze inzet toch resulteren in eerdere realisatie dan zal hier alsnog incidenteel geld voor vrij worden gemaakt. Hiertoe nemen we een risico op in het weerstandsvermogen.

Minder investeren in fietsbewegwijzering (temporiseren): Voor 2027-2029 geen extra budget programmeren voor investeringen in fietsbewegwijzering om deze te updaten. Deze maatregel is incidenteel en loopt tot en met 2029.

Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit: Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit (kaders, verkenningen, onderzoeken) t.b.v. investeringen. Op korte termijn gaat het daarbij om bijvoorbeeld: stoppen met uitwerken van stedelijke kaders voor het mobiliteitssysteem. Geen bijdrage leveren aan stedelijke kaders voor ruimtelijke ontwikkeling zowel stadsbreed, als voor gebiedsontwikkeling. Geen nieuwe verkenningen opstarten naar netwerkvraagstukken en stedelijke projecten (vergelijkbaar met NRU, MIRT-verkenning).

Niet verhogen bijdrage multimodaal verkeersmanagement: De regionale samenwerking richt zich op incidentmanagement en het instellen van regelscenario's voor verkeersmanagement bij evenementen, grote drukte of calamiteiten op de regionaal belangrijke wegen (voor Utrecht bijvoorbeeld de waterlinieweg & NRU). Het niet verhogen van de bijdrage – die in de Programmabegroting 2025 zit - betekent het bijstellen van de gewenste ambitie en terug te gaan naar het scenario basis op orde. Dit zou bijvoorbeeld kunnen resulteren in het minder goed beheren van de regiodesk tijdens minder drukke tijdstippen. Mocht er dan een calamiteit zijn, dan zal er minder snel gehandeld kunnen worden om deze af te handelen.

Stoppen met project specifieke beoordeling van verkeersplannen voor kleine projecten met weinig verkeershinder: Voor kleinere projecten met minder verkeershinder gaan we alleen de generieke voorwaarden voor tijdelijke verkeersmaatregelen van toepassing verklaren en geen projectspecifiek maatwerk leveren.

Temporiseren voorbereiding Dom-tot-dam inclusief Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal): We verlagen de budgetten tot een niveau waarop je alleen de voorbereidingen voor bepaalde delen van de Dom-tot-Dam fietsroute kan dekken. De voorbereiding van de gehele Dom-tot-Dam route stond gepland voor de periode 2025-2031. Dit leidt tot uitstel van realisatie: van 2035 naar 2043 (m.u.v. de Boorstraattunnel, die kan doorgaan conform planning). Deze maatregel is incidenteel en loopt tot en met 2029.

Nota Bene: Conform [amendement 153](#) met betrekking tot het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025, wordt vanuit het MPR een bedrag van 300.000 euro beschikbaar gesteld voor de voorbereidingsfase van de nieuwe fietsverbinding Demkabrug.

Verminderen toekomstig budget Anders Reizen: In het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) 2024 is besloten om investeringsruimte uit het MPB alvast te reserveren voor toekomstige investeringen voor mobiliteitsmanagement (stimuleren en sturen op vraag en gedrag binnen mobiliteit) vanaf 2030. Hier is structureel 1 miljoen euro beschikbaar voor gemaakt. Dit bedrag wordt dus vanaf 2030 gehalveerd. Er is voldoende tijd om komende jaren te prioriteren binnen dit budget. Deze maatregel gaat in vanaf 2030.

Weesfietsen: De gemeente houdt in elke wijk 2 keer per jaar een weesfietsenactie. Bij de eerste actie controleren we alle fietsen in een wijk, bij de tweede actie worden alleen de fietsen gecontroleerd op hotspot-locaties in de wijk. Deze tweede actie, op hotspot-locaties, gaan we door de bezuinigingsmaatregel niet meer uitvoeren.

05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Tabel 23 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	50	399	448	448	448	448
Beperken regie op de ondergrond	50	103	103	103	103	103
Geen advisering meer voor bodemenergie t.b.v. warmtetransitie	-	106	154	154	154	154
Minder speelruimte-scans Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte (GGIOR)	-	12	12	12	12	12
Stoppen herbestemmingsprofiel religieus erfgoed	-	35	35	35	35	35
Verminderen kennis- en collectiebeheer	-	24	24	24	24	24
Versoberen interne en externe dienstverlening primair proces Erfgoed	-	120	120	120	120	120

Beperken regie op de ondergrond: Met dit voorstel wordt de uitvoering van de beleidsnota Ondergrond beperkter uitgevoerd. Er is geen budget meer voor het ontwikkelen van oplossingen om knelpunten in de ondergrond te regisseren:

- niet meer los van projecten stimuleren van initiatiefnemers om in de ondergrond voor toekomstbestendige oplossingen te kiezen (bv verticaal ordenen)
- niet meer (mede)financieren van pilots in de ondergrond om meervoudig ruimtegebruik te stimuleren
- geen specifieke doorontwikkelingen binnen het 3D model om beter regie te kunnen voeren.

Geen advisering meer voor bodemenergie t.b.v. warmtetransitie: Geen extra advisering inhuren/onderzoeken doen over bodemenergie voor warmtetransitie. Bodemenergie gaat mee in de beleidsnota warmte van energie. Hier zou een uitvoeringsprogramma aan worden gekoppeld vanuit team Bodem en Ondergrond in 2025. Hier kan nu geen invulling meer aan worden gegeven.

Minder speelruimte-scans Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte (GGiOR): Speelruimtescans geven handvatten om het speelaanbod in de buurt te beoordelen. Voor de laatste 2 wijken wordt in 2025 een speelruimtescan gemaakt. Met deze bezuiniging wordt voor elke wijk 1x per 10 jaar een herhaling van de scan gemaakt in plaats van 1x per 5 jaar.

Stoppen herbestemmingsprofiel religieus erfgoed: Uw gemeenteraad heeft in 2019 een structureel budget gekoppeld aan de uitvoering van de Utrechtse visie religieus erfgoed. Dit budget is onder meer voor de ondersteuning van eigenaren van religieuze gebouwen bij herbestemming. Met deze bezuiniging wordt dit in de toekomst overgelaten aan de betreffende organisaties/eigenaren zelf.

Verminderen kennis- en collectiebeheer erfgoed: Het minder onder de aandacht brengen van erfgoed. Dit betekent: minder communicatie over erfgoed en verminderde bewustwording en betrokkenheid van inwoners bij het erfgoed in de leefomgeving.

Versoberen interne en externe dienstverlening primair proces Erfgoed: Stoppen met advisering aan in- en externe partijen op ruimtelijke ontwikkelingen die erfgoed betreffen. Dit betekent bijvoorbeeld minder dienstverlening aan initiatiefnemers, mogelijk meer afwijzen van vergunningaanvragen omdat er geen vooroverleg is geweest en lagere kwaliteit van projecten en ontwikkelingen in relatie tot cultureel erfgoed en omgevingskwaliteit.

06. Veilige stad

Tabel 24 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Aantrekkelijke, veilige stad

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
06. Veilige stad	-	131	131	131	131	131
Verminderen uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn we Samen 2.0	-	131	131	131	131	131

Verminderen uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn we Samen 2.0: Temporiseren beleid en uitvoering op tegengaan schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme en minder snel kunnen inspelen op actualiteiten (zoals omstreden sprekers, problematische instellingen, complexe persoonsgerichte aanpak). Bezuiniging opgevoerd aangezien minder inzet nodig is ten aanzien van problematisch gedrag (nav verandering situatie Al Fitrah).

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Tabel 25 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	-	875	875	875	875	875
Afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie	-	93	93	93	93	93
Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap	-	47	47	47	47	47
Herprioriteren, schrappen én gefaseerd uitvoeren van beleidsambities Werk & Inkomen	-	220	220	220	220	220
Reductie formatie uitvoering W&I (conform amandement 144)	-	515	515	515	515	515

Afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie: Stoppen met specifieke arbeidsmarktaanpak van de energietransitie. De afschaling raakt met name een platform dat werkgevers in de energietransitie kunnen gebruiken om nieuwe medewerkers te werven. De activiteiten die onder deze arbeidsmarktaanpak vallen, kunnen vanaf 2026 in afgeschaalde vorm worden ondergebracht bij de bestaande marktgroep Bouw en Techniek.

Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap: We kunnen daarmee minder doen om circulair ondernemerschap, circulaire arbeidsmarkt en ruimte voor circulaire bedrijvigheid te stimuleren en faciliteren. Ook zal er minder samenwerking tussen gemeente en bedrijven mogelijk zijn.

Herprioriteren, schrappen én gefaseerd uitvoeren van beleidsambities Werk & Inkomen: We gaan beleidsambities herprioriteren, passend bij het uitgangspunt van de uitvoering van dit thema: minder beleid, meer focus op uitvoering. We maken daarin de keuzes inzichtelijk. Een eerste prioritering is vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma van W&I. In de praktijk zal geen enkele doelgroep een grote impact ervaren.

Reductie formatie uitvoering W&I: Conform [amendement 144](#) komt de oorspronkelijke geplande hervormingsbezuiniging Verlagen re-integratiebudget van € 515.000 vanaf 2026 structureel te vervallen en wordt deze financieel gecompenseerd door een bedrag van € 515.000 vanaf 2026 structureel op te nemen voor Reductie fte uitvoering W&I.

10. Levendige en gezonde stad

Tabel 26 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Levendige en gezonde stad

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
10. Levendige en gezonde stad	-	490	518	518	518	518
Bezuiniging gezondheidsadvies en –beleid, gezondheidsonderzoek en efficiency	-	490	518	518	518	518

Bezuiniging gezondheidsadvies en –beleid, gezondheidsonderzoek en efficiëntie:

Verminderde strategische en tactische inzet op 'Health in all policies' door een bezuiniging op strategische en tactische rollen. Bij deze rollen gaat het om het – op basis van data, kennis en onderzoek – richten van werken aan gezondheid, inclusief advisering van andere afdelingen binnen de gemeente in hun werk aan gezond stedelijk leven.

11. Algemene middelen en overhead

Tabel 27 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Algemene middelen en overhead

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
11. Algemene middelen en overhead	-	118	118	118	118	118
Stoppen strategische onderzoeksadviesing publiek domein	-	118	118	118	118	118

Stoppen strategische onderzoeksadviesing publiek domein: Afbouwen van onderzoeksadviesing op diverse thema's (participatie, vertrouwen, maatschappelijke sensitiviteit, publieksdienstverlening, inwonerssignalen, communicatie) vanuit de basisdienstverlening voor O&A. Onderzoek op deze thema's kan tegen betaling wel doorgaan, zoals dat ook bij andere opdrachten gebeurd.

Meerdere programma's

Tabel 28 Scherper prioriteren in beleid en werk, voorstellen die vallen onder meerdere begrotingsprogramma's

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Meerdere programma's	2.170	3.352	4.268	4.768	5.268	4.768
Planningsoptimisme / onder-uitputting gemeentebreed (investerings en lopende budgetten)	2.170	2.768	3.568	4.068	4.568	4.068
Sturing in balans: van ontwikkel- naar realisatiekracht						
Maatschappelijke Ontwikkeling	-	585	700	700	700	700

Planningsoptimisme investeringen: De investeringen die in de begroting zijn opgenomen hebben optimisme in zich: zoals geconstateerd in de jaarstukken van de afgelopen jaren is oplevering van de investering meestal later dan gepland. Dit betekent dat er ten onrechte reserveringen worden gedaan voor middelen (kapitaallasten) die nog niet nodig zijn. In paragraaf 3.3 wordt nader ingegaan op de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven in het licht van het programma Grip op investeringen. Bij de Voorjaarsnota 2024 is al een verlaging van de kapitaallasten ingeboekt in het kader van reëel ramen. In het kader van de hervormingsbezuinigingen wordt een aanvullende besparing op de kapitaallasten vanaf 2025 voorgesteld. We zijn hierbij uitgegaan van een maximale variant met een hoog risico. Daarbij houden we rekening met een piek die afvlakt omdat vertraagde investeringen op een later moment wel tot kapitaallasten leiden.

Sturing in balans: van ontwikkel- naar realisatiekracht Maatschappelijke Ontwikkeling: De Hervormingen sociaal domein hebben veel inzet gevraagd op planvorming (strategie en beleid). De komende jaren verschuiven we onze focus verder naar de realisatie van de vastgestelde plannen. Dus ook meer naar de uitvoering van het beleid: de implementatie en realisatie komen centraal te staan in ons werk. Dit leidt tot een besparing in de formatie. Dit raakt de begrotingsprogramma's Passende ondersteuning en opvang, Kansrijk opgroeien en Levendige en gezonde stad.

Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties

Tabel 29 Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties	-1.025	-539	452	2.111	2.111	2.111
11. Algemene middelen en overhead	-1.000	-531	363	1.982	1.982	1.982
Meerdere programma's	-25	-8	89	129	129	129

We willen bedrijfsvoeringsfuncties centraliseren om daarmee niet alleen te besparen maar ook beter te kunnen sturen op prioriteiten en gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen en zo tevens de kwaliteit van de interne dienstverlening te kunnen verhogen. Het betreft hier in beginsel de functies IPM, Business Control en onderzoek.

Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken

Tabel 30 Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
01. Betrouwbare overheid	-	309	309	309	309	309
Differentiëren dienstverlening wijkbureaus	-	309	309	309	309	309
09. Kansrijk opgroeien	-	-	228	228	228	228
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	-	-	228	228	228	228
10. Levendige en gezonde stad	-	263	710	710	843	843
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	-	263	710	710	843	843
Eindtotaal	-	572	1.247	1.247	1.380	1.380

Differentiëren dienstverlening wijkbureaus: We bezuinigen op de dienstverlening in de wijkbureaus.

We kiezen voor differentiatie van onze inzet op drie kerntaken per wijk: a) aanspreekpunt voor Utrechters, b) helpen bij realiseren van ideeën en initiatieven en c) verbinden van buurtkennis met beleid, strategie en uitvoering- op basis van een inhoudelijk afwegingskader. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van Ongelijk investeren voor gelijke kansen. In sterke buurten doen we een stap terug en zijn we niet meer actief op alle kerntaken. Dit maatwerk biedt kansen om in specifieke andere buurten meer impact te maken. We groeien zo toe naar een minimum-, een basis- en een plusniveau

van onze dienstverlening.

Slim ruimtegebruik van panden in de stad: Met dit voorstel geven we uitvoering aan de ambitie uit het coalitieakkoord, de 'Ruimtelijke strategie Utrecht 2024' en het koersdocument 'Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen' tot meer efficiënt en meervoudig ruimtegebruik in de verdichtende stad. Dit doen we door Vastgoedorganisatie Utrecht / stadsbedrijven, gecontracteerde en gesubsidieerde partners (zorg, welzijn, onderwijs en sport) en onderwijsinstellingen en sportverenigingen (een taakstellende) opdracht te geven gezamenlijk op bestaande en nieuwe ruimten te zoeken naar een zo effectief en efficiënt mogelijk inzet van beschikbaar gestelde ruimten. Huurders reageren positief op het mogelijk maken en stimuleren van meervoudig ruimtegebruik. Ze zien kansen en hebben ideeën die nog nader uitgewerkt moeten worden of om een andere aanpak vragen. Aandachtspunten die zij meegeven zijn bijvoorbeeld de regeldruk bij aanvraag onderhuur, de investeringen die nodig kunnen zijn om onderhuur mogelijk te maken en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Met de uitkomsten van de peiling gaan we de komende maanden aan de slag.

Thema 5: Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners

Tabel 31 Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
10. Levendige en gezonde stad	-	257	206	154	154	154
Betaalbaarheid maatschappelijke voorzieningen	-	52	52	52	52	52
Versoberen wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	-	205	154	103	103	103

Betaalbaarheid maatschappelijke voorzieningen: Bij maatschappelijk vastgoedprojecten zullen we alleen aanvullende ambities meenemen als vóór de start van een project duidelijk is dat er extra geld voor ambities beschikbaar is. Hiermee voorkomen we dat er onnodige capaciteit wordt ingezet om extra ambities in een project mee te nemen.

Versoberen wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone: De bouw van de wijk loopt vertraging op, waardoor de oplevering van het wijkcultuurhuis opschuift naar eind 2028. Aangezien de oplevering al eerder gepland stond, levert dit een incidentele vrijval op in de jaren 2026 en 2027 van 350.000 euro. Daarnaast boeken we een structurele versoberingstaakstelling in van 100.000 euro. Hier zal rekening mee moeten worden gehouden in de ontwerpfasen van het wijkcultuurhuis. Te denken valt bijvoorbeeld aan een versoberde losse inrichting en theatertechniek. De uitwerking hiervan zal in afstemming met Kanaal030 zijn die reeds is aangewezen als beoogd exploitant.

Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies

Tabel 32 Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
06. Veilige stad	-	1.279	79	79	79	79
Veiligheidsregio Utrecht: overschot 2024 inzetten ter dekking van knelpunt VRU	-	1.200	-	-	-	-
Verlagen bijdragen aan subsidie politiekeurmerk Veilig Wonen	-	79	79	79	79	79
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	85	154	154	154	154	154
Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators	35	103	103	103	103	103
Stoppen subsidie aan Stichting USP (Utrecht Science Park)	50	51	51	51	51	51
Eindtotaal	85	1.433	233	233	233	233

06. Veilige stad

Veiligheidsregio Utrecht: In paragraaf 2.4 is melding gemaakt van een knelpunt met betrekking tot de VRU op basis van de kadernota voor het jaar 2026 van 1,2 miljoen euro. De verwachting is dat dit incidenteel kan worden opgevangen met het aandeel van de gemeente Utrecht in het positieve jaarrekeningresultaat van de VRU over 2024. Voor de jaren daarna wordt ingezet op bijsturing op de begroting van de VRU.

Verlagen bijdragen aan subsidie politiekeurmerk Veilig Wonen: Deze subsidieregeling is bedoeld om eigenaren van woningen en appartementen voorzieningen aan te laten brengen aan hun woning om de kans op inbraak te reduceren. Laatste jaren zijn woninginbraakcijfers gedaald (2019: 925; 2023: 512) en worden nieuwe woningen altijd opgeleverd met gecertificeerd hang- en sluitwerk.

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators: Mede i.v.m. het stoppen van de Dutch Game Garden (DGG) richten we de ondersteuning van startups en scale-ups doelmatiger in. Dit kan binnen de bestaande subsidie, mede door het wegvallen van de subsidie aan DGG. Zo ontstaat ruimte om een deel van het subsidiebudget op te voeren als hervormingsbezuiniging.

Stoppen subsidie aan Stichting USP (Utrecht Science Park): Hiermee wordt USP gelijk getrokken met andere belangrijke werklocaties de stad, die ook geen subsidie krijgen. De bijdrage van de gemeente betrof tot nu toe 5% van de begroting.

Thema 7: Verdienvermogen benutten

Tabel 33 Verdienvermogen benutten

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
04. Duurzame bereikbaarheid	-	257	257	257	257	257
Plankosten Merwedelijk dekken uit spaarbedragen OV-schaalsprong	-	257	257	257	257	257
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	-	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Verpakkingsafvalheffing	-	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	148	332	491	714	954	1.212
Ontkoppeling budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting	148	332	491	714	954	1.212
10. Levendige en gezonde stad	28	555	1.106	1.645	1.675	1.675
Commerciële verhuur	-10	470	970	1.470	1.500	1.500
Private financiering Culturele zaken	38	85	136	175	175	175
Meerdere programma's	-100	70	93	116	139	139
Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven	-100	70	93	116	139	139
Eindtotaal	76	4.214	4.946	5.732	6.025	6.283

04. Duurzame bereikbaarheid

Plankosten Merwedelijk dekken uit spaarbedragen OV-schaalsprong: Het voorstel is om de plankosten MIRT-verkenning te bekostigen uit spaarbedrag OV-schaalsprong (geprogrammeerd investeringsbudget bereikbaarheid) i.p.v. het jaarlijkse beleidsbudget.

05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Verpakkingsafvalheffing: De regelgeving voor de bijdrage van de verpakkingindustrie in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor onder andere zwerfafval, is nog niet volledig afgerond. De wet is ingegaan per 2023 maar de nadere invulling is nog in consultatie. De exacte hoogte van het toe te kennen bedrag is nog niet definitief en het is niet duidelijk of er mogelijk aanvullende voorwaarden worden gesteld aan de besteding van de middelen. Er was echter voldoende zekerheid over de regeling om de bedragen in de Programmabegroting 2025 mee te nemen. De inkomsten zijn in de Programmabegroting 2025 ondergebracht in de egaliseringsreserve afvalstoffenheffing. Dit sluit aan op de doelstelling van deze SUP-heffing (Single Use Plastic): zorgdragen voor het verminderen van zwerfafval in de openbare ruimte. De inkomsten komen vanuit de verpakkingindustrie, die in de internetconsultatie aandringen op een striktere koppeling tussen de SUP-middelen en de besteding daarvan in de regeling vast wil laten leggen. De kosten die wij voor het schoonhouden van de openbare ruimte maken, worden nu deels toegerekend aan het tarief afvalstoffenheffing (38%) en rioolheffing (28,6%). De 33,4% resterende kosten komen ten laste van de algemene middelen. Dit rechtvaardigt onze keuze om de structurele baten uit de verpakkingsafvalheffing in deze voorjaarsnota, als de invulling van de hervormingen en bezuinigingen, vanaf 2026 in te zetten voor de algemene middelen.

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Ontkoppeling budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting: Het gemeentelijke budget voor een aantrekkelijke stad voor bezoekers en evenementen koppelen we niet langer aan de opbrengst van de toeristenbelasting. Voorheen kwam van de opbrengst van de toeristenbelasting de helft tot 5% van de overnachtingsprijs ten gunste van uitgaven voor een aantrekkelijke stad voor bezoekers en evenementen. Het in de Programmabegroting 2025 opgenomen bedrag dat ten laste van de toeristenbelasting beschikbaar is gesteld voor een aantrekkelijke stad wordt een vast bedrag dat jaarlijks op reguliere wijze wordt geïndexeerd.

10. Levendige en gezonde stad

Commerciële verhuur: We werken mogelijkheden uit om een deel van ons vastgoed, bijvoorbeeld wanneer dit geen maatschappelijke invulling heeft, te verhuren aan commerciële partijen. Dit om de opbrengsten van ons vastgoed te verhogen. Hierbij wordt o.a. gekeken naar beschikbaar vastgoed, lopende contracten, gebiedsvisies en pandverkenningen. Hiervoor is een peiling uitgezet onder 280 huurders. Huurders reageren positief op het mogelijk maken en stimuleren van meervoudig ruimtegebruik en commerciële verhuur. Ze zien kansen en hebben ideeën die nog nader uitgewerkt moeten worden of om een andere aanpak vragen. Met de uitkomsten van de peiling gaan we de komende maanden aan de slag. Daarbij maken we gebruik van de ervaringen die we hebben met de combinatie van maatschappelijke en commerciële verhuur, zoals bij Magazijn De Zon.

Private financiering Culturele zaken: Dit voorstel is een lopend initiatief om externe financiering te organiseren voor culturele activiteiten. Hierover is op 1 oktober raadsbrief 'Verkenning publiek-private samenwerking in de cultuursector' (Kenmerk: 12730610) verstuurd.

Meerdere programma's

Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven: In dit voorstel onderzoeken we het aantrekken van capaciteit om meer gestructureerd na te gaan of we maximaal gebruik maken van subsidiemogelijkheden. Het achterliggende idee is dat er op provinciaal, nationaal en Europees niveau subsidiemogelijkheden bestaan die de gemeente onvoldoende benut. Bij de uitwerking van dit voorstel wordt ook gekeken naar de verplichtingen die horen bij een dergelijke aanvraag, zoals administratieve verplichtingen.

Bijlage 3 | Hervormingen en bezuinigingen: afgevalen maatregelen

Er is in de organisatie een brede uitvraag gedaan naar bezuinigingsmaatregelen. Hierdoor zijn ook maatregelen op tafel gekomen die (deels) niet worden voorgesteld. Hieronder staat een totaal tabel en daaronder een toelichting op de maatregelen die zijn afgevalen. In het proces afgelopen maanden zijn ook diverse ideeën gepasseerd die zijn vervangen of bleken nodig voor het afdekken van andere knelpunten (bv verhogen inkomsten parkeren of leges erfgoed). Die zijn niet in de tabel opgenomen.

Tabel 34 afgevalen maatregelen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel	Toelichting
01. Betrouwbare overheid	0	777	877	877	877	877	
Bezuinigen formatie bij burgerzaken	0	182	182	182	182	182	Extra t.o.v. voorstel bijlage 2
Differentiëren dienstverlening wijkbureaus	0	500	600	600	600	600	Extra t.o.v. voorstel bijlage 2
Initiatievenfonds	0	95	95	95	95	95	
Voorstel griffie						PM	
02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	136	136	136	136	136	
Afschaffen beroepvoorrang in de huisvestingsverordening	0	136	136	136	136	136	
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	62	1.036	1.236	1.536	1.736	1.736	
Focus plekken grootste hittestress (investeringen)	0	200	200	200	200	200	
Focus plekken grootste hittestress (verminderen andere beleidsinzet)	0	130	130	130	130	130	
Kwaliteit openbare ruimte	0	500	700	1.000	1.200	1.200	
Opheffen subsidieregeling publieksbereik Erfgoed	0	82	82	82	82	82	
Openbare Ruimte, Klimaat en Groen (ORKG) Minder adviseren m.b.t. duurzaamheid	62	124	124	124	124	124	
06. Veilige stad	0	1.063	1.276	1.276	1.276	1.276	
Aanpak hoogrisico personen beleid en uitvoering / Veiligheid en Zorg	0	114	227	227	227	227	
Halveren flexteam	0	398	398	398	398	398	
Projectmanager Grenzen Stellen Perspectief Bieden ondermijning/vastgoed	0	40	40	40	40	40	
Wijkveiligheid	0	100	199	199	199	199	
Middelen Oude Zandpad	0	275	275	275	275	275	
Adviseur bestuurlijke zaken / strategische advisering	0	137	137	137	137	137	
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	0	1.494	1.862	1.862	1.862	1.862	
Stoppen met verantwoording via actieagenda Utrechtse economie	0	37	37	37	37	37	
Stoppen met beleidsadvies werklocaties U10	0	0	23	23	23	23	
Meer focus op de ontwikkelrichting in economisch beleid	0	92	92	92	92	92	
Stoppen met coördinatie stimuleren Impact ondernemen	0	85	110	110	110	110	
Reductie fte uitvoering W&I	0	1.280	1.600	1.600	1.600	1.600	
09. Kansrijk opgroeien	0	300	300	300	300	300	
Bovenwettelijke eisen aan schoolpleinen schrappen	0	300	300	300	300	300	
10. Levendige en gezonde stad	0	2.716	2.766	2.766	1.466	1.466	
Bezuiniging JGZ	0	398	448	448	448	448	
Bezuiniging zorg kwetsbare volwassenen	0	968	968	968	968	968	
Verkoop vastgoed	0	1.300	1.300	1.300	0	0	

Verbonden partijen GGDrU	0	50	50	50	50	50
11. Algemene middelen en overhead	-200	767	1.018	1.093	1.093	1.093

01. Betrouwbare overheid

Bezuinigen formatie bij burgerzaken: Er is wel bezuinigd door efficiëntiemaatregelen toe te passen. Er is niet gekozen voor de extra bezuiniging die leidt tot reductie van openstelling van balies bij burgerzaken. De wachttijden voor bewoners aan de balies zouden hierdoor oplopen en dat is niet wenselijk.

Differentiëren dienstverlening wijkbureaus: Er is gekeken naar het sterk verminderen van onze dienstverlening in de wijk, waaronder het sluiten van wijkbureaus met bijbehorende inloopmogelijkheden. Hiervoor is niet gekozen in verband met te grote impact voor de stad. Met de bezuiniging die resteert differentiëren we onze dienstverlening per wijk, maar blijven inloopmogelijkheden in alle wijken voor inwoners mogelijk. Dat organiseren we nabij bewoners, passend bij de buurt en op plekken waar bewoners van nature al komen.

Initiatievenfonds: Er zou bij een besparing opnieuw minder geld gaan naar het Initiatievenfonds, boven op de bezuiniging uit de Voorjaarsnota 2024. Hiervoor is niet gekozen in verband met een te grote impact voor de stad.

Voorstel griffie: Dit is aan de Raad.

02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Afschaffen beroepvoorrang in de huisvestingsverordening: Het doel van de voorrang is om vitale beroepsgroepen (politie, zorg, onderwijs, kinderopvang en vrijwillige brandweer) in de stad te houden of te krijgen. Zonder voorrang is de wachttijd voor hen even lang als de wachttijd voor andere woningzoekenden. Dit voorstel wordt niet voorgesteld te bezuinigen in verband met te grote impact voor de stad.

05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Opheffen subsidieregeling publieksbereik Erfgoed: De regeling vormt de financiële basis voor de organisatie van Open Monumentendag in Utrecht en de openstelling van Utrechtse binnenstad kerken door Kerken Kijken Utrecht. Zonder deze subsidie kunnen deze activiteiten niet meer plaatsvinden. De regeling ondersteunt ook activiteitenprogramma's van de historische verenigingen Oud-Utrecht en Vleuten-De Meern zoals de Nacht van de Utrechtse Geschiedenis. Ook Stichting Ondergronds Domein (DOMunder) wil vanaf 2026 aanspraak maken op deze subsidieregeling voor de organisatie van een educatief activiteitenprogramma.

Focus plekken grootste hittestress (verminderen andere beleidsinzet): De maatregel zou betekenen dat de inzet op regionale samenwerking afneemt. En dat er minder beleidsontwikkeling is voor de vergroening en de recreatie in wijken waar dat minder hard nodig is. Ook zou dit betekenen dat we niet meer zouden inzetten op nieuwe locaties voor sanitaire voorzieningen zolang daar geen investeringsbudget voor is. Hiervoor kiezen we niet omdat dit een te grote impact heeft op de toekomstige leefbaarheid van de stad.

Focus plekken grootste hittestress (investeringen): De maatregel betreft besparen op investeringen in de vergroening van openbare ruimte, in wijken met een hogere SES en minder hittestress, zoals Hoograven, het energielandschap Rijnenburg en Lunetten (park). Hiervoor kiezen we niet omdat dit een te grote impact heeft op de toekomstige leefbaarheid van de stad.

Minder adviseren m.b.t. duurzaamheid: Er was een voorstel ingediend om te besparen op duurzame advisering door de afdeling Openbare Ruimte, Klimaat en Groen. Hierbij zou werk worden herverdeeld over 5 collega's. Hiervoor is niet gekozen, om de werkdruk niet te hoog op te laten lopen en voldoende capaciteit te houden voor duurzaamheid.

Kwaliteit openbare ruimte: De maatregel betekent verminderen van het onderhoud in de openbare ruimte door terugbrengen van het dagelijks onderhoud. Hiervoor is een alternatief voorstel doorgevoerd binnen deze portefeuille, namelijk door de baten die zijn ontstaan door de verpakkingafvalheffing in te zetten voor het financiële beeld van deze voorjaarsnota.

06. Veilige stad

We hebben onderstaande voorstellen voorgelegd aan de politie en het OM. Zij hebben aangegeven dat het stoppen van deze gemeentelijke inzet ongewenste impact heeft op de veiligheid in de stad. Meest belangrijk vanuit perspectief van de politie is dat (preventieve) maatregelen, gericht op het voorkomen van afglijden naar de criminaliteit (doorbreken criminele carrières) en het voorkomen van de toename van overlast/criminaliteit in de wijk, behouden blijven. Van die maatregelen heeft de stad op termijn profijt. Daarmee komen we (uiteindelijk) beter aan de voorkant van de problematiek. Dit is een van de belangrijkste redenen dat onderstaande voorstellen niet zijn doorgevoerd.

Aanpak hoog risico personen beleid en uitvoering / Veiligheid en Zorg: Minder snel kunnen inspelen op actualiteiten zoals situaties met hoog-risicopersonen, personen met onbegrepen gedrag en hoge veiligheidsrisico's. Verder minder groepsscans en minder individuele persoonsgerichte aanpakken (zoals PGA-voetbal en hotspotlocaties (bijv. Bollendak, Lucasbolwerk, OPG-terrein).

Adviseur bestuurlijke zaken/strategische advisering: Dit is de functie strategisch adviseur waarin de functie van Adviseur Bestuurlijke Zaken is vervlochten. Dit betekent verminderde (flexibele en breed inzetbare) capaciteit voor coördinatie, advisering en bestuurlijke ondersteuning op strategische vraagstukken op veiligheidsgebied (zowel landelijk, regionaal, in G4-verband en in driehoeksoverleg). Dit leidt ook tot minder snel kunnen inspelen op actualiteiten, minder inzet op brede dossiers (qua thematiek en scope, zoals weerbaarheid, politiecapaciteit, gegevens- en informatiedeling, regie en innovatie (zoals AI)), minder lobby, minder extern geld(werving).

Halveren flexteam: Het flexteam Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte wordt nu ingezet bij maatschappelijke onrust of incidenten in Utrecht. Voorbeelden hiervan zijn de overlast bij Bollendak, Lucasbolwerk, Lepelenburg, Maximapark en inzet bij incidenten. Bij het voorstel om dit team te halveren zou er uiteraard minder flexibele inzet bij maatschappelijke onrust beschikbaar zijn.

Middelen Oude Zandpad: Indien hierop wordt bezuinigd is er geen budget meer voor handhaving proeftuinen voor nieuwe sekswerk locaties. Indien het aantal locaties voor sekswerk niet wordt uitgebreid is het resterende bedrag voldoende om de inspecties uit te voeren voor de huidige locaties, inclusief proeftuin. Indien het aantal locaties in de komende jaren wel wordt uitgebreid dan zouden er geen middelen beschikbaar zijn om toezicht te houden.

Projectmanager Grenzen Stellen Perspectief Bieden ondermijning/vastgoed: Denk daarbij bijv. aan verminderde capaciteit voor projecten op het thema ondermijning/ vastgoed: zoals crimineel gebruik van panden (witwaspraktijken, stashplek voor drugs, illegale werkzaamheden (denk aan uitbuiting)).

Wijkveiligheid: Verminderen van uitvoerende capaciteit in de wijken op het gebied van openbare orde en veiligheid. Denk hierbij aan aanpak van (hotspots van) overlast, vormen/beheren van netwerken in de wijken, afhandeling van ernstige incidenten).

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Op onderstaande voorstellen wordt niet voorgesteld te bezuinigen in verband met te grote impact voor de stad:

Meer focus op de ontwikkelrichting in economisch beleid: Door heroverweging kan het zwaartepunt van de afdeling economie meer komen te liggen bij de ontwikkelrichtingen van duurzame, toekomstbestendige economie met maatschappelijke meerwaarde. In specifieke casussen zal Economie niet altijd een advies kunnen geven. Afhankelijk waar de korting valt, kan dit gaan om individuele gebiedscasussen in (toezicht en handhaving bij) horeca, hotels, of evenementen.

Stoppen met beleidsadvies werklocaties U10: Minder inzet op regionale samenwerking op werklocaties in U10. Concreet betekent dit dat de gemeente Utrecht stopt met de financiering van de personeelslasten voor een gezamenlijke beleidsmedewerker van U10. Als hierop toch zou worden bezuinigd zou dit tot gevolg kunnen hebben dat er minder begrip is voor gemeentelijke ruimtelijk-economische keuzes bij regiopartners waardoor besluitvormingsprocessen langer duren. En de gemeente toont zich richting U10 een minder betrouwbare partner door niet meer een deel van de kosten van een gezamenlijke medewerker op zich te nemen.

Stoppen met coördinatie stimuleren “Impact ondernemen”: Opheffen centrale plek waar ondernemers met hun vragen terecht kunnen. We beperken ons daarmee tot gerichte acties/projecten vanuit afdeling Economie voor deze doelgroep. Concreet zou dit betekenen: geen campagnes om impact ondernemers onder de aandacht te brengen, geen bijeenkomsten waarin impact first en impact second ondernemers bij elkaar komen en van elkaar leren om stappen te maken richting een toekomstbestendige economie en geen coördinatie op het ondersteunen van deze doelgroep vanuit verschillende gemeentelijke afdelingen. Dit raakt uiteindelijk kwetsbare inwoners in het aantal leer-werkplekken voor mensen met afstand tot arbeidsmarkt, daarom is ervoor gekozen deze niet door te voeren.

Stoppen met verantwoording via actieagenda Utrechtse economie: Stoppen met de jaarlijkse voortgangsrapportage op de Actieagenda. De sturing en verantwoording gaat via de bestaande stromen zoals de Programmabegroting verlopen. Deze afspraken zijn gemaakt met de raad, om op doelmatiger en beter gebundelde wijze verantwoording af te leggen over programma Werken voor Iedereen/EZ. Dit was één van de aanbevelingen in het Rekenkamer-rapport. Er wordt n.a.v. nieuw beleid vanaf 2027 verwacht dat de verantwoording verder verbeterd wordt; dat kan als ‘oud voor nieuw’, dus verantwoorden via actieagenda voor beleidsbreed sturen en verantwoorden.

Werk & Inkomen: reductie fte uitvoering: Het grootste efficiëntievoorstel dat was aangeleverd is de verlaging van de formatie van Werk en Inkomen met 18 fte, waarvan 7,5 fte zou worden ingevuld door verzuimreductie. Het reduceren van het personeelsbestand leidt tot het herinrichten van teams c.q. werkzaamheden. Deze zijn niet doorgevoerd, omdat deze maatregelen te veel risico veroorzaken voor

de dienstverlening aan kwetsbare inwoners in de stad. Werk en Inkomen blijft onverkort werken aan de reductie van verzuim, passend bij de gemeentebrede ambitie.

09. Kansrijk opgroeien

Bovenwettelijke eisen aan schoolpleinen schrappen: We kiezen er niet voor om bovenwettelijke eisen aan schoolpleinen te schrappen. Hier is niet voor gekozen omdat dit een te grote impact heeft op de stad. Er is ook breder gekeken naar mogelijkheden voor sober(der) bouwen. De conclusie is dat het meest bespaard kan worden uit reëel ramen. Bij de Voorjaarsnota 2024 zijn hier al forse bedragen voor ingeleverd. Een jaarlijkse actualisatie hierin kan mogelijk leiden tot verdere bijstellingen. Die worden onderdeel van het voorstel planningsoptimisme. Wel is een voorstel dat bij maatschappelijk vastgoedprojecten we alleen aanvullende ambities meenemen als vóór de start van een project duidelijk is dat er extra geld voor ambities beschikbaar is.

10. Levendige en gezonde stad

Bezuiniging zorg kwetsbare volwassenen: de overweging was om twee grote programma's geheel weg te bezuinigen, namelijk SOA/PREP en Sekswerk. Wij achten de gevolgen voor de stad hiervan te groot. Wel is een besparing doorgevoerd op strategische en tactische capaciteit gericht op doorwerking van gezondheidsvraagstukken in breder gemeentelijk beleid. Dat kan zonder grote gevolgen voor de stad. Zie daarvoor de uitwerking in bijlage 2.

Bezuiniging Jeugdgezondheidszorg: Het voorstel dat hierover op tafel lag gaat om een bezuiniging op de uitvoering van jeugdgezondheidszorg in de stad, via bijvoorbeeld preventieve programma's of de collectieve aanpak. Dit gaat in tegen onze visie om juist te investeren in de jeugd en aan de 'voorkant' om kosten later en/of elders (bijvoorbeeld bij scholen of huisartsen) te voorkomen.

Verkoop vastgoed: Door verkoop van vastgoed dat nu en in de toekomst niet (meer) bijdraagt aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen kunnen éénmalige opbrengsten door verkoop worden gerealiseerd. Door motie 315 is al een groot deel van onze verkoopbare panden geïnventariseerd. Er is niet voor gekozen nog meer vastgoed te verkopen. Dit levert sowieso alleen maar incidenteel geld op en beperkt de toekomstige mogelijkheden voor de gemeente om hier alsnog gebruik van te maken. Bij eventuele leegstand zal wel worden gekeken naar mogelijkheden voor maatschappelijke of commerciële verhuur.

Verbonden partijen GGDru: De maatregel: Lagere afdracht aan GGDru is niet voorgelegd om door te voeren omdat er vanuit het Rijk al fors wordt gekort en verdere korting onverantwoord is.

11. Algemene middelen en overhead

Er zijn verschillende uitgewerkte hervormingsbezuinigingsmaatregelen op bedrijfsvoering afgevalen of vervangen. Van deze voorstellen is het risico te groot dat de ondergrens van een vitale organisatie wordt geraakt. Of dat bij bepaalde voorstellen op korte termijn minimale besparingen worden gerealiseerd die door de hierdoor gecreëerde inefficiëntie op langere termijn juist tot kostenverhoging leiden. Voorbeelden hiervan zijn:

- Innovatieprojecten en onderzoeksadvisering met betrekking tot gemeentelijke artificial intelligence toepassingen. Hiervoor is niet gekozen, omdat juist het blijven investeren in deze kennisontwikkeling in de toekomst ook kan bijdragen aan verdere besparingen.
- Prioriteren op het realiseren van compliance op wettelijke kaders Archiefwet en AVG, omdat we dan niet meer compliant zijn.
- Besparingen op financiën en juridische zaken zijn beperkt doorgevoerd, omdat bij financiën een forse opgave ligt t.a.v. basis op orde en voor juridische zaken zijn op andere plekken in de organisatie al bezuinigingen doorgevoerd. De juridische functie zou anders door het ijs zakken.
- Het sluiten van het stadskantoor vanaf de 6e etage op vrijdagen levert relatief gezien een beperkte bezuiniging op. Het effect op de spreiding van werk(druk) is daarentegen groot en niet wenselijk.

Bijlage 4 | Eerste monitor hervormingen en bezuinigingen (voortgang t/m 2024)

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 hebben we uw raad toegezegd om een monitor in te richten waarmee de voortgang van drie trajecten wordt gevolgd:

1. Hervormingen sociaal domein
2. Bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024
3. Hervormingsbezuinigingen

In de programmabegroting 2025 hebben we dit concreet gemaakt, waarbij is aangegeven dat de insteek van de monitor primair financieel is: beoogd en gerealiseerd bezuinigingsbedrag. De voortgang wordt gevisualiseerd met een stoplichtrapportage. Bij afwijkingen zal naast de financiën, ook tijd en kwaliteit/inhoud worden toegelicht: wat de oorzaak is van de afwijking, de gevolgen (inhoudelijke effecten) en getroffen maatregelen. Daarmee komen we tegemoet aan [motie 98/2025](#) over de visualisatie van voortgang en samenhang van de hervormingen sociaal domein.

De monitor is een tijdelijke aanvulling op de begrotingscyclus om een integraal overzicht van de voortgang van alle bezuinigingen in de eerste twee jaar na besluitvorming te hebben. De monitor voegen we twee keer per jaar bij als bijlage bij de Jaarrekening en Tweede Bestuursrapportage. Deze eerste monitor voegen we eenmalig toe aan de Voorjaarsnota 2025/ Eerste Bestuursrapportage. Hierin kijken we terug op het jaar 2024. Daarom zal dit een beperkte monitor zijn met uitsluitend de bezuinigingsmaatregelen die betrekking hebben op het jaar 2024. In de volgende rapportages neemt de omvang van het maatregelenpakket toe. Daardoor kan de presentatievorm aangepast worden omwille van een overzichtelijke weergave.

Naast de bovengenoemde drie trajecten willen we ook de voortgang van de gerelateerde maatregelen opnemen in de monitor, namelijk de bijbehorende reserves hervormingsbezuinigingen en personele frictiekosten en de lastenverzwaringen uit de Voorjaarsnota 2024 bij de toeristenbelasting, de onroerende zaakbelasting en bruggen- en havengelden. Deze maatregelen gaan in vanaf 2025 en zijn derhalve niet opgenomen in deze eerste monitor. Verder hanteren we voor de hervormingsbezuinigingen het abstractieniveau dat ook in de Voorjaarsnota wordt gebruikt, zodat alle maatregelen herkenbaar en herleidbaar zijn naar de besluitvorming in de gemeenteraad. De voortgang op de bedrijfsvoeringsmaatregelen wordt alleen met de concerndirectie gedeeld, omdat hier niet expliciet over is besloten in de Voorjaarsnota en deze maatregelen vallen binnen het domein van de directie.

We hanteren onderstaande stoplichtenmodel voor de monitor. Daar waar sprake is van een afwijking wordt deze per maatregel toegelicht.

Kleur	Betekenis
	Afwijking minder dan 5%
	Afwijking tussen de 5 en 10%
	Afwijking groter dan 10%

1.1 Hervormingen sociaal domein

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Passende ondersteuning en opvang of Kansrijk opgroeien		
Doelstelling	- Versterken veerkracht - Buurtteams - Specialistische jeugdhulp - Jeugdbescherming		
Maatregel	Taakstelling Jeugdwet	3.125.000	2.771.000

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Passende ondersteuning en opvang		
Doelstelling	Passende aanvullende zorg		

Maatregel	Taakstelling Wmo	2.000.000	2.000.000
-----------	------------------	-----------	-----------

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Kansrijk Opgroeien		
Doelstelling	Leerlingenvervoer		
Maatregel	Taakstelling Leerlingenvervoer	545.000	545.000

1.2 Bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Aantrekkelijke en groene leefomgeving & erfgoed		
Doelstelling	Leefomgeving en ondergrond		
Maatregel	Geen structurele middelen beschikbaar houden voor Bodem	500.000	500.000
	Minder beleid opstellen voor lood en bodembiodiversiteit	30.000	30.000
	Minder beleids- en onderzoekscapaciteit Gezond Leefklimaat	172.000	172.000

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Duurzame bereikbaarheid		
Doelstelling	Duurzame vervoersmiddelen		
Maatregel	Temporiseren mobiliteitsbeleid	545.000	174.000

Toelichting:

In de [Voorjaarsnota 2024](#) is besloten om het mobiliteitsbeleid te temporiseren. Houdt in het temporiseren van het opstellen, actualiseren en uitwerken van mobiliteitsbeleid, zoals de spooragenda, ov-netwerkperspectief, het wiel met spaken en ontsluiting van nieuwe woningbouwlocaties. We zorgen dat de basis op orde is en besparen op de uitvoeringskosten. Hoewel deze taakstelling in 2024 effect sorteert, is deze niet volledig gerealiseerd. Hierdoor is er een tekort van 371.000 euro. In 2025 benoemen we aanvullende maatregelen, de verwachting is dat we de taakstelling in 2025 daarmee realiseren.

Er is getemporeerd door de capaciteit op de opgavebrede programmasturing te verminderen. Daarnaast zijn we selectiever geweest ten aanzien van integraal adviseren op het raakvlak van duurzame mobiliteit, gebiedsontwikkeling en andere organisatieonderdelen. Dit doen we door zo veel mogelijk 'in één keer goed' te adviseren. Niet gerealiseerd is het stoppen van de inzet van de coördinator die zorgdraagt voor voorbereiding inhoudelijke en advisering bestuurlijke afstemming van mobiliteitsdossiers binnen de G4. Voortschrijdend inzicht heeft ertoe geleid deze maatregel te schrappen. Mede vanwege een complexe organisatiesituatie is het minder adviseren over raakvlak Thema Duurzame Mobiliteit en Gebiedsontwikkeling en minder inzet op project-overstijgende advisering OV maar deels gerealiseerd.

Daarnaast hebben we in 2024 ontwikkelingen in gang gezet die nog niet tot substantiële bezuinigingen leiden, maar wel effect sorteren in 2025. Zo gaan we de kosten die samenhangen met het actualiseren van het verkeersmodel niet meer afzonderlijk bekostigen, maar verrekenen met de projecten waarvoor het verkeersmodel wordt ingezet. Dit resulteert in betere bewustwording van de (hogere) kosten en (omdat investeringsbudget van projecten gelijk blijft) minder frequente toepassing van verkeersmodel. Het resultaat hiervan is, tezamen met de resultaten van de aanvullende maatregelen, zijn naar verwachting voldoende om het in 2025 te besparen bezuinigingsbedrag (719.000 euro) te realiseren.

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Levendige en gezonde stad		
Doelstelling	Volksgesondheid		
Maatregel	Stoppen inzet op (vecht)scheidingen	100.000	100.000

Toelichting:

Geen bijzonderheden voor 2024. Voor 2025 en 2026 is de bezuiniging teruggedraaid middels amendement A127.

<i>Bedragen x €</i>		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Ontwikkelen en wonen voor iedereen		
Doelstelling	<i>Stedelijke omgeving</i>		
Maatregel	Meerwaardeafdrachten na Stop de verkoop	1.000.000	1.000.000

<i>Bedragen x €</i>		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid		
Doelstelling	<i>Werken en re-integreren</i>		
Maatregel	Invulling basisbanen via ontwikkelbanen UW	300.000	300.000
	Schrappen 1000 banen	80.000	80.000

1.3 Reserves behorend bij bezuinigingen

Reserve	Oorspronkelijke omvang	Beschikbaar per 31-12-2024
Implementatie hervormingsbezuinigingen: (= organisatiekosten, voorbereidingskosten bezuinigingsvoorstellen, onderzoeken, communicatie)	2,5 miljoen euro	1,9 miljoen euro
Friciekosten (= personele frictiekosten in ambtelijke organisatie door bezuinigingen)	5 miljoen euro	5 miljoen euro

Deel 2 | Eerste bestuursrapportage 2025

5. Inleiding

De begrotingscyclus stelt de raad in staat om invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende taak. Met deze Eerste bestuursrapportage 2025 informeren wij u over actuele ontwikkelingen en de verwachte afwijkingen in de (financiële) uitvoering van de beleidsvoornemens ten opzichte van de actuele Programmabegroting 2025.

Samenvattend financieel beeld Eerste bestuursrapportage 2025

In deze Eerste bestuursrapportage wordt het effect vertaald van actuele ontwikkelingen die betrekking hebben op het bijstellen van de Programmabegroting 2025 en financieel neutraal zijn. Het grootste deel van de actuele ontwikkelingen zijn onderdeel van de Voorjaarsnota 2025, hierin zijn de knelpunten, de bijstelling van de ambities en de meerjarige doorkijk opgenomen. Voor deze rapportage voorzien we geen majeure ontwikkelingen. Dit betekent dat de Eerste bestuursrapportage geen financieel resultaat heeft.

Hoofdlijn ontwikkelingen

Majeure ontwikkelingen en majeure bijstellingen (H6)

Onderscheid wordt gemaakt tussen majeure ontwikkelingen en majeure bijstellingen. In de Eerste bestuursrapportage 2025 voorzien we geen majeure ontwikkeling of majeure bijstelling.

Overige Ontwikkelingen

Over 2024 is een toename geconstateerd in de onrechtmatigheid bij inhuur. Deze geconstateerde onrechtmatigheden zijn een gevolg van een onjuiste tekst. Deze tekst is inmiddels hersteld maar we verwachten dat het aantal te constateren onrechtmatigheden gedurende 2025 nog blijft toenemen totdat alle 'oude' inhuurovereenkomsten zijn uitgefaseerd. Deze onrechtmatigheden hebben geen financiële of capacitaire gevolgen voor de organisatie.

Budgetneutrale bijstellingen (H7)

In het licht van 'beter begroten' vinden er bijstellingsvoorstellen plaats zodat de begroting beter aansluit bij de actuele prognose. Naar verwachting leidt dit tot een kleiner verschil tussen de begroting en de jaarrekening. Ook heeft dit een positief gevolg voor de begrotingsrechtmatigheid. Een groot deel van de voorstellen heeft betrekking op het verhogen van zowel de baten als de lasten vanwege specifieke uitkeringen (SPUKS) vanuit het Rijk (43 miljoen euro voor 2025). Passend bij de doelstellingen van de reserves wordt 0,4 miljoen euro extra onttrokken en 2,4 miljoen euro extra gestort in bestemmingsreserves voor 2025. Ook wordt voor 1,9 miljoen euro aan budgetten doorgeschoven naar volgende jaren. Ten slotte worden de investeringskredieten opgehoogd met een totaal van 41,9 miljoen euro (exclusief de geheime bijlage).

Voortgang coalitieakkoord (H8.1/H8.2)

In de tweede helft van 2024 zijn meerdere mijlpalen behaald in de uitvoering van het coalitieakkoord. Daarnaast hebben zich wijzigingen in de planning voorgedaan, dit door uiteenlopende redenen. In een aantal gevallen is uw raad daar al apart over geïnformeerd.

Corresponderende posten (H9)

In deze bestuursrapportage zijn de geclaimde corresponderende posten voor het jaar 2025 opgenomen en de posten die in 2024 niet meer konden worden besteed.

6. Majeure ontwikkelingen en bijstellingen

Majeure ontwikkelingen en bijstellingen

Financiële ontwikkelingen worden opgenomen in de bestuursrapportage als ze voldoen aan onderstaande criteria. Deze leiden niet automatisch tot een begrotingswijziging en zijn niet budgetneutraal.

- financiële afwijkingen van meer dan 10% van de lasten/baten per programma
- en/of een afwijking groter dan 500.000 euro ten opzichte van de begrote lasten of baten per programma
- en/of een afwijking groter dan 100.000 euro per doelstelling
- óf het voldoet niet aan bovenstaande spelregels, maar is politiek-bestuurlijk relevant (bijvoorbeeld beleidswijzigingen).

Onderscheid wordt gemaakt tussen majeure bijstellingen en majeure ontwikkelingen.

6.1 Majeure ontwikkelingen/ bijstellingen

Majeure ontwikkelingen zijn afwijkingen waar de verwachting van is dat bijsturing nog mogelijk is, hetzij binnen de programmabudgetten, hetzij met eventuele voordelen of nog onvoldoende zeker zijn, maar relevant zijn om te melden.

In de Eerste bestuursrapportage 2025 voorzien we geen majeure ontwikkeling of majeure bijstelling.

6.2 Overige ontwikkelingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Over 2024 is een toename geconstateerd in de onrechtmatigheid bij inhuur. Deze geconstateerde onrechtmatigheden zijn een gevolg van een onjuiste tekst in de gehanteerde standaard-inhuurovereenkomst bij een verlenging van de inhuur. Hierdoor is het maximaal aantal uren in de overeenkomst bij veel inhuurverlengingen niet aangepast. De tekst in de standaard-inhuurovereenkomst is inmiddels hersteld. Wel wordt verwacht dat het aantal te constateren onrechtmatigheden gedurende 2025 nog blijft toenemen totdat alle 'oude' inhuurovereenkomsten zijn uitgefaseerd. Deze onrechtmatigheden hebben geen financiële of capacitaire gevolgen voor de organisatie.

7. Budgettaire neutrale bijstellingen

In dit hoofdstuk worden bijstellingsvoorstellen gedaan die budgetneutraal zijn en geen financiële impact hebben op de vastgestelde Programmabegroting 2025. Dit betreft mutaties door het:

1. Onttrekken en storten in reserves, passend bij de doelstelling van deze reserves
2. Verhogen van baten en lasten door toegekende subsidies, specifieke uitkeringen, etc.
3. Verlagen van baten en lasten
4. Overhevelen gelden binnen een programma
5. Overhevelen gelden naar een ander programma
6. Verschuiven over de jaren heen door overhevelen via de Algemene dekkingsreserve
7. Bijstellingen investeringskredieten

In de onderstaande paragrafen worden deze mutaties per soort geaggregeerd weergegeven en kort toegelicht. De toelichting per bijstellingsvoorstel is opgenomen in bijlage 3 Budgettaire neutrale bijstellingen bij deze Eerste bestuursrapportage 2025.

7.1 Onttrekkingen en stortingen in (Bestemmings)reserves

In de Eerste bestuursrapportage 2025 stellen we voor:

- In 2025 0,4 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves en 2,372 miljoen euro extra te storten in (bestemmings)reserves.
- In 2026 0,133 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves, 2,5 miljoen euro extra te storten in (bestemmings)reserves en 2,713 miljoen euro structureel te storten in (bestemmings)reserves.
- In 2027 0,133 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves.
- In 2028 2,5 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves.

De extra onttrekkingen en stortingen leiden tot bijstelling van de programmabudgetten en zijn daardoor budgetneutraal. De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving per programma	2025	2026	2027	2028
Klimaatvriendelijke stad				
Onttrekking reserve Utrechtse Energie	0	133	133	0
Storting reserve Utrechtse Energie	-160	0	0	0
Storting reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering	-1.090	0	0	0
Storting risicoreserve leningen Utrechtse Energie	-40	0	0	0
Totaal programma	-1.290	133	133	0
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid				
Onttrekking reserve Werken naar Werk	400	0	0	0
Totaal programma	400	0	0	0
Levendige en gezonde stad				
Gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn	0	-2.500	0	2.500
Totaal programma	0	-2.500	0	2.500

Algemene Middelen en Overhead

Structurele storting reserve Leidsche Rijn	-1.082	-2.713	-2.713	-2.713
Totaal programma	-1.082	-2.713	-2.713	-2.713
Totaal Saldo	-1.972	-5.081	-2.580	-213

Klimaatvriendelijke stad

Storting reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering

Ten behoeve van de cofinancieringsverplichtingen met betrekking tot Volkshuisvestingsfonds, E2 cuties en Chill wordt 1,090 miljoen euro in de reserve gestort.

Levendige gezonde stad

Gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn

Bij de Tweede bestuursrapportage 2022 is besloten om vanuit het aanloopbudget voor de culturele voorziening Leidsche Rijn een reserve van 2,5 miljoen euro te vormen om een deel van de kosten voor de gebruikersinvesteringen af te dekken. Vanwege de herziene planning (oplevering medio 2028) wordt de onttrekking van 2,5 miljoen euro uit de reserve verschoven van 2026 naar 2028.

Algemene Middelen en Overhead

Verwerken structurele mutaties reserve LR

De meerjarenmutaties die afgewikkeld worden via de reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn stonden nog geparkeerd op de stelpost Leidsche Rijn. Voor een beter inzicht in het toekomstig verloop van de reserve wordt dit nu direct afgewikkeld via de reserve. Daarom wordt in 2025 incidenteel 1,082 miljoen euro in de reserve gestort en vanaf 2026 structureel 2,713 miljoen euro.

7.2 Verhogen baten en lasten

In totaal stellen we voor in de Eerste bestuursrapportage 2025 de baten en lasten incidenteel te verhogen met 45,982 miljoen euro in 2025 en structureel te verhogen met 0,442 miljoen euro vanaf 2025 en 5 miljoen euro vanaf 2026. De bijstellingsvoorstellen hebben veelal betrekking op extra inkomsten vanuit subsidies, specifieke uitkeringen (SPUK) en actualisatie van begrotingen. Voor deze extra inkomsten verhogen we ook de bijbehorende lasten voor de activiteiten die plaatsvinden voor deze uitkeringen. De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	I/S	2025	2026	2027	2028
Betrouwbare overheid						
	Baten	I	-2.000	0	0	0
	Lasten	I	1.900	0	0	0
Klimaatvriendelijke stad						
	Baten	I	-8.518	-1.645	-1.060	0
	Baten	S	0	-5.000	-5.000	-5.000
	Lasten	I	8.518	1.645	1.060	0
	Lasten	S	0	5.000	5.000	5.000
Duurzame bereikbaarheid						
	Baten	I	-603	0	0	0
	Lasten	I	603	0	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed						
	Baten	I	-85	-85	0	0
	Lasten	I	85	85	0	0

Veilige stad						
	Baten	I	-1.648	-537	0	0
	Baten	S	-28	-28	-28	-28
	Lasten	I	1.648	537	0	0
	Lasten	S	28	28	28	28
Passende ondersteuning en opvang						
	Baten	I	-2.292	-2.292	0	0
	Lasten	I	2.292	2.292	0	0
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid						
	Baten	S	-30	-30	-30	-30
	Lasten	S	30	30	30	30
Levendige en gezonde stad						
	Baten	I	-30.727	0	0	0
	Baten	S	-384	-384	-384	-384
	Lasten	I	30.701	0	0	0
	Lasten	S	384	384	384	384
Algemene Middelen en Overhead						
	Baten	I	-109	0	0	0
	Lasten	I	235	0	0	0
Totaal Saldo			0	0	0	0

Betrouwbare overheid

Reisdocumenten 2025

Door de verandering van de geldigheidsduur van paspoorten en ID-kaarten van vijf naar tien jaar, voorziet de gemeente Utrecht voor de jaren 2024 en 2025 op basis van de meest actuele prognose een hogere stijging dan begroot. Met deze mutatie worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 1 miljoen euro in 2025. Jaarlijks zal de ontwikkeling worden gemonitord.

Naturalisatie 2025

Het aantal naturalisatieaanvragen is de afgelopen jaren toegenomen. Ook voor 2025 wordt een hogere stijging voorzien dan begroot. Met deze mutatie worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 1 miljoen euro in 2025. Omdat niet voorspelbaar is hoe deze trend (en de asielinstream) zich de komende jaren blijft ontwikkelen, wordt de begroting hier voorlopig jaarlijks op aangepast.

Digitale campagnes gemeenteraadsverkiezingen (A141)

Naar aanleiding van [amendement 141](#) wordt binnen het programma Betrouwbare Overheid het budget voor fysieke verkiezingsborden met 50% verlaagd om daarmee ruimte te creëren voor digitale campagnes gericht op jongeren en first time voters via social media en andere platforms waar deze doelgroepen actief zijn.

Klimaatvriendelijke stad

SPUK's

In 2025 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk voor meerder onderdelen van het programma Klimaatvriendelijke stad diverse specifieke uitkeringen. Dit betreft:

- SPUK Tijdelijke regeling capaciteit
Deze middelen worden met name ingezet voor personele kosten. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 2,3 miljoen euro verhoogd en vanaf 2026 structureel met 5 miljoen euro verhoogd. Dit is conform het verwachte uitgavenpatroon.
- SPUK Volkshuisvesting
Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzamen Vereniging van Eigenaars en grondgebonden woningen, onder andere door de subsidie woningisolatie specifieke adressen

Overvecht. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 2,5 miljoen euro verhoogd.

- SPUK Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma
Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen. Met deze mutatie worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 2,090 miljoen euro voor 2025, 1,645 miljoen euro voor 2026 en 1,060 miljoen euro voor 2027. Dit is conform het verwachte uitgavenpatroon.
- SPUK Lokale aanpak isolatie
Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van de uitgaande subsidie samen verduurzamen, woning isoleren en de subsidie bij collectieve inkoopactie. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 1 miljoen euro verhoogd.

EU Subsidies voor 2025

Voor 2025 ontvangt de gemeente Utrecht voor meerdere onderdelen van het programma Klimaatvriendelijke stad diverse Europese subsidies. Dit betreft onder andere:

- EU Subsidies E2 Cuties
Deze middelen worden onder andere ingezet om lokale energiegemeenschappen te ondersteunen. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,230 miljoen euro verhoogd.
- EU Subsidies Net Zero Cities
Deze middelen worden ingezet voor het project Net Zero Cities, waarbij wordt toegewerkt naar klimaatneutraliteit. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,080 miljoen euro verhoogd.
- EU Subsidies SCALE
Deze middelen worden ingezet voor het project SCALE, waarbij wordt ingezet op de uitbreiding van de laadinfrastructuur en hernieuwbare energie. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,050 miljoen euro verhoogd.
- Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzaming kwetsbare Verenigingen van Eigenaars. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,150 miljoen euro verhoogd.

Veilige stad

SPUK Versterkingsgelden 2025

Voor de periode 2025-2026 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk een specifieke uitkering Versterkingsgelden. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 0,587 miljoen euro (2025) en 0,537 miljoen euro (2026) verhoogd.

SPUK RIO-IPTA

Voor de periode 2022-2024 ontvangt de gemeente Utrecht vanuit het Rijk een specifieke uitkering voor Re-Integratie Officier (RIO) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid (IPTA). Dit project heeft vertragingen opgelopen als gevolg van het geleidelijk invullen van de vacatures. Hierdoor zijn niet alle middelen uitgegeven in de afgesproken periode. De huidige regeling is verlengd tot 1 oktober 2025. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 0,551 miljoen euro verhoogd.

SPUK Overlastgevende Criminele Vreemdelingen

Voor de periode 2024-2025 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering voor overlastgevende criminele vreemdelingen. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 0,510 miljoen euro verhoogd.

Passende ondersteuning en opvang

SPUK Integraal Zorg Akkoord 2025

Voor de periode 2025-2026 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk een specifieke uitkering IZA. Met deze mutatie worden de lasten en baten in 2025 en 2026 incidenteel met 2,291 miljoen euro verhoogd.

Levendige en gezonde stad

SPUK Oekraïne 2025

Voor 2025 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk een specifieke uitkering voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 30,887 miljoen euro verhoogd.

Verwerking Kapitaallasten

In de Jaarstukken 2024 zijn diverse investeringen gereed gemeld. Met deze mutatie worden de bijbehorende kapitaallasten in de begroting verwerkt. De lasten en baten worden structureel met 1,035 miljoen euro verhoogd.

7.3 Verlagen baten en lasten

In totaal stellen we voor in de Eerste bestuursrapportage baten en lasten incidenteel te verlagen met 2,232 miljoen euro en structureel te verlagen met 0,501 miljoen euro. De bijstellingsvoorstellen hebben veelal betrekking op actualisatie van specifieke uitkeringen (SPUK's). De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	I/S	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
	Baten	I	2.182	0	0	0
	Lasten	I	-2.182	0	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed						
	Baten	I	50	0	0	0
	Lasten	I	-50	0	0	0
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid						
	Baten	S	365	365	365	365
	Lasten	S	-15	-15	-15	-15
Levendige en gezonde stad						
	Baten	S	66	66	66	66
	Lasten	S	-66	-66	-66	-66
Algemene Middelen en Overhead						
	Baten	S	70	70	70	70
	Lasten	S	-420	-420	-420	-420
Totaal Saldo			0	0	0	0

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Actualisatie baten en lasten Regelingen huisvesting aandachtsgroepen Wonen

De gemeente heeft vanuit het Rijk de 'Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA-regeling)' ontvangen. Omdat gebruik wordt gemaakt van de gunstigere 'Stimuleringsregeling Flex- en transformatiewoningen' wordt geen aanspraak gedaan op de regeling RHA. Dit leidt tot een verlaging van de baten en de lasten van 2,182 miljoen euro in 2025.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Verlaging bijdrage vernieuwingsbudget

Sinds 2022 wordt voor de subsidie Europees Sociaal Fonds (ESF) structureel 0,350 miljoen euro per jaar aan baten en lasten begroot. Doordat de ESF-subsidie voortaan veel lager uitvalt, wordt deze alleen nog maar regionaal besteed. Daarmee is er geen ruimte meer om de subsidie in te zetten voor vernieuwing binnen het programma. Zowel de baten als de lasten worden daarom structureel met 0,350 miljoen euro verlaagd.

7.4 Verschuiven gelden binnen een programma

Verschuivingen binnen een programma worden alleen opgenomen als er sprake is van een clusteroverschrijdende mutatie binnen de programma's:

- Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
- Kansrijk opgroeien
- Levendige en gezonde stad

Dit volgens het aangenomen amendement [A42 Financieel sturen op huidige programma's](#).

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	2025	2026	2027	2028
Kansrijk opgroeien					
Jeugd	Lasten	-178	-178	-178	-178
Onderwijs	Lasten	178	178	178	178
Levendige en gezonde stad					
Samenleven en Sport	Lasten	185	-78	-78	-78
Cultuur	Lasten		263	263	263
Volksgezondheid	Lasten	-185	-185	-185	-185
Totaal Saldo		0	0	0	0

Kostendekkend toerekenen inzet subsidiebureau

Als gevolg van kostendekkendheid naar regelingen was een verlaging van 0,263 miljoen euro doorbelast aan het programma Cultuur. Deze doorbelasting blijkt op basis van een actuele berekening te hoog geraamd. Daarom wordt deze doorbelasting teruggedraaid. De definitieve verdeling naar de verschillende programma's zal onderdeel uitmaken van de bijsturingsvoorstellen in de Tweede bestuursrapportage 2025.

Verschuiving budget Koudweer-regeling

Om te realiseren dat de financiële verantwoordingsstructuur van de Koudweer-regeling (KWR) aansluit bij de organisatorische en bestuurlijke verantwoordelijkheden, wordt het begrotingsbedrag van 0,185 miljoen euro voor de KWR overgeheveld van de doelstelling Volksgezondheid naar de doelstelling Nieuwkomers.

Correctie groeikader

Met deze mutatie wordt 0,178 miljoen euro voor het groeikader overgeheveld naar de juiste doelstelling binnen het programma Kansrijk Opgroeien.

7.5 Verschuiven gelden naar ander programma

Voorgesteld wordt in de Eerste bestuursrapportage per saldo 5,844 miljoen euro structureel over te hevelen naar een ander programma. De wijzigingen hebben betrekking op de uitvoering van taken en projecten die programma overstijgend plaats vinden. De grootste wijzigingen worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	I/S	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
	Lasten	S	-201	-201	-201	-201
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed						
	Lasten	I	30	83	178	75
	Lasten	S	233	233	233	233
Passende ondersteuning en opvang						
	Lasten	S	-5.611	-5.611	-5.611	-5.611
Levendige en gezonde stad						
	Lasten	I	-30	-83	-178	-75
	Lasten	S	5.611	5.611	5.611	5.611
Algemene Middelen en Overhead						
	Lasten	S	-32	-32	-32	-32
Totaal Saldo			0	0	0	0

Passende ondersteuning en opvang

De activiteiten van Stichting U Centraal vallen onder het programma Levendige en gezonde stad, doelstelling 'Meedoen en voor elkaar zorgen'. De structurele lasten (4,611 miljoen) worden overgeheveld zodat de begroting de uitvoering van de activiteiten volgt.

De KoudWeerRegeling (KWR) wordt per 1-1-2025 uitgevoerd vanuit de doelstelling nieuwkomers. Daarom worden deze structurele lasten (1 miljoen) gecorrigeerd naar Levendige en gezonde stad.

7.6 Overhevelen via algemene dekkingsreserve

Passend bij het verwachte uitgavenpatroon worden specifieke budgetten over de jaren heen bijgesteld, dit passend bij het uitgavenritme van specifieke projecten. In deze bestuursrapportage wordt voorgesteld per saldo 0,999 miljoen euro uit het jaar 2025 en 0,896 miljoen euro uit het jaar 2026 over te hevelen. Deze overhevelingen vinden plaats via de Algemene dekkingsreserve en hebben geen effect op het financieel beeld.

Bedragen x € 1.000

Programma	I/S	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelen en wonen voor iedereen					
	I	-383	-56	135	154
Passende ondersteuning en opvang					
	I	-616	616	0	0
Levendige en gezonde stad					
	I	0	-840	0	840
Totaal Saldo		-999	-280	135	994

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Herverdeling Wet betaalbare huur

Bij de septembercirculaire 2024 heeft de gemeente Utrecht middelen gekregen om uitvoering te geven aan de Wet betaalbare huur. Het Rijk heeft voor de eerste jaren meer middelen toegekend voor de implementatie van de wet. Er zijn echter geen hoge implementatiekosten. Wel wordt er een geleidelijke toename in meldingen verwacht. Daarom worden de incidentele middelen van 2024 tot en met 2026 overgeheveld naar de periode 2027 - 2030. Dit zorgt ervoor dat meerjarig, met een constante bezetting, uitvoering kan worden gegeven aan de Wet betaalbare huur en deze middelen voor dit doel worden ingezet.

Passende ondersteuning en opvang

Overhevelen SPDO naar 2026

De besparingsmaatregelen voor de herinrichting van sociale prestatie en dagondersteuning (SPDO) worden meegenomen in de herinrichting van de sociale basis. Met het uitstellen van de herinrichting van de sociale basis naar 2027 worden ook de taakstellingen op SPDO met een jaar uitgesteld. Hiervoor wordt 0,616 miljoen euro overgeheveld naar 2026.

Levendige en gezonde stad

Verhuizing depot

Bij de programmabegroting 2021 is de dekking voor de ontwikkeling en de exploitatie van het nieuwe depot geregeld waarin onder andere de gemeentelijke collecties van het Centraal Museum en Erfgoed worden ondergebracht. De verwachting is dat eind 2027 het nieuwe depot wordt opgeleverd. Om de begroting op een lijn te stellen met de planning, wordt 0,84 miljoen euro budget uit 2026 overgeheveld naar 2028. Dit hangt samen met de verschuiving van het budget voor de verhuizing dat volgens eerdere planning was begroot in 2026.

7.7 Bijstellingen investeringskredieten

Bij de Programmabegroting wordt in het jaar dat een investering start, in één keer autorisatie aangevraagd voor het investeringskrediet. Deze paragraaf bevat de wijzigingsvoorstellen met betrekking tot de geautoriseerde kredieten voor zowel vervanging- als uitbreidingsinvesteringen A. De bijstellingen zijn budgetneutraal, de gevolgen voor de kapitaallasten zijn gedekt binnen het betreffende programma en hebben geen resultaatteffect.

Definities

Vervangingsinvesteringen:

Deze investeringen houden de bestaande functionaliteit of kwaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduur verlengend groot onderhoud.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A:

Aankoop of vervaardiging van een nieuw kapitaalgoed dat een toevoeging betekent aan het volume en/of de kwaliteit van de bestaande kapitaalgoederen.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B:

Uitbreidingsinvesteringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoordracht alvorens wij met het project van start gaan. Het gaat hierbij om zeer grote, politiek gevoelige of risicovolle projecten. De benodigde middelen worden niet geautoriseerd bij deze bestuursrapportage.

7.7.1 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Een uitbreidingsinvestering A is opgenomen in de geheime bijlage 'GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en wonen voor iedereen' voor dit programma.

7.7.2 Duurzame bereikbaarheid

Mobiliteit

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Doelstelling Duurzaam vervoer	106.477	0	12.715	119.192
Doelstelling Verkeersveiligheid	18.117	0	7.527	25.644
Totaal	124.594	0	20.242	144.836

Bedragen x € 1.000

Doelstelling Duurzaam vervoer	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Fietsmaatregelen om de Noord	***	0	2.000	***
Investeringsbudget schaalprong Fiets	***	0	20	***
Herinrichting Maliebaan	***	0	300	***
Waterliniebrug	***	0	2.900	***
Doorfietsroute Amersfoort	***	0	351	***
Koningsweg	***	0	700	***
Doorsteek Papendorp	***	0	-800	***
Europaplein	***	0	800	***
Verbeteren fietsnetwerk Lage Weide	***	0	-750	***
Bestemming Catharijnesingel	***	0	400	***
Westelijke Stadsboulevard	***	0	1.400	***
Doorfietsroute Noordelijke singelring (Weerdsingel)	***	0	150	***
Kruising Blauwkapelseweg (BKW)	***	0	200	***
Europalaan Noord	***	0	150	***
Busplein LRC	***	0	274	***
OV-inframaatregelen nav vervoersplan	***	0	53	***
OV-inframaatregelen (doorstroming)	***	0	267	***
Toegankelijke Bushaltes (2025 e.v.)	***	0	500	***
Ledig Erf-Bleekstraat-Vondellaan (Zuidpoort)	***	0	3.800	***
Fietsenstallingen (voorheen Fietsenstallingen binnenstad)	***	0	6.960	***
Knoopstalling	***	0	-2.160	***
Fietsenstalling Jaarbeursplein	***	0	-4.800	***
Totaal	106.477	0	12.715	119.192

Bedragen x € 1.000

Doelstelling Verkeersveiligheid	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Donaudreef	***	0	800	***
Niels Bohrweg	***	0	1.627	***
Amsterdamse Straatweg	***	0	4.600	***
Kanaalstraat - Damstraat	***	0	500	***
Totaal	18.117	0	7.527	25.644

*** detailbedragen worden niet weergegeven

Doelstelling Duurzaam vervoer

Fietsroute om de Noord

In het MPR 2024 is het budget voor Fietsmaatregelen om de Noord verhoogd met 2 miljoen euro. Het bijbehorende krediet was tot op heden nog niet geautoriseerd.

Investeringsbudget schaa sprong Fiets

De gemeente Amersfoort heeft in 2024 een bijdrage gedaan van 0,02 miljoen euro aan de pilot ontheffing speedpedelecs. Dit project valt onder de schaa sprong fiets, het bedrag wordt daarom aan het krediet schaa sprong fiets toegevoegd.

Maliebaan

Voor het project Herinrichting Maliebaan heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,3 miljoen euro voor het verbeteren van comfort en het netwerk voor fietsers op de Maliebaan. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Waterliniebrug

Als onderdeel van het project Fietsroute Lunetten-Galgewaard heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 2,9 miljoen euro voor onder meer het verbreden van het viaduct over de Waterlinieweg. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Doorfietsroute Amersfoort

De provincie Utrecht heeft in 2024 een aanvullende subsidie verleend van 0,276 miljoen euro om de indexatie van de kosten op te vangen. Daarnaast is er bij de Tweede bestuursrapportage 2022 een bijdrage van 0,075 miljoen euro vanuit het Groenstructuurplan overgeboekt naar het programma fiets en voetganger. Deze bijdrage was tot op heden nog niet toegevoegd aan het krediet. Beide bedragen worden toegevoegd aan het krediet.

Koningsweg

De provincie Utrecht heeft in 2024 een subsidie verleend van 0,7 miljoen euro voor de realisatie van de herinrichting van de Koningsweg. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Doorsteek Papendorp en Europaplein

In de MPR 2025 is 0,8 miljoen euro van het krediet Doorsteek Papendorp hergeprogrammeerd voor de verkenning herinrichting Europaplein.

Verbeteren fietsnetwerk Lage Weide

In het MPR 2023 is 1,5 miljoen euro geprogrammeerd ter verbetering van het fietsnetwerk Lage Weide. Hiervan wordt 0,75 miljoen euro ingezet voor het project Niels Bohrweg onder het programma verkeersveiligheid. De resterende 0,75 miljoen euro wordt ingezet ter verbetering van de Rutherford- en Isotopenweg.

Bestemming Catharijnesingel

In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 0,4 miljoen euro voor extra planuren en het beheer van camera's.

Westelijke Stadsboulevard

In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 1,4 miljoen euro voor onvoorziene realisatiekosten, onder meer inflatie, materiaalkosten en stijging uurtarief.

Doorfietsroute Noordelijke singelring (Weerdsingel)

In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 0,15 miljoen euro als gevolg van onvoorziene planvoorbereidingskosten en -realisatiekosten.

Kruising Blauwkapelseweg (BKW)

In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 0,2 miljoen euro voor onvoorziene planvoorbereidingskosten.

Europalaan Noord

Voor het project Europalaan Noord heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,15 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Busplein LRC

Voor het project Busplein LRC heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,274 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

OV-inframaatregelen nav vervoersplan

Voor het project OV-Inframatregelen nav vervoersplan heeft de Provincie Utrecht in 2018 een subsidie verleend van 0,053 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

OV-inframaatregelen (doorstroming)

Voor het project OV-Inframatregelen (doorstroming) heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,267 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Toegankelijke Bushaltes

Voor het project Toegankelijke Bushaltes verleent de Provincie Utrecht in 2025 een subsidie van 0,5 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Ledig Erf-Bleekstraat-Vondellaan (Zuidpoort)

Voor Ledig Erf-Bleekstraat-Vondellaan (Zuidpoort) is een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 3,80 miljoen euro.

Fietsenstallingen (voorheen fietsenstallingen binnenstad)

Het krediet Jaarbeurspleinstalling van 4,8 miljoen euro wordt her-geprogrammeerd voor de realisatie van de fietsenstallingen Domplein en Station Vaartsche Rijn. Daarnaast wordt dit krediet gecombineerd met de kredieten voor Knoopstalling (2,16 miljoen euro) en Fietsenstallingen binnenstad (4,8 miljoen euro) tot één krediet fietsenstallingen.

Doelstelling Verkeersveiligheid

Donaudreef

Voor het project Donaudreef heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,4 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Daarnaast is voor het project Donaudreef een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 0,4 miljoen euro.

Niels Bohrweg

Voor het project Niels Bohrweg heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,054 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Daarnaast heeft het rijk voor het project Niels Bohrweg in 2024 een subsidie verleend van 0,123 miljoen euro. Dit subsidiebedrag wordt ook toegevoegd aan het krediet.

Verder is voor het project Niels Bohrweg in 2024 een bedrag geprogrammeerd van 0,75 miljoen euro bij het programma fiets. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het krediet bij Verkeersveiligheid.

Tot slot is voor het project Niels Bohrweg een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 0,7 miljoen euro.

Amsterdamse straatweg

Voor het project Amsterdamsestraatweg is een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 4,6 miljoen euro.

Kanaalstraat - Damstraat

Voor het project Kanaalstraat - Damstraat is een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 0,5 miljoen euro.

7.7.3 Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Beheer openbare ruimte – Routine-investeringen

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Stadsbedrijven W&S				
Bedrijfsmiddelen 2024	4.385	-	-175	4.210
Stadsbedrijven W&S				
(Pers)containers / big belly's 2024	70	-	-70	-
Totaal	4.455	-	-245	4.210

Uitbreidingsinvesteringen A

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Verbouw tractieweg 30-32 (Aanpassing vanwege ARBO en Veiligheidseisen)	0	0	400	400
Accu kluizen (gevolg risico-inventarisatie wijkposten)	0	0	250	250
Totaal	-	-	650	650

Routine investeringen

Stadsbedrijven W&S Bedrijfsmiddelen 2024

De opgenomen kredietbedragen (uitsluitend voertuigen) zijn aangepast aan de actuele investeringsbedragen.

Stadsbedrijven W&S (Pers)containers/ big belly's 2024

Deze actualisatie betreft een technische mutatie. Routine-investeringen worden sinds kort opgenomen in de programmabegroting en de twee bestuursrapportages. Daarmee komt dit krediet te vervallen.

Uitbereidingsinvesteringen A

Verbouw tractieweg

Dit investeringskrediet is benodigd voor de verbouw van Tractieweg 30-32. Hier zijn op korte termijn aanpassingen noodzakelijk vanwege de afkeuring van het gebouw en noodzakelijke huisvesting (van team Centrum-West). Dit nieuwe krediet wordt gedekt uit bestaande middelen binnen de posten: Dagelijks onderhoud Schoon, Dagelijks onderhoud Verhardingen en Dagelijks onderhoud Openbare Ruimte Groen en Recreatie.

Accu kluizen

Dit investeringskrediet is benodigd voor de aanschaf van accu kluizen. Een risico-inventarisatie m.b.t. veilige werkplekken heeft geresulteerd in de noodzaak tot het aanschaffen van accukluizen. Dit nieuwe krediet wordt gedekt vanuit bestaande middelen binnen de posten: Dagelijks onderhoud Schoon, Dagelijks onderhoud Verhardingen en Dagelijks onderhoud Openbare Ruimte Groen en Recreatie.

7.7.4 Levendige en gezonde stad

Totaal investeringen

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Vastgoed	313.281	-17.552	26.854	322.583
Toegankelijke sportvoorzieningen	174.620	-6.565	-5.608	162.447
Totaal	487.901	-24.117	21.246	485.030

Vervangingsinvesteringen

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Vastgoed	198.299	-17.552	8.603	189.350
Toegankelijke sportvoorzieningen	73.041	-6.062	1.385	68.364
Totaal	271.340	-23.614	9.988	257.714

Uitbereidingsinvesteringen A

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Vastgoed	114.982	-	18.251	133.233
Toegankelijke sportvoorzieningen	101.579	-503	-6.993	94.083
Totaal	216.561	-503	11.258	227.316

Uitbereidingsinvesteringen B

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Toegankelijke sportvoorzieningen	6.331	-	-6.331	-
Totaal	6.331	-	-6.331	-

Toelichting

In de actuele autorisaties voor de doelstellingen Vastgoed en Toegankelijke sportvoorzieningen zijn de gereed meldingen verwerkt naar aanleiding van de jaarstukken 2024 en worden kredieten bijgesteld op basis van de Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025. Voor een inhoudelijke toelichting op de bijstelling van de kredieten wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025 en de bijbehorende geheime bijlagen.

8. Voortgang uitvoering coalitieakkoord

8.1 Mijlpalen in Q3 en Q4 2024

Op 1 juni 2022 verscheen het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat'. In bijlage 1 is een actueel overzicht opgenomen van de planning van de uitvoering van het coalitieakkoord. Dit betreft een planning op hoofdlijnen en is geen uitputtend overzicht. De mijlpalen die behaald zijn in Q3 en Q4 2024 worden onderstaand weergegeven.

Onderdeel	Oorspronkelijke planning
Contact maakt de stad	
<u>Raadsbrief Initiatievenfonds</u>	Jaarlijks
1. We maken ons hard voor kansengelijkheid	
<i>1.1 Wijk- en buurtaanpak</i>	
<u>Raadsbrief Uitvoeringsprogramma Buurt- en Wijkgericht</u>	Jaarlijks
<u>Raadsbrief Voortgang Samen Overvecht</u>	Jaarlijks
<i>1.8 Jeugd</i>	
<u>Beleidsnota Jeugd</u>	Q3 2024
2. We pakken de woningnood aan	
<i>2.1 Volkshuisvesting en wonen</i>	
<u>Uitwerking Financieringsconstructies wooncoöperaties & Fonds betaalbare koop (onderdeel van Uitvoeringsprogramma coöperatief wonen)</u>	
Het <u>Uitvoeringsprogramma Wooncoöperaties 2024-2028</u> is vastgesteld. Daarin is een financieringsconstructie voor wooncoöperaties uitgewerkt. Die financieringsconstructie is in de plaats gekomen voor het fonds betaalbare koop zoals is aangegeven in de <u>Raadsbrief Betaalbaar wonen en inzet fonds betaalbare koop</u>	Q4 2024
<i>2.2 Gebiedsontwikkeling</i>	
<u>Beleidsnota Grondbeleid 2024 Gemeente Utrecht</u>	Q3 2024
3. We gaan de klimaatcrisis tegen	
<i>3.1 Energie en klimaat</i>	
<u>Klimaatvisie (incl. zoekgebieden duurzame energie)</u>	
Zoekgebieden vastgesteld in de Beleidsnota opwekgebieden voor schone energie.	Q4 2024
<i>3.2 Groene en klimaatbestendige leefomgeving</i>	
<u>Beleidsnota Stadswater</u>	Q4 2024
<u>Startdocument Natuurgebied Zuilen</u>	Q4 2024
<i>3.3 Milieu en circulariteit</i>	
<u>Beleidsnota Utrecht Circulair</u>	Q4 2024
4. We werken aan een levendige en leefbare stad	
<i>4.1 Lokale economie</i>	
<u>ROM Jaarplan en Jaarverslag</u>	Jaarlijks

Evaluatie Regionaal Economische Agenda

In 2024 is de Regionale Economische Agenda ((REA) samen met de regionale stakeholders geëvalueerd.

Hieruit is gebleken dat de inhoud van de REA nog grotendeels overeind staat.

2025

4.2 Digitale stad

Raadsbrief Uitvoeringsprogramma Vergroten digitale weerbaarheid

Q4 2024

4.3 Cultuur en erfgoed

Uitvoering Cultuurnota 2025-2028

In Q3 en Q4 van 2024 zijn alle afwijzings- en verleningsbeschikkingen voor de cultuurnotaperiode 2025-2028 de deur uit gegaan. Hiermee is het collegebesluit van juni 2024 bekrachtigd. De beoordeling en besluitvorming over de tweejarige subsidie 2025-2026 heeft ook plaatsgevonden. De raad is daar met de Raadsbrief Subsidieverdeling tweejarige regeling 2025-2026 Cultuurnota over geïnformeerd.

2025-2026

Uitvoeringsplan n.a.v. Nachtvisie

Met de Raadsbrief Nadere Regel Nachtcultuur is de Raad geïnformeerd over de uitvoering van de Nachtvisie.

2024-2026

Uitvoeringsprogramma Huisvesting culturele en creatieve sector

2024-2026

4.4 Sport, spelen en bewegen

Realiseren diverse nieuwe openbare sport- en beweegvoorzieningen, toevoeging sportvelden en capaciteit i.r.t. ruimtelijke ontwikkeling

Realisatie vindt doorlopend en gefaseerd plaats. In 2024 zijn diverse nieuwe plekken opgeleverd en bestaande plekken hebben een impuls gekregen door renovatie.

2024-2029

4.5 Vastgoed

Raadsbrief Verduurzamingsagenda gemeentelijk Vastgoed

Q4 2024

8.2 Wijzigingen in de planning

In deze paragraaf worden belangrijke wijzigingen in de planning van de uitvoering van het Coalitieakkoord sinds de Tweede bestuursrapportage 2024 toegelicht.

1. We maken ons hard voor Kansengelijkheid

1.9 vluchtelingen, asiel en integratie

Onderzoek lotingsystematiek overgang PO-VO	Was: 2023-2025	Wordt: Vervalt
--	----------------	----------------

Het onderzoek is in Q3 2023 afgerond. Vervolgens is dit onderzoek ingehaald door de veranderende systematiek van aanmelden in één week. Er is daarmee geen andere keuze dan meerdere opties opgeven.

1.10 vluchtelingen, asiel en integratie

Landelijke afspraken structurele Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)	Was: NB	Wordt: Vervalt
---	---------	----------------

Het Rijk is per 2025 gestopt met financiering van de LVV-pilot en heeft het convenant opgezegd

2. We pakken de woningnood aan

2.2 Gebiedsontwikkeling

Aanpak gebiedsontwikkeling Lunetten Koningsweg	Was: Q4 2024	Wordt: Q2 2025
--	--------------	----------------

De Scenariostudie is afgerond maar de besluitvorming vindt plaats in Q2 2025.

2.3 Bereikbaarheid

Uitvoeringsplan Klimaat neutrale mobiliteit	Was: Q4 2024	Wordt: Q4 2025
---	--------------	----------------

Het uitvoeringsplan loopt vertraging op omdat de klimaatvisie nog niet is vastgesteld. In de loop van 2025 wordt de definitieve planning bekend.

3. We gaan de klimaatcrisis tegen

3.1 Energie en klimaat

Plan van aanpak onderzoek Energieontwikkelbedrijf	Was: Q3 2024	Wordt: Q2 2025
---	--------------	----------------

De Raad wordt in Q2 2025 geïnformeerd over het Plan van aanpak onderzoek energie ontwikkelbedrijf. Dit heeft vertraging opgelopen door de samenhang met de in Q4 2024 vastgestelde beleidsnota 'Opwek gebieden van schone energie 2024-2030'.

Uitvoeringsplan Overvecht-Noord Aardgasvrij	Was: Q4 2025	Wordt: PM
---	--------------	-----------

In april 2024 is de samenwerking tussen de gemeente Utrecht en Eneco voor wat betreft het aardgasvrij maken van Overvecht-Noord beëindigd. Over de vervolgstappen in Overvecht-Noord wordt de raad in de eerste helft van 2025 verder geïnformeerd.

Klimaatvisie (incl. zoekgebieden duurzame energie)	Was: Q4 2024	Wordt: PM
--	--------------	-----------

De zoekgebieden zijn vastgesteld in de beleidsnota 'Opwek gebieden voor schone energie 2024-2030'. De klimaatvisie heeft een eigen tijdsplan. Bij het duurzaamheidsverslag wordt de Raad geïnformeerd over de actuele planning.

3.2 Groen en klimaatbestendige leefomgeving

Omgevingsplanregels klimaat adaptatie en water (samenhang met invoering Omgevingswet)	Was: Q1 2025	Wordt: Q4 2025
---	--------------	----------------

Het opstellen van de omgevingsplanregels klimaatadaptatie in samenhang met de invoering van de Omgevingswet vraagt meer afstemming dan voorzien. Het streven is deze regels in Q4 2025 aan de raad aan te bieden.

3.3 Milieu en circulariteit

Uitvoeringsprogramma emissieloos vervoer (incl. Transitieplan tankstations)

Was: NB

Wordt: Q2 2025

Het uitvoeringsprogramma emissieloos vervoer wordt in Q2 2025 voorgelegd ter besluitvorming. Het uitvoeringsprogramma transitie tankstations is inmiddels vastgesteld.

4. We werken aan een levendige en leefbare stad

4.1. Lokale economie

Actualisatie Hotelbeleid

Was: Q2 2025

Wordt: Q3 2025

Op basis van de uitkomsten uit evaluatie en onderzoek is besloten om niet het beleid aan te passen, maar om beleidsregels voor nieuwe hotelontwikkeling op te stellen en de beleidsregels short-stay te actualiseren. Het huidige beleid is nog passend, maar er is behoefte aan beleidsregels. Deze beleidsregels worden in Q3 2025 met de Raad gedeeld.

5. Uitvoering

5.1. Publieke dienstverlening

Voortgangsbrief dienstverlening

Was: Jaarlijks

Wordt: Q2 2025

De afstemming over de veranderde inhoud heeft meer tijd gekost. Daarom wordt de voortgangsbrief dienstverlening van 2024 in Q2 2025 aangeboden.

9. Corresponderende posten

In de september- en decembercirculaire 2024 zijn extra middelen voor nieuwe taken of uitnamen voor vervallen taken opgenomen, de corresponderende posten. In deze bestuursrapportage zijn de geclaimde corresponderende posten voor het jaar 2025 opgenomen en de posten die in 2024 niet meer konden worden besteed. Deze zijn bij de jaarrekening 2024 gestort in de reserve gemeentefonds en worden in 2025 onttrokken. De noodzakelijkheid van het doorvertalen van de corresponderende posten naar de inhoudelijke programma's is getoetst bij de organisatieonderdelen. Alle corresponderende posten zijn nodig voor de beoogde doelstellingen en worden hiervoor ingezet. Onderstaand het overzicht van de geclaimde corresponderende posten:

Bedragen x € 1.000

Corresponderende posten	2024	2025
Taakmutaties		
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)		143
Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang		45
Subtotaal:	0	188
IU/DU/SU		
Actieplan Wapens en Jongeren	83	
Alleenverdienersproblematiek 2023 – 2024	852	
Faciliteitenbesluit opvangcentra	211	
Landelijke aanpak adreskwaliteit	164	
Maatschappelijke opvang en OGGz		216
Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein	432	
Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	50	
Natuur bij Energieprojecten	462	
Openbare bibliotheken		1.104
Register extra veiligheidsrisico's	10	
Spreidingswet	195	
Toekomstbestendig maken energiebeleid	371	371
Vangnetconstructie energietoelage	622	
Vrouwenopvang		5
Wet betaalbare huur	356	510
Work in Nederland	277	7
Subtotaal:	4.085	2.206
3 D's in het sociaal domein		
Beschermde Wonen		560
Participatie		214
Subtotaal:	0	774
Mutatie algemene uitkering	4.085	3.168
Doorvertaling naar programma's	4.085	3.168
Saldo Corresponderende posten	0	0

Onderstaand een samenvatting van het totaal van de corresponderende posten per programma:

Bedragen x € 1.000

	Programma	2024	2025
1	Betrouwbare Overheid	997	371
2	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	356	510
6	Veilige Stad	143	-
7	Passende ondersteuning en opvang	-	781
	Werk, toekomstbestendige economie en		
8	bestaanszekerheid	1.751	357
9	Kansrijk opgroeien		1.104
10	Levendige en gezonde stad	838	45
	Totaal	4.085	3.168

Hieronder volgt een toelichting op de corresponderende posten per programma:

Betrouwbare overheid

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

De wetwijziging van de basisregistratie personen (Wbrp) leidt tot meerwerk bij de aanpak adreskwaliteit (LAA) bij gemeenten. Voor dit meerwerk en kwaliteitsbevorderende maatregelen heeft het ministerie van BZK incidenteel geld beschikbaar gesteld. Dit geld wordt besteed aan de inhuur van capaciteit.

Toekomstbestendig maken energiebeleid

In de septembercirculaire 2024 heeft het Rijk middelen vrijgemaakt om de extra taken van de gemeente op het gebied van het toekomstbestendig maken energiebeleid te bekostigen. Het U10 programma Regionale Energietransitie (RES) geeft hier uitvoering aan.

Natuur bij energieprojecten

Dit budget is door het Rijk toegewezen aan de Regionale Energie Strategieën (RES)-regio's om energieprojecten in de regio de faciliteren en daarbij de lokale natuur te versterken.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Wet betaalbare huur

Vanaf 1 juli 2024 is de Wet betaalbare huur ingevoerd. Om te kunnen handhaven op deze wet zijn vanuit het rijk middelen beschikbaar gesteld. Dit betreft voornamelijk meldingen van inwoners van Utrecht waarop gereageerd moet worden.

Veilige stad

Actieplan Wapens en Jongeren

Vanuit de landelijke werkgroep is budget ter beschikking gesteld om samen met onderwijsinstellingen in het primair onderwijs extra activiteiten te ontplooiën om scholen te ondersteunen bij het maken van (preventief) beleid om het dragen en gebruiken van (steek)wapens te voorkomen.

Register Externe Veiligheidsrisico's

Alle gemeenten moeten de juiste data aanleveren in het Register Externe Veiligheid dat door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt beheerd. Hiervoor heeft de gemeente Utrecht een eenmalige bijdrage ontvangen.

Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV)

Deze middelen zijn bestemd voor het programma Samen voor Overvecht. Hierbij is een integrale aanpak van belang: vanuit onderwijs, arbeidsmarkt, wonen, veiligheid en gezondheid.

Passende ondersteuning en opvang

Maatschappelijke opvang en OGGz

Dit betreft centrumgemeente middelen voor maatschappelijke opvang in de hele Utrechtse regio (16 gemeenten), bedoeld voor de ondersteuning en opvang aan mensen die dakloos zijn. Door een actualisatie van de gegevens van de verdeelmaatstaven is het aandeel voor Utrecht iets hoger geworden.

Vrouwenopvang

Dit betreft een correctie op de middelen die de gemeente ontvangt voor vrouwenopvang.

Beschermd Wonen

Op de regionale middelen voor Beschermd Wonen is een volume indexatie toegepast om te compenseren voor de groei van de vraag.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Alleenverdienersproblematiek 2023 – 2024

In 2023 zijn middelen uit de Reserve Armoede onttrokken en ingezet om financiële ondersteuning te bieden aan huishoudens die op het bestaansminimum kwamen als gevolg van de alleenverdienersproblematiek. Via deze uitkering compenseert het Rijk gemeenten voor de te maken kosten. Ook in toekomstige jaren kunnen uitkeringsgerechtigden nog aanspraak op de uitkering van 2023 – 2024.

Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)

Met ingang van 2025 ontvangt de gemeente Utrecht extra middelen om de gestegen kosten voor de uitvoering van de SMI-regeling op te vangen.

Vangnetconstructie energietoelage

Dit betreft een herijking van het budget voor de energietoelage. Conform coalitieakkoord worden rijksmiddelen die beschikbaar komen ook daadwerkelijk ingezet voor armoedebeleid. Eventuele restanten op rijksbudgetten worden in de reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening gestort.

Participatie (IU)

Uitvoerders van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en Beschut Werk (met name UW) ontvangen voor de dienstverbanden van de doelgroep het lage inkomensvoordeel (LIV). Vanaf 2025 wordt het LIV afgeschaft. Gemeenten worden hier via het gemeentefonds voor gecompenseerd. Deze compensatie komt ten goede aan de uitvoerders van de WSW en Beschut Werk.

Work in Nederland

De gemeente Utrecht heeft de opdracht en het daarbij behorende budget van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de slechte positie van arbeidsmigranten in Nederland te verbeteren middels het inrichten van (mobiele) informatiepunten en andere zaken die daaraan ondersteunend zijn.

Kansrijk opgroeien

Openbare bibliotheken

Het doel van deze DU is gemeenten in staat te stellen zich voor te bereiden op de komende wettelijke zorgplicht door het versterken van het lokale bibliotheekaanbod. De rijksbijdragen die de gemeente Utrecht in 2025 en 2026 wordt toegekend als subsidie aan de stichting bibliotheek Utrecht.

Levendige en gezonde stad

Faciliteitenbesluit opvangcentra

Dit betreft aanvullende middelen voor het faciliteitenbesluit in 2024. Deze worden ingezet en besteed aan vluchtelingenpartners in de eerste helft van 2025.

Spreidingswet

De middelen worden ingezet ter dekking van de gemeentelijke inzet vanuit het programma team opvang dat zoekt naar opvanglocaties.

Meerkosten Oekraïne sociaal domein

Dit betreft compensatie voor gehuisveste Oekraïners, deze kosten zijn onderdeel van de reguliere zorginkoop. De middelen worden ingezet en besteed aan zorgkosten bij externe partners in het sociaal domein.

Toezicht handhaving kwaliteitseisen kinderopvang

In de voorjaarsnota 2024 zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderopvang. De inspectie moet hiertoe extra inzet plegen voor implementatie, toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen.

10. Instellen reserves

Door het instellen van een reserve worden middelen gereserveerd voor het beleidsdoel waar de Raad het voor heeft bestemd. Voor het wijzigen van de bestemming van deze middelen is een raadsbesluit nodig. Er zitten geen wettelijke restricties aan reserves, behalve dat ze niet negatief mogen zijn.

In de Eerste bestuursrapportage 2025 worden geen nieuwe reserves ingesteld.

Bijlagen

Bijlage 1 | Planning uitvoering coalitieakkoord

We geven in de Eerste bestuursrapportage 2025 op hoofdlijnen inzicht in de planning voor het uitvoeren van het coalitieakkoord voor de periode tot 2027, voor zover die planning nu bekend is. We beschrijven globaal de belangrijkste mijlpalen en in welk jaar en kwartaal we verwachten deze mijlpalen aan de Raad aan te bieden. We hanteren daarvoor de indeling van het coalitieakkoord, voor herkenbaarheid en aansluitend op de vraag vanuit de Raad.

Dit overzicht is niet uitputtend en geen opsomming van alles wat we doen. Het bevat alleen de grootste zaken die volgen uit de ambities die in het coalitieakkoord expliciet beschreven zijn en de ontwikkelingen per beleidsterrein. Ook is dit een vervolg op het overzicht in de Tweede bestuursrapportage 2024. De mijlpalen die reeds zijn behaald in Q3 en Q4 2024 maken geen onderdeel meer uit van dit overzicht.

Onderdeel		Huidige planning	Oorspronkelijke planning
Contact maakt de stad			
	Raadsbrief Samen stad maken over o.a. 0-meting en ervaringen kompas voor zeggenschap	Q1 2025	Q4 2023
	Eerste evaluatie beleidsnota Samen stad maken	Q1 2026	Geen
	Raadsbrief initiatievenfonds	Jaarlijks	Jaarlijks
1. We maken ons hard voor kansengelijkheid			
1.1 Wijk- en buurtaanpak	Raadsbrief voortgang uitvoering wijk- en buurtaanpak 2024	Jaarlijks	Jaarlijks vanaf 2025
	Voortgang Samen voor Overvecht	Jaarlijks	Jaarlijks
1.3 Arbeidsmarkt	Nieuwe subsidieregeling Werk naar Werk (opvolger fonds Mismatch)	Q2 2025	2023
1.8 Jeugd	Raadsbrief Uitgangspuntennotitie jongerenwerk (start nieuwe termijn in 2027)	2025	2025
2. We pakken de woningnood aan			
2.1 Volkshuisvesting en wonen	Integrale Woonzorgvisie (wordt onderdeel van de beleidsnota wonen)	Q1 2025	2024
	Update Actieplan Middenhuur n.a.v. landelijk beleidskader middenhuur (wordt onderdeel van de beleidsnota wonen)	Q1 2025	2024
	Volkshuisvestingsprogramma (product n.a.v. wet Regie op Volkshuisvesting) (wordt onderdeel van de beleidsnota wonen)	Q1 2025	2025
2.2 Gebiedsontwikkeling	Aanpak gebiedsontwikkeling Lunetten-Koningsweg	Q2 2025	Q4 2023
	Stedenbouwwisie	Q1 2025	2024
	Monitoring versnelling UPP en aanbevelingen verkenner voor samenwerking markt-gemeente	2025	2025
2.3 Bereikbaarheid	Uitvoering klimaatneutrale mobiliteit	Q4 2025	Q4 2023
	Plan van aanpak voetgangersnetwerk	Q1 2025	2023
	Besluit over de eerste onderdelen van het ov-wiel met sparen (MIRT-verkenning ov en wonen)	Q4 2025	2024

Onderdeel		Huidige planning	Oorspronkelijke planning
3. We gaan de klimaatcrisis tegen			
3.1 Energie en klimaat	Plan van aanpak onderzoek Energieontwikkelbedrijf	Q2 2025	Q3 2023
	Uitvoeringsplan Overvecht-Noord aardgasvrij	PM	Q4 2023
	Verdere uitvoering bestrijden energiearmoede	Jaarlijks	2023
	Klimaatvisie	PM	2024
3.2 Groen en klimaatbestendige leefomgeving	Omgevingsplanregels klimaatadaptatie en water (samenhang met invoering Omgevingswet)	Q4 2025	2023
	Visie en beleidsnota Ondergrond	Q2 2025	2024
3.3 Milieu en circulariteit	Actualisatie Beleidsnota Luchtkwaliteit	Q1 2025	Q2 2023
	Uitvoeringsprogramma emissieloos vervoer (incl. Transitieplan tankstations)	Q2 2025	Q2 2023
4. We werken aan een levendige en leefbare stad			
4.1 Lokale economie	Rapportages ROM (jaarplan & jaarverslag)	Jaarlijks	Jaarlijks
	Actualisatie hotelbeleid	Q3 2025	2024
	Grootschalige evenementenlocaties	Q1 2025	2025
4.3 Cultuur en erfgoed	Uitvoeringsnota cultuurparticipatie: uitvoering	2024-2026	2024-2026
4.4 Sport, spelen en bewegen	Realiseren diverse nieuwe openbare sport- en beweegvoorzieningen, toevoeging sportvelden en capaciteit i.r.t. ruimtelijke ontwikkelingen	2024-2029	2024-2026
	Oplevering zwembad Leidsche Rijn - Maximapark (planvoorbereiding start in 2023)	2028-2029	2026
4.5 Vastgoed	Raadsvoorstel Beleidsnota Vastgoed	Q1 2025	Q2 2023
	Uitvoeringsprogramma vastgoed	Jaarlijks vanaf 2025	Jaarlijks
5. Uitvoering			
5.1 Publieksdienstverlening	Voortgangsbrief dienstverlening	Jaarlijks	Jaarlijks

Bijlage 2 | Aanpassing afschrijvingstermijn

KoudWeerRegeling

In (het erratum op) de Tweede bestuursrapportage 2024 is besloten tot het verstrekken van een krediet voor een locatie voor de uitvoering van de Koudweerregeling. Gezien de aard van de investeringen is de gebruikelijke afschrijvingstermijn 10 jaar. Omdat er voor dit pand een huurovereenkomst is afgesloten voor 5 jaar, stellen wij voor om hiervoor een afwijkende afschrijvingstermijn te hanteren van 5 jaar. De kosten passen binnen de beschikbare middelen in het programma Gezonde en levendige stad.

Bijlage 3 | Budgetneutrale bijstellingen

Onttrekking en storting in (Bestemmings)reserves

Mutatie 27880 - Gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn

Bij de Tweede bestuursrapportage 2022 is besloten om vanuit het aanloopbudget voor de culturele voorziening Leidsche Rijn een reserve van 2,5 miljoen euro te vormen om een deel van de kosten voor de gebruikersinvesteringen af te dekken. De planning is dat de culturele voorziening medio 2028 wordt opgeleverd. De verschuiving van de onttrekking van het budget voor de gebruikersinvesteringen uit de reserve van 2026 naar 2028 ligt hiermee in lijn.

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Baten	Incidenteel	2026	2.500.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2026	-2.500.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2028	2.500.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Baten	Incidenteel	2028	-2.500.000

Mutatie 27905 - Storting risicoreserve leningen Utrechtse Energie

In 2024 is 2 miljoen euro gestort voor de duurzaamheidslening. 0,2% hiervan moet worden gestort in de risicoreserve Utrechtse Energie. Dit betekent dat er 40.000 euro moet worden gestort in de reserve.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	40.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	-40.000

Mutatie 27906 - Storting reserve Utrechtse Energie

De plankosten Rijnenburg zijn in 2024 gemaakt, terwijl in 2025 de baten worden ontvangen. De kosten lopen uit voor de baten, waardoor de baten in 2025 in de reserve worden gestort.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	160.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-160.000

Mutatie 27907 - Storting reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering

Ten behoeve van cofinancieringsverplichtingen met betrekking tot Volkshuisvestingsfonds, E2 cuties en Chill worden middelen in de reserve gestort.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	1.090.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	-1.090.000

Mutatie 27908 - Onttrekking reserve Utrechtse Energie

Ten behoeve van cofinancieringsverplichtingen worden middelen uit de reserve onttrokken op basis van het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2026	132.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2026	-132.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2027	132.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2027	-132.500

Mutatie 27958 - Onttrekking reserve Werken naar Werk

In de Voorjaarsnota 2024 zijn middelen toegekend aan de reserve Werken naar Werk. Deze middelen worden ingezet voor het Regionaal Talentfonds. De eerste onttrekking is om in 2025 een bijdrage te leveren aan het Regionaal Talentfonds.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Werkgelegenheid voor iedereen	Lasten	Incidenteel	2025	400.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Werkgelegenheid voor iedereen	Baten	Incidenteel	2025	-400.000

Verhogen baten en lasten

Mutatie 27895 - SPUK Lokale Aanpak Isolatie

In 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie. Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van de uitgaande subsidie samen verduurzamen, woning isoleren en subsidie bij collectieve inkoopactie. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 1 miljoen euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	1.000.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-1.000.000

Mutatie 27896 - SPUK Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma

Voor de jaren 2025, 2026 en 2027 ontvangt de Gemeente Utrecht de specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma. Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel in 2025 tot en met 2027, conform het verwachte uitgavenpatroon in die jaren.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	2.090.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-2.090.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2026	1.644.526
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2026	-1.644.526
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2027	1.059.527
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2027	-1.059.527

Mutatie 27897 - SPUK Volkshuisvestingsfonds

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht de specifieke uitkering Volkshuisvestingsfonds. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzamen Vereniging van Eigenaars en grondgebonden woningen, onder andere door de subsidie woningisolatie specifieke adressen Overvecht. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 2,5 miljoen euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	2.500.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-2.500.000

Mutatie 27898 - Provinciale subsidie voucher isolatiemaatregelen

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht middelen vanuit de provincie voor de voucher isolatiemaatregelen. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van vouchers die besteed kunnen worden bij externe leveranciers voor het inkopen van isolatiemaatregelen. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 55.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	55.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-55.000

Mutatie 27900 - Subsidie Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht middelen uit Europa vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzaming kwetsbare Vereniging van Eigenaars. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 150.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	150.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-150.000

Mutatie 27901 - EU Subsidie SCALE

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht Europese middelen voor het project SCALE, waarbij wordt ingezet op de uitbreiding van de laadinfrastructuur en hernieuwbare energie. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 50.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	50.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-50.000

Mutatie 27902 - EU Subsidie Net zero cities

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht Europese middelen voor het project Net zero cities, waarbij wordt toewerkt naar klimaatneutraliteit. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 80.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	80.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-80.000

Mutatie 27903 - EU Subsidie E2 cuties

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht Europese middelen voor het project E2 cuties. Deze middelen worden onder andere ingezet om lokale energiegemeenschappen te ondersteunen. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 230.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	230.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-230.000

Mutatie 27904 - SPUK Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid

De Gemeente Utrecht ontvangt structureel de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Deze middelen worden met name ingezet voor personele kosten. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten in 2025 incidenteel met 2,3 miljoen euro en vanaf 2026 structureel met 5 miljoen, conform het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Incidenteel	2025	2.362.256
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Incidenteel	2025	-2.362.256
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Lasten	Structureel vanaf	2026	5.000.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	Baten	Structureel vanaf	2026	-5.000.000

Mutatie 27911 - Overhevelen International Welcome Center

Het budget voor het International Welcome Center staat nog op deelprogramma Vestigingsklimaat en wordt middels deze journaal overgeheveld naar deelprogramma Investeringsklimaat.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	Baten	Structureel vanaf	2025	297.250
Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	Lasten	Structureel vanaf	2025	-447.250
Werk, toekomstbestendige economie en best	Investeringsklimaat	Lasten	Structureel vanaf	2025	477.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Investeringsklimaat	Baten	Structureel vanaf	2025	-327.000

Mutatie 27916 - Verwerking kapitaallasten

Bij de Jaarstukken 2024 hebben we investeringen gereed gemeld. Met deze boeking verwerken we de bijbehorende kapitaallasten in de begroting.

Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	Lasten	Incidenteel	2025	1.034.571
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	Lasten	Structureel vanaf	2025	-700.916
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	Baten	Structureel vanaf	2025	-333.655
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	Lasten	Incidenteel	2026	1.034.571
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	Lasten	Incidenteel	2027	1.034.571
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	Lasten	Structureel vanaf	2028	1.034.571

Mutatie 27924 - SPUK Integraal Zorg Akkoord 2025-2026

De SPUK IZA is ontvangen voor 2025 en 2026, vanuit deze SPUK worden in beide jaren diverse projecten uitgevoerd waardoor ook het gehele bedrag in beide jaren wordt ingezet.

Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	Lasten	Incidenteel	2025	2.291.765
Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	Baten	Incidenteel	2025	-2.291.765
Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	Lasten	Incidenteel	2026	2.291.765
Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	Baten	Incidenteel	2026	-2.291.765

Mutatie 27926 - SPUK Oekraïne 2025

De SPUK voor de opvang van Oekraïners is niet begroot terwijl er al wel een SPUK vanuit het Rijk is ontvangen, hiermee wordt deze SPUK op de juiste wijze in de begroting opgenomen.

Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	Lasten	Incidenteel	2025	30.726.784
Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	Baten	Incidenteel	2025	-30.726.784

Mutatie 27927 - Utrecht Schone Stad actieplan

In 2022 is de zwerfafvalvergoeding gestopt. Per 2023 is hier een gedeeltelijke vervanging voor in de plaats gekomen in de vorm van de prullenbakkenvergoeding. Hiermee wordt voor een belangrijk deel het Actieplan Utrecht Schone Stad gefinancierd. Deze begrotingswijziging betreft een actualisatie van de bijdrage voor 2025 en 2026. De vergoeding zal per 2026 opnieuw worden vastgesteld voor de daaropvolgende periode.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	Lasten	Incidenteel	2025	85.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	Baten	Incidenteel	2025	-85.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	Lasten	Incidenteel	2026	85.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	Baten	Incidenteel	2026	-85.000

Mutatie 27928 - Sporthal Tempo

In september is een tijdelijke hal aan de Loevenhoutsedijk geopend, genaamd Sporthal Tempo. De sporthal wordt verhuurd aan verenigingen en scholen voor een maatschappelijk tarief (baten). De nieuwe sporthal heeft ook kosten zoals elektra, onderhoud etc. Per saldo moeten voor deze tijdelijke sporthal de baten en lasten voor de exploitatie gelijk zijn.

Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	Lasten	Structureel vanaf	2025	50.000
Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	Baten	Structureel vanaf	2025	-50.000

Mutatie 27963 - Subsidie Overlast gevende Criminele Vreemdelingen

Voor de periode 2024-2025 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering (SPUK) voor overlast gevende criminele vreemdelingen. Met deze mutatie verhogen we de lasten en baten incidenteel met 0,510 miljoen euro.

Veilige stad	Veiligheid en zorg	Lasten	Incidenteel	2025	510.000
Veilige stad	Veiligheid en zorg	Baten	Incidenteel	2025	-510.000

Mutatie 27967 - Subsidie RIO-IPTA

Voor de periode 2022-2024 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering (SPUK) voor Re-Integratie Officier (RIO) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid (IPTA). Het project heeft vertragingen opgelopen als gevolg van geleidelijk invullen van de vacatures en hierdoor zijn niet alle middelen uitgegeven in de afgesproken periode. De huidige regeling wordt verlengd tot 1 oktober 2025. Vanaf 1 oktober 2025 komt er een nieuwe subsidieaanvraag. Met deze mutatie verhogen we de lasten en baten incidenteel met 0,551 miljoen euro.

Veilige stad	Veiligheid en zorg	Lasten	Incidenteel	2025	551.000
Veilige stad	Veiligheid en zorg	Baten	Incidenteel	2025	-551.000

Mutatie 28228 - Subsidie Versterkingsgelden 2025-2026

Voor de periode 2025-2026 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering (SPUK) Versterkingsgelden. Met deze mutatie verhogen we de lasten en baten incidenteel met 0,587 miljoen euro (2025) en 0,537 miljoen euro (2026).

Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	Lasten	Incidenteel	2025	587.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	Baten	Incidenteel	2025	-587.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	Lasten	Incidenteel	2026	537.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	Baten	Incidenteel	2026	-537.000

Mutatie 29703 - Vergunning voetbalwedstrijden

Met ingang van 2025 zijn de vergunningen voor voetbalwedstrijden kostendekkend geworden. Met deze mutatie verhogen wij de leges structureel met 0,028 miljoen euro.

Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	Lasten	Structureel vanaf	2025	28.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	Baten	Structureel vanaf	2025	-28.000

Mutatie 29706 - Bijdrage SIVMO

Voor het samenwerkingsverband Samenwerking en Innovatie in Verkeersmodellen door Overheden (SIVMO) wordt vanuit de provincie, gemeentes en diverse andere organisaties een jaarlijkse bijdrage betaald. De gemeente Utrecht is penvoerder voor dit samenwerkingsverband en voert de administratie. Door deze begrotingswijziging worden incidenteel de baten en lasten opgehoogd met € 450.000.

Duurzame bereikbaarheid	Verkeers-, vervoer- en parkeerbeleid	Lasten	Incidenteel	2025	450.000
Duurzame bereikbaarheid	Verkeers-, vervoer- en parkeerbeleid	Baten	Incidenteel	2025	-450.000

Mutatie 29708 - Naturalisatie 2025

We zien nu een paar jaar achter elkaar een toename in naturalisatieaanvragen (instroom van 7/8 jaar geleden uit onder ander Syrië die zich laten naturaliseren). Ook voor 2025 verwachten we een hogere stijging dan begroot in onze nominale begroting. Met deze bijstelling actualiseren we de begroting door zowel de baten als de lasten incidenteel te verhogen met 1 miljoen euro. Omdat het niet duidelijk is hoe deze trend (en asielinstream) zich de komende jaren blijft ontwikkelen passen we de begroting voorlopig ieder jaar incidenteel aan.

Betrouwbare overheid	Burgerzaken	Lasten	Incidenteel	2025	900.000
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	Baten	Incidenteel	2025	-1.000.000
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	Lasten	Incidenteel	2025	100.000

Mutatie 29727 - afwikkeling Box 2025 mutaties Incidenteel

Met het BOX proces kijken wij primair naar de capacitaire behoefte om onze taken voor het komende begrotingsjaar te kunnen realiseren. Daarnaast zijn er vaak wensen om (ondersteunende) processen te verbeteren/te optimaliseren waarbij formatieschuiving plaatsvindt of er wordt gezocht naar dekking voor extra formatie. We wegen de behoefte aan formatie binnen de verwachte beschikbare financiële middelen. Dat is het uitgangspunt (het kader). De beschikbare middelen worden middels het Marap proces met MT gedeeld en vastgesteld.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	Lasten	Incidenteel	2025	-25.804
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	Lasten	Incidenteel	2025	134.766
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	Baten	Incidenteel	2025	-108.962

Mutatie 29742 - Reisdocumenten 2025

Door de verandering van de geldigheidsduur van paspoorten en ID-kaarten van vijf naar tien jaar, lopen de aantallen vanaf 2024 weer op. Ook voor 2025 verwachten we een hogere stijging dan begroot op basis de meest actuele prognose. We passen de begroting neutraal daarop aan. We blijven dit elk jaar monitoren en passen de begroting bij nieuwe ontwikkelingen aan.

Betrouwbare overheid	Burgerzaken	Lasten	Incidenteel	2025	1.000.000
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	Baten	Incidenteel	2025	-1.000.000

Mutatie 29789 - Spuk NOVEX Utrecht Amersfoort

In 2024 is de specifieke uitkering voor het opstellen van een ontwikkelperspectief voor NOVEX Utrecht-Amersfoort ontvangen. Deze uitkering is in 2024 niet volledig ingezet. Met deze begrotingswijziging wordt het restant beschikbaar gemaakt in 2025, zowel de baten als lasten worden met € 153.000 opgehoogd.

Duurzame bereikbaarheid	Programmamanagement	Lasten	Incidenteel	2025	153.369
Duurzame bereikbaarheid	Programmamanagement	Baten	Incidenteel	2025	-153.369

Verlagen baten en lasten

Mutatie 27910 - Actualisatie werkbegroting Economie

Actualisatie werkbegroting Economie 2025 door middel van correctie kostenplaats en kostensoorten.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	Lasten	Structureel vanaf	2025	-609.566
Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	Baten	Structureel vanaf	2025	14.966
Werk, toekomstbestendige economie en best	Investeringsklimaat	Lasten	Structureel vanaf	2025	594.600

Mutatie 27918**- Sportcampus**

In het verleden was de Sportcampus aangesloten op de stadsverwarming. Vastgoed exploitatie betaalde voor het gebruik hiervan en belaste deze kosten door aan de daadwerkelijke gebruikers. Bij de nieuwe installatie zit Vastgoed exploitatie hier niet meer tussen, zodat zowel lasten als baten naar beneden bijgesteld dienen te worden.

Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	Baten	Structureel vanaf	2025	66.000
Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	Lasten	Structureel vanaf	2025	-66.000

Mutatie 27951**- Actualisatie baten en lasten Regelingen huisvesting aandachtsgroepen Wonen**

De gemeente heeft vanuit de 'Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA-regeling)' gelden ontvangen (2,182 miljoen euro). Omdat we gebruik maken van de voor ons gunstiger 'Stimuleringsregeling Flex- en transformatiewoningen' doen we geen aanspraak op de regeling RHA. Wij stellen daarom voor om de corresponderende baten en lasten te verlagen.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	Baten	Incidenteel	2025	2.182.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	Lasten	Incidenteel	2025	-2.182.000

Mutatie 27953**- Actualiseren begroting archeologisch onderzoek derden**

In de begroting van Erfgoed zijn zowel baten als lasten opgenomen voor archeologisch onderzoek voor derden. Deze baten en lasten worden met deze actualisatie uit de begroting gehaald omdat er dit jaar geen projecten voor derden uitgevoerd zullen worden.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	Baten	Incidenteel	2025	50.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	Lasten	Incidenteel	2025	-50.000

Mutatie 29704 - Verlaging bijdrage vernieuwingsbudget

Sinds 2022 wordt voor de subsidie Europees Sociaal Fonds (ESF) structureel 0,350 miljoen euro per jaar aan baten en lasten begroot. Doordat de ESF-subsidie voortaan veel lager uitvalt, wordt deze alleen nog maar regionaal besteed. Daarmee is er geen ruimte meer om de subsidie in te zetten voor vernieuwing binnen het programma. Zowel de baten als de lasten worden daarom structureel weer met 0,350 miljoen euro verlaagd.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Re-integratie	Baten	Structureel vanaf	2025	350.000
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	Lasten	Structureel vanaf	2025	-350.000

Mutatie 29728 - afwikkeling Box 2025 Mutaties

Met het BOX proces kijken wij primair naar de capacitaire behoefte om onze taken voor het komende begrotingsjaar te kunnen realiseren. Daarnaast zijn er vaak wensen om (ondersteunende) processen te verbeteren/te optimaliseren waarbij formatieverschuiwing plaatsvindt of er wordt gezocht naar dekking voor extra formatie. Wij wegen de behoefte aan formatie binnen de verwachte beschikbare financiële middelen. Dat is het uitgangspunt (het kader). De beschikbare middelen worden middels het Marap proces met MT gedeeld en vastgesteld.

Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	Lasten	Structureel vanaf	2025	-70.482
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	Baten	Structureel vanaf	2025	70.482

Verschuiving binnen een programma

Mutatie 27881 - Kostendekkend toerekenen inzet subsidiebureau

Bij de Voorjaarsnota 2024 is besloten om de kosten voor het subsidiebureau kostendekkend toe te rekenen aan regelingen/ programma's vanaf 2026. Als gevolg van dit besluit is de begroting van het subsidiebureau met 0,514 euro miljoen verlaagd. In het kader van de toerekening aan programma's is hiervan al 0,263 miljoen euro doorbelast aan het programma Cultuur op basis van een voorlopige berekening. Deze (eerste) doorbelasting blijkt nu aan de hand van een actuele berekening te hoog te zijn geraamd. We stellen daarom voor om deze doorbelasting terug te draaien. De definitieve verdeling van de 0,514 miljoen euro naar de verschillende programma's wordt in het 1e halve jaar van 2025 bepaald en zal onderdeel uitmaken van de bijstuuringsvoorstellen in de Tweede bestuursrapportage 2025.

Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	Lasten	Incidenteel	2026	263.000
Levendige en gezonde stad	Accommodaties MO (MO)	Lasten	Structureel vanaf	2026	-263.000
Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	Lasten	Incidenteel	2027	263.000
Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	Lasten	Incidenteel	2028	263.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Structureel vanaf	2029	162.000
Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	Lasten	Structureel vanaf	2029	101.000

Mutatie 27893 - Mutatie VJN 2024 groeikader

De correctie van de mutatie in de VJN 2024 van het groeikader naar de juiste doelstelling binnen het programma Kansrijk Opgroeien.

Kansrijk opgroeien	Specialistische zorg voor jeugd	Lasten	Structureel vanaf	2025	-709.309
Kansrijk opgroeien	SAVE	Lasten	Structureel vanaf	2025	155.487
Kansrijk opgroeien	Leerlingenvervoer	Lasten	Structureel vanaf	2025	85.033
Kansrijk opgroeien	Jongerenwerk	Lasten	Structureel vanaf	2025	60.040
Kansrijk opgroeien	Gelijke kansen	Lasten	Structureel vanaf	2025	93.156
Kansrijk opgroeien	Buurtteams Jeugd en Gezin	Lasten	Structureel vanaf	2025	315.593

Mutatie 29725 - Verschuiving budget koudweerregeling (KWR)

Om te realiseren dat de financiële verantwoordingsstructuur van de Koudweerregeling (KWR) aansluit bij de organisatorische en bestuurlijke verantwoordelijkheden, hevelen wij het begrotingsbedrag voor KWR dat bij doelstelling Volksgezondheid staat over naar doelstelling Nieuwkomers binnen het programma Levendige en gezonde stad.

Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	Lasten	Structureel vanaf	2025	185.000
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	Lasten	Structureel vanaf	2025	-185.000

Verschuiving naar een ander programma**Mutatie 27864 - Actualisatie werkbegroting 26032**

De Toeslag Onregelmatige Dienst kosten werden in voorgaande jaren met een handmatige berekening in de begroting opgenomen. Door onderstaande correctie zal de Toeslag Onregelmatige Dienst vanaf 2025 via de kostenverdeling verdeeld worden.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	Lasten	Structureel vanaf	2025	9.338
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Behandeling Vergunn. aavr. Openb Ruimte	Lasten	Structureel vanaf	2025	-9.338

Mutatie 27866 - Overheveling budget Regionale Uitvoeringsdienst

Een deel van het structurele budget Regionale Uitvoeringsdienst dat bij het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen gealloceerd is, wordt overgeheveld naar het programma Aantrekk. groene leefomgeving & Erfgoed daar vinden de uitgaven plaats.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Vergunningen	Lasten	Structureel vanaf	2025	-58.968
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	Lasten	Structureel vanaf	2025	-151.632
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	Lasten	Structureel vanaf	2025	-31.947
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Bodem en ondergrond	Lasten	Structureel vanaf	2025	242.547

Mutatie 27889 - Aanloopkosten depot Erfgoed

Bij de Programmabegroting 2021 is de dekking voor de ontwikkeling en de exploitatie van het nieuwe depot geregeld waarin onder andere de gemeentelijke collecties van het Centraal Museum en Erfgoed worden ondergebracht. In aanloop naar de oplevering van het nieuwe depot verwacht de afdeling Erfgoed extra kosten te moeten maken. Dit betreffen onder o.a. extra kosten voor reinigingen, omdozing en opslag van de huidige erfgoedcollectie. Met deze begrotingswijziging wordt het budget voor deze verwachte kosten ondergebracht bij de afdeling Erfgoed.

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2025	-30.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	Lasten	Incidenteel	2025	30.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2026	-82.500
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	Lasten	Incidenteel	2026	82.500
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2027	-177.500
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	Lasten	Incidenteel	2027	177.500
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2028	-75.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	Lasten	Incidenteel	2028	75.000

Mutatie 27922 - Overhevelen KoudWeerRegeling (KWR)

De KoudWeerRegeling (KWR) wordt per 1-1-2025 uitgevoerd vanuit de doelstelling nieuwkomers onder het programma Levendige en gezonde stad en hierdoor wordt dit budget overgeheveld vanuit Passende zorg en ondersteuning doelstelling 24 uren opvang.

Passende ondersteuning en opvang	Daklozenopvang	Lasten	Structureel vanaf	2025	-1.000.000
Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	Lasten	Structureel vanaf	2025	1.000.000

Mutatie 27923 - Overheveling U Centraal naar Mee doen en voor elkaar zorgen

De activiteiten van Stichting U Centraal vallen onder de doelstelling Meedoen en voor elkaar zorgen, het budget was begroot op doelstelling Laagdrempelige basiszorg. Met deze mutatie wordt het budget overgeheveld van het programma Passende ondersteuning naar Levendige en gezonde stad zodat de begroting de uitvoering van de activiteiten volgt.

Passende ondersteuning en opvang	Informatie, Advies & Onafhankelijke Clië	Lasten	Structureel vanaf	2025	-4.611.405
Levendige en gezonde stad	Informeel ondersteuning, vrijwilligerswerk	Lasten	Structureel vanaf	2025	4.611.405

Overhevelen via de algemene dekkingsreserve

Mutatie 27878

- Verhuizing depot

Bij de programmabegroting 2021 is de dekking voor de ontwikkeling en de exploitatie van het nieuwe depot geregeld waarin onder andere de gemeentelijke collecties van het Centraal Museum en Erfgoed worden ondergebracht. De verwachting is dat eind 2027 het nieuwe depot wordt opgeleverd. Om de begroting op één lijn te stellen met de planning is het voorstel om 0,84 miljoen euro budget uit 2026 over te hevelen naar het jaar 2028. Deze verschuiving hangt samen met de verschuiving van het budget voor de verhuizing dat conform eerdere planning was begroot in 2026.

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2026	-840.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	Lasten	Incidenteel	2028	840.000

Mutatie 27931

- Herverd. Wet betaalbare huur

Bij de septembercirculaire 2024 heeft de gemeente Utrecht middelen gekregen om uitvoering te geven aan de Wet betaalbare huur. Het Rijk heeft voor de eerste jaren meer middelen toegekend voor de implementatie van de wet. Er zijn geen hoge implementatiekosten, waardoor het verzoek is om de incidentele middelen van 2024 tot en met 2026 over te hevelen naar de jaren 2027 tot en met 2030 om meerjarig een constante bezetting en inzet te hebben. Hieronder is opgenomen wat initieel per jaar is toegekend, wat de wenselijke verdeling is van de middelen en welk bedrag wordt overgeheveld.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	Lasten	Incidenteel	2025	-382.941
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	Lasten	Incidenteel	2026	-55.676
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	Lasten	Incidenteel	2027	135.324
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	Lasten	Incidenteel	2028	154.090
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	Lasten	Incidenteel	2029	77.948

Mutatie 27932**- Overhevelen SPDO naar 2026**

De concrete besparingsmaatregelen voor de herinrichting van sociale prestatie en dagondersteuning voor een bedrag van 616.000 euro was gepland om mee te nemen in de herinrichting van de sociale basis per 2026, de herinrichting van de sociale basis is echter uitgesteld tot 2027. We willen de taakstelling op sociale prestatie en dagondersteuning met 1 jaar uitstellen om te voorkomen dat er overhaaste of verkeerde keuzes gemaakt worden. In 2025 verwachten we incidenteel ruimte te hebben waarmee dit opgevangen kan worden.

Passende ondersteuning en opvang	Sociale prestatie en dagondersteuning	Lasten	Incidenteel	2025	-616.000
Passende ondersteuning en opvang	Sociale prestatie en dagondersteuning	Lasten	Incidenteel	2026	616.000

Bijlage 4 | Geheime bijlage

GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en wonen voor iedereen